

T. C.
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

BABUR-NÂME'DE EŞANLAMLILIK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İREM ERDEM

KOCAELİ, 2025

T. C.
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

BABUR-NÂME'DE EŞANLAMLILIK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İREM ERDEM

Tezin Kabul Edildiği Enstitü Yönetim Kurulu Karar Tarih ve Sayısı: 24.01.2025-4

DANIŞMAN: PROF. DR. MÜNEVVER TEKCAN

KOCAELİ, 2025

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	I
ÖNSÖZ	XXXVI
ÖZET	XXXVIII
ABSTRACT	XXXIX
KISALTMALAR	XL
TRANSKRİPSİYON ALFABESİ	XLI
GİRİŞ	1
1. Babur ve Babur-nâme	2
2. Anlambilim, Anlam, Eşanlamlılık ve Türkçede Eşanlamlılık	5
2.1. Anlambilim	5
2.2. Anlam	6
2.3. Eşanlamlılık	7
2.4. Türkçede Eşanlamlılık	8
3. Babur-nâme’de Geçen Eşanlamlı Sözcükler	9
3.1. Türkçesiyle Birlikte Yabancı Öğeleri de Yaşayan Sözcükler	9
Acaba	9
Acele	9
Acı	9
Acıma	10
Açık	11
Açıklama	11
Açıklanmış	12
Açılma	12
Ada	12
Adam	12

Adet.....	13
Adil.....	13
Afyon.....	14
Ağaç.....	14
Ağrı.....	14
Ahmak.....	15
Aile.....	15
Akıl.....	15
Akın.....	16
Akraba.....	16
Akşam.....	16
Alan.....	17
Alçak.....	17
Alçaklık.....	18
Alet.....	18
Alın.....	18
Altı.....	19
Altın.....	19
Altmış.....	19
Ama.....	20
Amaç.....	20
Amca.....	21
An.....	21
Ancak.....	21
Anlamak.....	22
Anlatma.....	22
Anlayış.....	22
Anne.....	23
Ara Sıra.....	23

Ara, Aralık.....	23
Araç.....	24
Araştırmak.....	24
Arazi.....	25
Arka.....	25
Arpa.....	25
Arslan.....	26
Artma.....	26
Asıl.....	26
Asker.....	27
Asla.....	27
Aslında.....	28
Aşağı.....	28
Aşağılık.....	28
Aşık.....	29
Aşıklık.....	29
Aşırı.....	30
Aşk.....	30
At.....	30
Ateş.....	30
Atlı.....	31
Atmak.....	31
Avlu.....	31
Ayak.....	32
Ayak Takımı.....	32
Ayaklanma.....	33
Ayıp.....	33
Ayıplama.....	33
Ayırmak.....	33

Aylık.....	34
Aynı.....	34
Ayrıcalık.....	35
Ayrılık	35
Ayrılma	35
Ayrılmak	36
Ayrılmış	36
Ayyaş	37
Azarlama	37
Baba	37
Bacak.....	38
Bağ	38
Bağırmak	39
Bağış.....	39
Bağışlama.....	39
Bağlamak	40
Bağlanma	40
Bağlı	40
Bahane.....	41
Bahçe.....	41
Balkon	42
Barış	42
Basamak	42
Baskın Yapmak	43
Baş.....	43
Başka.....	43
Başkomutan.....	44
Başlama	44
Başlangıç	44

Batı	44
Batırmak	45
Batmak	45
Bayağı	45
Bayındır	46
Bazen	46
Beceriksiz	47
Beden	47
Beğenilmiş	47
Beğenme	48
Bekleme	48
Bela	49
Belirgin	49
Belki	50
Benzer	50
Benzeri	50
Benzerlik	51
Benzeyen	51
Besili	51
Beş	52
Bey	52
Biçimsiz	52
Bildirmek	53
Bilgi	53
Bilgili	53
Bilgin	54
Bilgisiz	54
Bilinen	54
Bilme	55

Bilmek	55
Binalar	55
Bir	56
Birazcık	56
Birdenbire	56
Bitirme	57
Bitişik	57
Bitki	57
Bitkinlik	58
Boğaz	58
Bolluk	58
Boş	59
Boy	59
Boyun	60
Boyun Eğme	60
Bozgunculuk	60
Bozuk	60
Bozukluk	61
Bozulmak	61
Bölgeler	61
Bölme	62
Bölük	62
Bölüm	62
Böyle	63
Budala	63
Bulmak	63
Bulvar	64
Burç	64
Buyruk, Ferman	64

Buz	65
Bütün	65
Büyük	66
Büyüklik	67
Büyütmek	67
Canlı	67
Cariye	68
Ceza	68
Cihat	68
Cimrilik	69
Cinas	69
Cömert	69
Cömertlik	70
Cuma	70
Çaba	71
Çabuk	71
Çabukluk	71
Çadır	72
Çağırma	72
Çalışan	73
Çalışma	73
Çalmak (müzik)	73
Çamur	74
Çanak	74
Çardak	74
Çarpık	75
Çarşı	75
Çatı	75
Çekmek	76

Çember	76
Çeşitler	76
Çeşitli	77
Çevirmek	77
Çevrilmiş	77
Çeyrek	77
Çıkar	78
Çıkıntı	78
Çıkış	78
Çılgın	78
Çini	79
Çirkin	79
Çirkinlik	80
Çivilemek	80
Çoban	80
Çöl	80
Çukur	81
Dağ	81
Dağ Eteği	82
Dağlık	82
Daha Az	82
Daha Geniş	83
Dal	83
Dalgınlık	83
Danışma	84
Dar	84
Darlık	84
Davranış	85
Davul	85

Dayanak.....	85
Dayanma	86
Dayı.....	86
Defa.....	86
Değer	87
Değerli.....	87
Değişen.....	87
Değişmek	87
Değişmiş.....	88
Değiştirilmiş.....	88
Değiştirme	88
Delik.....	89
Delmek	89
Demir	89
Deniz	90
Dere	90
Derece	90
Deri.....	91
Derin.....	91
Ders	92
Dert.....	92
Deşmek.....	92
Devamlın	92
Diğer.....	93
Dikenlik.....	93
Dilek	94
Dilekçe	94
Dilenci.....	94
Dilim	95

Dindar.....	95
Dinlenme.....	95
Dinsizlik.....	96
Diş.....	96
Diyar.....	96
Doğmak.....	97
Doğru.....	97
Doğum.....	98
Dolu.....	98
Dost.....	99
Dostça.....	99
Dostluk.....	99
Dökmek.....	100
Dönem.....	100
Dönme.....	100
Dönmek.....	101
Dört.....	101
Dua.....	102
Duman.....	102
Durak.....	102
Durmak.....	103
Durum.....	103
Duruş.....	103
Duvar.....	104
Duygusuz.....	104
Duymak.....	104
Duyulmuş.....	105
Dünya.....	105
Dürüstlük.....	105

Düşmalık	106
Düşman	106
Düşünce	107
Düşünme	107
Düzen	107
Düzenlemek	108
Düzenli	108
Düzgün	108
Düzyazı, Nesir	109
Edepsizce	109
Eğer	109
Eğri	109
Eksik	110
Eksiklik	110
Eksiksiz	111
Ekşi	111
El	112
Elbise	112
Ele Geçirmek	112
Elma	113
Emin	113
Engel	113
Erik	114
Erkek	114
Erkekçe	115
Erken	115
Esas	115
Eski	116
Eş	116

Eş.....	116
Eşit	117
Eşya.....	117
Et	118
Etek	118
Etraf	118
Ev	119
Eziyet	120
Eziyetli	120
Fal.....	121
Fani.....	121
Fare.....	121
Fayda.....	122
Faydalı.....	122
Faydasız	122
Fazlalık.....	123
Fethedilmiş.....	123
Fitneci.....	123
Gaga	124
Ganimet.....	124
Garip.....	124
Gariplik	124
Gayretli.....	125
Gece.....	125
Gecikme	125
Geçen.....	126
Geçip Gitme	126
Geçirmek.....	126
Geçiş.....	126

Geçit	127
Geçme	127
Geçmek	128
Gelecek.....	128
Geliş	129
Gelişme	129
Gemi.....	129
Genç	130
Gençlik	130
Genel	131
Geniş	131
Gerçek	131
Gerçeklik	132
Gerçekten	132
Gerdan	132
Gerekli.....	133
Gevşeklik	133
Geyik.....	133
Gibi.....	134
Gidiş	134
Gitmek.....	135
Giysi	135
Gizlemek	135
Gizlenmek	136
Gizli.....	136
Göç	136
Göğüs	136
Gökyüzü	137
Göl.....	137

Gönül Bağlayan.....	138
Gönül İsteği.....	138
Göre.....	138
Görülen.....	138
Görünüş.....	139
Görüş.....	139
Görüşme.....	139
Görüşmek.....	139
Gösterişsiz.....	140
Gösterme.....	140
Göstermek.....	141
Göz.....	141
Güç.....	141
Güçlük.....	142
Gül Bahçesi.....	143
Gülme.....	143
Gümüş.....	143
Gün.....	144
Günahkar.....	144
Güneş.....	144
Günler.....	145
Güreşçi.....	145
Gürültü.....	145
Güvenlik.....	146
Güvenme.....	146
Güvercin.....	146
Güzel.....	147
Güzellik.....	147
Haberli.....	148

Habersiz.....	149
Hafıza.....	149
Hafif	149
Hainlik.....	149
Haksızlık	150
Hal	150
Hala	150
Halat	151
Halk.....	151
Hareket.....	152
Hareket Etmek.....	152
Hareket Ettiren	152
Hareketler.....	153
Hareketsiz.....	153
Hasta.....	153
Hastalık	154
Hata	154
Hatırlama.....	155
Hatırlatma.....	155
Hayal	155
Hayat	155
Haydut.....	156
Hazır	156
Hazırlama	156
Hazırlanmış	157
Hazineler	157
Hedef.....	157
Hediye	158
Henüz	158

Hesap.....	158
Hesapsız	159
Hırsız.....	159
Hiç Kimse	159
Hiç Olmazsa.....	159
Hikaye	160
Hile.....	160
Hizmetçi	160
Hizmetkar.....	161
Hoş	161
Huy.....	161
Huzur.....	162
Huzursuzluk	162
Hüküm.....	162
Hükümdar.....	163
Hükümdarlık	163
Hükümsüz	164
Hüzünlü.....	164
Irmak	164
Islak.....	165
Islatmak.....	165
İhtişam.....	165
İhtiyaç.....	166
İki	166
İkinci	166
İkindi	167
İkiyüzlü	167
ilgi	167
İlkbahar	168

İltihap	168
İnanmak	168
İncinmiş	169
İniş	169
İnsanlık	169
İnşa Etmek	169
İp	170
İsim	170
İstek	171
İstekli	172
İsteksiz	172
İsteme	172
İstemek	173
İtaat Eden	173
İtaatsiz	173
İyilik	173
İz	174
İzin	175
Kaba	175
Kabza	175
Kaçan	176
Kadeh	176
Kağıt	176
Kahya	177
Kalabalık	177
Kaldırmak	177
Kale	177
Kalın	178
Kalınlık	178

Kalıp	178
Kalkan	179
Kalmak	179
Kalp	179
Kanat	180
Kandırma	180
Kanun	180
Kapanmak	181
Kapı	181
Kara	181
Karanlık	182
Karar	182
Kararlı	182
Kararsız	183
Kargaşa	183
Karış	183
Karışık	184
Karışıklık	184
Karışmış	184
Karıştırmak	185
Karmakarışık	185
Karşı, zıt	185
Karşılama	186
Karşılaşmak	186
Karşılaştırma	186
Karşılık	187
Karşıt	187
Kasaba	187
Katılma	188

Katılmak	188
Katmak	188
Kavrama	189
Kaygı	189
Kayık	190
Kayıp	190
Kaynak	190
Kazıma	191
Kazmak	191
Keçe	191
Keklik	192
Kemençe	192
Kemer	192
Kemik	193
Kenar	193
Kendi	193
Kent	194
Kere	194
Kervan	195
Kesilmek	195
Kesmek	196
Keşke	196
Keyif	196
Kılavuz	196
Kılıç	197
Kır	197
Kırık	197
Kırılmak	198
Kırılmış	198

Kırmızı	199
Kısa	199
Kısalık	199
Kısım	200
Kıyamet	200
Kıyıl	200
Kız	201
Kibirli	201
Kilim	201
Kin	202
Kirli	202
Kitap	202
Kolay	203
Kolaylık	203
Komutan	203
Konu	204
Konuk	204
Konuşmak	205
Korkak	205
Korkaklık	205
Korku	205
Korkunç	206
Korkusuz	206
Koruma	207
Korumak	207
Koruyucu	207
Koşmak	207
Kovmak	208
Koymak	208

Koyun.....	208
Köle.....	209
Kölelik.....	209
Köprü	209
Köşk	210
Kötü.....	210
Kötülük.....	211
Köy.....	211
Kulak.....	212
Kulluk.....	212
Kum.....	212
Kumaş	212
Kurma.....	213
Kurtulma	213
Kuruntu	214
Kuruntulu	214
Kusmak	214
Kusur.....	215
Kuşak	215
Kuşatma	216
Kuşluk Vakti	216
Kutlu.....	216
Kuvvet.....	216
Kuvvetli.....	217
Küçük	217
Külfetsiz.....	218
Kürk	218
Layık	218
Lezzetli.....	219

Lezzetsiz.....	220
Lider	220
Mağara.....	220
Mal	221
Marifet	221
Maskara.....	221
Memnun	222
Merdiven.....	222
Merhametli.....	222
Merhametsiz.....	222
Mesafe.....	223
Mesele	223
Meslek.....	223
Mevcut	224
Mevsim.....	224
Meydana Çıkarma	224
Meyve.....	225
Mezar.....	225
Mezarlık	225
Miktar	226
Minare	226
Miras	226
Muhalif	227
Mum	227
Mutlaka	227
Mutlu.....	227
Mutluluk.....	228
Mühim.....	228
Müslüman.....	228

Nadir.....	229
Namaz	229
Nankör.....	229
Nasıl	230
Nasip	230
Nefret Eden.....	230
Nerede	230
Nesne.....	231
Nihayet.....	231
Nitelik.....	231
Niyet.....	232
Oda	232
Oğul.....	233
Oğulluk.....	233
Ok.....	233
Okçu	234
Okluk.....	234
Okuma	234
Okuyan	235
Okuyucu	235
Olanak	235
Olay	235
Olgunlaşmış	236
Olmak.....	236
Oluk.....	236
Omuz	237
Onurlu	237
Orada.....	237
Ordu	237

Orta.....	238
Ortada.....	238
Ortaya Çıkan	239
Otlak.....	239
Otluk.....	239
Otuz.....	240
Ova	240
Oyun.....	240
Ozan	241
Öküz	241
Ölçmek	241
Ölçü	242
Ölçüsüz.....	242
Öldürme	243
Ölüm.....	243
Ömür	243
Önce	244
Önceki	244
Öncü	245
Önemsiz	245
Ördek.....	245
Örtü	245
Örtüsüz	246
Öte	246
Övünme	246
Özel	246
Özellik.....	247
Özellikle	247
Özen	248

Özet	248
Özür	248
Para	249
Parça	249
Parçalamak	250
Parlaklık	250
Parmak	250
Pay	250
Pek Çok	251
Pencere	251
Perde	251
Perişan	252
Perişanlık	252
Perşembe	253
Pinti	253
Pislik	253
Pişmanlık	254
Rahatlık	254
Rahatsız	254
Razı Olma	254
Renkli	255
Resim	255
Rica	255
Risale	256
Ruh	256
Rütbe	256
Rüzgar	257
Sabah	257
Saçan	258

Sade	258
Saf	258
Sahil	259
Sahip.....	259
Sakallı.....	260
Sakınmadan	260
Saklanmak	260
Saldırı	260
Saldırma	261
Salon.....	261
Sanat.....	261
Sarhoş	262
Sarhoşluk	262
Sarı	262
Sarık	263
Sarılmış	263
Sarmak	263
Savaş	263
Savaşçı	264
Savaşmak	265
Savaşsız.....	265
Saygı.....	265
Sayısız	266
Sebep.....	266
Seçkin.....	266
Seçme	267
Semerci.....	267
Sepet.....	267
Serçe.....	268

Serpmek	268
Sert	268
Sertlik	268
Ses	269
Sevgi.....	269
Sevgili	270
Sevilen.....	270
Sevinç.....	270
Sevinçli.....	271
Sevinmek.....	271
Seyis	272
Sıcak.....	272
Sıcaklık.....	272
Sığınak	273
Sığınma	273
Sıkıntı	274
Sıkıntılı.....	274
Sıkıntısız.....	275
Sınır	275
Silah	276
Silahlanmak.....	276
Siper	276
Soğuk	276
Son	277
Son Bulmak.....	277
Sonbahar.....	277
Sonra	278
Sonsuz	278
Sonuç.....	279

Soy	279
Soyut	279
Söz	280
Sözler	280
Sözleşmek	281
Su Çukuru	281
Su Kaynağı	281
Suç	281
Suçsuz	282
Sulu	282
Susuz	282
Süngü	283
Sürgün Etmek	283
Sürmek	283
Sürü	283
Süs	284
Süslü	284
Şahitlik	284
Şaka	285
Şakalaşma	285
Şan	285
Şarap	286
Şaşkın	286
Şayet	287
Şeker	287
Şeref	287
Şerefli	288
Şikayet	288
Şiş	288

Şişman	289
Şüphe	289
Şüphesiz	290
Tahmin	290
Taht	290
Talih	291
Talihsiz	291
Tanık	291
Tanrı	292
Taraf	292
Tarz	293
Tasa	293
Taşımak	294
Taşkınlık	294
Taşlama	294
Taşlı	295
Tatlı	295
Tavuk	295
Taze	296
Tecrübeli	296
Tedavi	296
Tehlikeli	297
Tek	297
Tekerlek	297
Tekke	298
Tekrar	298
Tel	298
Tembel	299
Tembellik	299

Temel	299
Temiz	300
Temizlemek	300
Tenha	300
Terbiye	301
Testi	301
Toplamak	301
Toplanma	301
Topluluk	302
Toprak	303
Topuk	303
Toz	303
Tören	303
Tövbe	304
Tuhaf	304
Tulum	304
Turunç	305
Tutkun	305
Tutmak	305
Tutulma	306
Tutulmuş	306
Tuzak	307
Tüccar	307
Türkler	307
Tüy	307
Uç	308
Uçurum	308
Uğur	308
Uğurlu	308

Uğursuz	309
Ulaşılmak	309
Ulaşma	309
Ulaştırmak	310
Umutsuz	310
Usta	310
Ustalık	311
Utangaç	311
Utanma	311
Uyanık	312
Uygun	312
Uygun Olmayan	313
Uygunluk	313
Uyumak	314
Uyumlu	314
Uzak	314
Uzak Durma	315
Uzaklık	315
Uzanmak	315
Uzatmak	316
Uzun	316
Uzunluk	316
Üçüncü	317
Ülke	317
Ümit	317
Ümitsiz	318
Ünlü	318
Ürün	318
Üslup	319

Üstünlük	319
Vakit.....	319
Vali.....	320
Varlık	320
Vazgeçme	320
Vazife.....	321
Vergi.....	321
Verimsiz	321
Vezin	322
Vilayet.....	322
Vurma.....	322
Yabancı	323
Yabancılık	323
Yağma	323
Yağmur.....	324
Yakıcı	324
Yakın	324
Yakınlık.....	325
Yakmak	325
Yalan	325
Yalnız	326
Yanak	326
Yanlış	326
Yanlışlık	327
Yapmak	327
Yaprak.....	328
Yara	328
Yaralı.....	328
Yaratılış.....	328

Yardım	329
Yardım İsteme	329
Yardımcı	330
Yarık	330
Yarım	331
Yasak	331
Yaşayış	331
Yaşlı	332
Yatmak	332
Yaya	332
Yayma	333
Yazma	333
Yeğen	333
Yelek	333
Yem	334
Yemin	334
Yeni	334
Yenilgi	335
Yenilme	335
Yenilmiş	335
Yer	336
Yerinde	336
Yeşil	337
Yeşillik	337
Yetenekli	337
Yığın	338
Yıkık	338
Yıkılmak	338
Yıkamak	338

Yıl.....	339
Yiğit	339
Yirmi	340
Yiyecek	340
Yokluk.....	340
Yoksun	341
Yol.....	341
Yolcu	342
Yolculuk.....	342
Yoldan Çıkma	342
Yoldaş	343
Yolsuz	343
Yorgunluk	343
Yumuşak	344
Yurt	344
Yurtsuz	344
Yuvarlak.....	345
Yüce	345
Yüklemek	345
Yüksek	346
Yükselen.....	346
Yürek.....	346
Yürümek.....	347
Yüz	347
Zahmet	348
Zaman.....	348
Zarar	349
Zararlı.....	349
Zavallı	349

Zayıflık	350
Zehirli	350
Zeki	351
Zenginlik	351
Zırh	351
Zihin	352
Zincir	352
Ziyafet	352
Zorbalık	353
3.2. Her Ögesi Türkçe Olan Sözcükler	353
Abla	353
Alt	354
Çıplak	354
Döndürmek	354
Göndermek	355
Ön	355
Öyle	355
Vurmak	356
Vurulmak	356
SONUÇ	357
Babur-nâme’de Geçen Eşanlamlı Kelimelerin Kökenleri Grafiği	358
KAYNAKÇA	359
ÖZGEÇMİŞ	364

ÖNSÖZ

Gazi Muhammed Zahirüddin Babur, siyâsi ve tarihi kişiliğinin yanında 16.Yüzyıl Klâsik Doğu Türkçesi edebiyatının önemli isimlerinden biri olması ve Türk edebiyâtının ilk anı, otobiyografi ve tarihi metin alanında yazmış olduğu Babur-nâme adlı eseriyle öne çıkmaktadır. Eser, Doğu Türk yazı dilinin sözlüğünü kapsayacak kadar geniş bir muhtevaya ve hacme sahiptir. Eser, Çağatay Türkçesiyle yazılmıştır.

Babur-nâme’de Eşanlamlılık adlı çalışmamızın amacı Babur-nâme’de yer alan eşanlamlı kelimeleri tespit etmek, bu kelimeleri anlamlarıyla beraber açıklayarak metin üzerinden tanıklamaktır. Babur-nâme’de yer alan eşanlamlı kelimeler anlamlarıyla birlikte tespit edilerek açıklanmış ve metin üzerinden tanıklanmıştır.

Giriş bölümünde Çağatay dili, Çağatay Türkçesi, Babur ve Babur-nâme hakkında bilgi verilmiş, çalışmamızın temel konusu olan anlam, anlambilimi ve eşanlamlılık hakkında gerekli noktalar açıklanmış ve daha sonra Babur-nâme’de yer alan eşanlamlı kelimeler kısaca tanıtılmıştır.

İnceleme bölümünde Babur-nâme’de yer alan eşanlamlı sözcüklerin tespitinden sonra Doğan Aksan’ın tasnifine göre sınıflandırılmaları yapılmış, sınıflandırılması yapılmış olan bu sözcükler sözlük anlamlarıyla birlikte verilmiş ve Babur-nâme üzerinden tanıklanmıştır.

Çalışmanın sonuç bölümünde, tespit etmiş olduğumuz kelimeler değerlendirilmiş ve kelimeler kökenlerine göre ayrılmış bir daire grafiği ile verilmiştir.

Eğitim hayatım boyunca desteklerini benden esirgemeyen biricik aileme, bilgilerini ve değerleri vaktini ayıran, ne zaman işler yolunda gitmese ya da karamsarlığa

kapılsam beni teskin eden ve hep yanımda olan değerli hocam Dr. Öğretim Üyesi Serpil YAZICI ŞAHİN'e, lisans/ yüksek lisans eğitimime sunmuş olduğu bütün güzellikler bir yana, hayatımdaki mihenk taşlarını görmem, kendimi keşfetmem ve içimdeki iyiyi bulabilmem adına yoluma ışık tutan, benim inancımın zayıfladığı noktalarda dahi bana inanmaya devam eden, kıymetli tez danışmanım Prof.Dr. Münevver TEKCAN'a sonsuz saygı ve teşekkürlerimi sunarım.

İrem ERDEM

Kocaeli 2025

ÖZET

Yüksek Lisans tezi olarak hazırlamış olduğumuz bu çalışma, 16.yüzyıl Klasik Doğu Türkçesinin en önemli eserlerinden biri olan Babur-nâme’de yer alan eşanlamlı sözcüklerle ilgilidir.

Önceliğimiz Babur-nâme’de yer alan eşanlamlı sözcüklerin tespit edilmesi, eserde yer aldığı bölümlerin eklenmesi, eşanlamlı sözcükler ve sözcüklerin sözlük anlamlarının verilmesi üzerinedir.

Giriş bölümünde Çağatay Türkçesi, Çağatay Türkçesinin Dönemleri, Babur ve Babur-nâme; Anlam, Eşanlamlılık, Anlambilim ve Türkçede Eşanlamlılık kavramları açıklanmıştır

Ana bölümde Babur-nâme’de yer alan eşanlamlı sözcükler Doğan Aksan’ın her ögesi Türkçe olanlar ve Türkçesiyle birlikte yabancı ögeleri de yaşayanlar eşanlamlılık tasnifine göre sınıflandırılmış ve bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam edenler ve bugün dilimizde varlığını sürdürmeyenler olmak üzere iki ana başlık altında incelenmiş, sınıflandırılan bu sözcükler sözlük anlamlarıyla birlikte verilmiş ve Babur-nâme’de tespit edilerek tanıklanmıştır.

Sonuç bölümünde, tespit edilen kelimeler ET., Ar., Far., Hint., Moğ. ve Diğer başlıkları altında tasnif edilerek kökenleriyle birlikte bir daire grafiğiyle birlikte verilmiştir. Tespit edilen eşanlamı kelimeler çalışma içerisinde alfabetik olarak sıralandığı için çalışma sonuna ekstra bir dizin eklenmemiştir.

Anahtar Sözcükler: Klasik Doğu Türkçesi, Babur-nâme, Eşanlamlılık

ABSTRACT

This thesis, which we have prepared as a master's dissertation, focuses on synonymous words in Babur-nâme, one of the most important works of 16th-century Classical Eastern Turkish.

Our primary objective is to identify the synonymous words in Babur-nâme, include the sections where they appear, and provide both their synonyms and dictionary meanings.

In the introduction, the concepts of Chagatai Turkish, the periods of Chagatai Turkish, Babur and Babur-nâme, semantics, synonymy, and synonymy in Turkish are explained.

In the main section, the synonymous words in Babur-nâme are classified according to Doğan Aksan's categorization, which distinguishes between those composed entirely of Turkish elements and those that include foreign elements alongside Turkish ones. These words are analyzed under two main headings: those that continue to exist in today's Turkish and those that no longer exist. The classified words are provided with their dictionary meanings and verified with evidence from Babur-nâme.

In the conclusion section, the identified words are classified under the headings ET. (Old Turkic), Ar. (Arabic), Far. (Persian), Hint. (Indian), Moğ. (Mongolic), and Other. Their origins are presented along with a pie chart. Since the synonymous words are listed alphabetically within the study, an additional index has not been included at the end.

Keywords: Classical Eastern Turkish, Babur-nâme, Synonymy

KISALTMALAR

Ar.	: Arapça
BN	: Babur-nâme
DLT	: Dîvânu Lugâti't-Türk
EDPT	: An Etymological Dictionary of pre-thirteenth-century Turkish
E.T.	: Eski Türkçe
Far.	: Farsça
Hint.	: Hintçe
Moğ.	: Moğolca
Ö.T.	: Özbek Türkçesi
s.	: Sayfa
Soğ	: Soğdça
T.	: Türkçe

TRANSKRİPSİYON ALFABESİ

پ : P p	ب : B b	ء : ʾ
ج : C c	ث : Ṭ ṭ	ت : T t
خ : Ḥ ḥ	ح : Ḥ ḥ	چ : Ç ç
ر : R r	ذ : Z z	د : D d
س : S s	ژ : J j	ز : Z z
ض : Ḍ ḍ / Ṽ ṽ	ص : Ṣ ṣ	ش : Ş ş
ع : ʿ	ظ : Ṣ ṣ	ط : Ṭ ṭ
ق : Q q	ف : F f	غ : Ğ ğ
ڭ : Ñ ñ	گ : G g, Ğ ğ	ك : K k
ن : N n	م : M m	ل : L l
ی : Y y	ھ : H h	و : V v

GİRİŞ

Orta Asya'da kullanılan ve Türk dillerinin Doğu Türkçesi dallarına ait önemli bir yazı dili olan Çağatay Türkçesi, Timur ve onun devamı olan Türk devletlerinde edebiyat ve bilim dili olarak kullanılmıştır. Bu sebeple Türk dünyasında Çağatay Türkçesi hem edebiyat hem de dil bilimi alanında önemli bir yere sahiptir. Adını Timur soyundan gelen Çağatay hanedanından almıştır. Bu dönemde ortaya çıkan eserler ve dil, Orta Asya'nın siyâsî ve kültürel yapısından etkilenmiştir. Çağatay Türkçesi hem halka hitap eden hem de saray jargonunu yansıtan karakteristik bir yapıya sahiptir. Bu dönemde Ali Şir Nevâî gibi şairler, Çağatay edebiyatının temelini atmış ve Çağatay Türkçesini edebiyat dünyasına tanıtmıştır. Nevâî, Arapça ve Farsça'nın etkisini azaltmaya çalışarak Türk dilinin gücünü ortaya koymaya çalışmıştır. Çağatay Türkçesi eserlerinde çoğunlukla Arap Alfabeti kullanılmış, genellikle nazım şekilleri tercih edilmiş olsa da nesir türü de gelişmiş ve bu alanda eserler verilmiştir.

Çağatay Türkçesinin dönemleri konusunda mutlak bir görüş birliği bulunmamakla beraber genel kanı, dönemin Karahanlı Türkçesiyle başlayıp, bu dönemi izleyen Kıpçak-Oğuz, Çağatayca ve Özbekçe dilleri ile devam ettiği yönündedir.

Çağatay edebi dilinin genel kabul gören tasniflerinden biri de Fuad Köprülü'ye aittir. Fuad Köprülü bu edebiyatı beş devreye ayırır.

- 1.13-14.yüzyılları kapsayan İlk Çağatay Devri
- 2.15.yüzyılın ilk yarısını kapsayan Klasik Devrin Başlangıcı
- 3.15.yüzyılın ikinci yarısını kapsayan Klasik Devir
- 4.16.yüzyılı kapsayan Klasik Devrin Devamı
- 5.17-18.yüzyılları kapsayan Gerileme ve Çöküş Devri

1. Babur ve Babur-nâme

Ömer Şeyh Mirza ve Kutluk Nigâr Hanım'ın oğlu olan Zahîreddîn Muhammed Babur, babası Ömer Şeyh Mirza'yı kaybettikten sonra henüz 12 yaşındayken tarih 10 Haziran 1494'te Fergana ilinde tahta çıkmıştır. Çok genç yaşta tahta çıkmanın ve büyük sorumluluklar almanın neticesinde içte ve dışta türlü mücadeleler vermiştir. Kısa bir süre zarfında yanında olan kişilerin de desteğiyle güçlenerek Semerkant'a hâkim olmuştur. Burada, yaşamış olduğu hastalık dolayısıyla uzun zaman geçirmiştir. Daha sonra Endican'a döndüğünde şehri kaybettiğini öğrenmiş ve dayısından yardım istemiştir. Dayısının da yardımlarıyla beraber yeniden tahta çıkmış fakat kısa bir süre sonra da Şeybânî Han'a karşı aldığı yenilgiyle ölümün eşiğinden dönmüş ve Semerkant'a doğru yola çıkmıştır. Bu yenilgiden sonra Semerkant'ı da kaybeden Babur, bütün bu olayların nihayetinde zorlu ve yıpratıcı bir süreç geçirmiştir. Şeybânî Han Babur'un kardeşi Hanzâde Begim ile bir evlilik gerçekleştirmiş ve bu evlilikten sonra Babur'u serbest bırakmıştır. Bu süreçte Babur, açlık, susuzluk ve oldukça çetin bir kışın eşiğinde kalmıştır. Yollarda geçen bu süre onu manevî yönden oldukça güçlendirmiştir. Babur yürüyerek Taşkent'e kadar gelmiş ve tekrar dayısından yardım istemiştir. Şeybânî Han Babur'a yeniden savaş ilan etmiş ve yine yeniden galip gelmiştir. Daha sonra Babur çok daha kötü koşullarla karşı karşıya kalmış ve bu sefer Hüseyin Baykara'dan yardım istemiştir. Babur'un geçmişte edinmiş olduğu dostları ve sayısız birçok asker sayesinde Babur bir anda Şeybânî Han'a karşı çok güçlü bir konuma geçmiştir. Bu esnada Şeybânî Han ile savaşmakta olan Hüsrev'in askerleri de Babur ile müttefik olmuşlardır. Bu güçlenmenin neticesinde Babur Kabil'i almış ve 1506 yılında bu şehre padişah olmuştur. Babur'un padişahlığını ilan etmesinden sonra Şeybânî han Şah İsmail tarafından öldürülmüş ve Babur Maverâünnehr'i alma arzusuna sıkı sıkıya sarılmıştır. Bu süreçte Şah İsmail Babur için askerlerini âmâde etmiştir fakat sonrasında Osmanlı ile

savaşmaya başlayan Şah İsmail Babur için vermiş olduğu askerlerini geri almış ve Babur'un eli tekrar zayıflamıştır. Babur bu olaydan sonra Buhara, Hisar ve Semerkant' ı kaybetmiştir. Babur bütün bu yenilgilerden sonra yine de umudunu yitirmemiş ve Kabil'e dönerek her şeye yeniden başlamıştır. Kabil'e döndükten sonra Hindistan'a seferler düzenlemiştir. Bu seferlerde Delhi, Agra, Kandeher, Lahor ve Pencap'ı fethetmiş ve sınırlarını Hindistan'ın kuzeyine kadar genişletmiştir. Bu olaylar neticesinde Babür Devleti kurulmuş Kanvan'da Rânâ Sangâ ile yapmış olduğu savaştan sonra “Gazi” pâyesini almıştır. Çok küçük yaşta tahta oturmuş olmanın verdiği yorgunluk, seferlerle dolu geçen bir ömür, iklim koşulları ve peşini bırakmayan hastalık tüm bu başarılarla dolu yaşam öyküsünün içerisinde ne yazık ki devam etmiştir. İçerde ve dışarda savaşmış olduğu düşmanlar bir yana diğer yanda humma hastalığı ile de savaşmıştır. Aynı zamanda birkaç kere de zehirlendiği olmuştur. Yine bir gün çeşnigâr Ahmed tarafından zehirlenen Babur bu kez yataklara düşmüş ve hastalığı günden güne artmaya devam etmiştir. Ailesini ve emrindeki askerlerini yanına çağırarak ve oğlu Hümayun'u tahtın başına geçirerek padişahlığını ilan etmiştir. Hümayun'un padişah olduğu gün henüz daha 48 yaşındayken vefat etmiştir. Vasiyet etmiş olduğu üzere Kabil'e defnedilmiştir.

Babur, tahta çok genç yaşta çıkmasına rağmen, hayatı boyunca hem zafer hem yenilgi, hem erdem hem de ahlaksızlık, doğruluk ve kötülükle karşılaşmıştır. Siyasi ve askeri zekâsının yanı sıra Babur, sanat ve bilimde de önemli bir yetenek göstermiştir. Kendi eserlerinde resmî unvanlar kullanmaktan kaçınmasına rağmen, bu tür beş unvanın belgelenmesine sahibiz. Bu eserlerden biri, halkına dini bilgi vermeyi ve onlarda bir din duygusu aşılamayı amaçlayan eğitimsel ve didaktik bir metin olan **Mübeyyen**'dir. Bu eser Aruzun Feilâtün-mefâilün-feilün tarzında yazılmıştır. Aruz üzerine yaptığı araştırma ve değerlendirmeleri, 536 beyitin açıklamalarını ve Türk şiirine özgü olanları

kapsayan kapsamlı bir eser olan **Aruz Risalesi**, bazı kaynaklarda alternatif olarak **Mufasssal** olarak adlandırılır. **Divan** ayrıca Türkçe ve Farsça şiirlerini de içerir. Örnekler arasında rubâî, tuyuğ ve mülemma bulunur. Divan, Haydarabad, Londra, Paris ve Pakistan'da bulunan dört nüsha halinde günümüze ulaşmıştır. Bu arada **Validiyye Risalesi**, Ubeydullah Ahrar'ın aynı adlı eserinin bir tercümesini içermektedir. Bu tercüme 243 beyitten oluşmaktadır. **Babur-nâme** adlı eserinde, 12 yaşında tahta çıktığı günden bir yıl öncesine kadar olan hayat olaylarını anlatır. Bu eser, önemli miktarda içerik barındıran ve Doğu Türkçesi yazı dilinin kapsamlı bir sözlüğü olarak kabul edilebilecek geniş külliyatı ile dikkat çekmektedir. Babur-nâme, otobiyografi, anı ve tarihî metin unsurlarını birleştiren bir eser olup, klâsik Doğu Türkçesinde 16. yüzyıl Türk edebiyatının önemli bir örneğidir. 1494-1529 yılları arasındaki dönemi kapsar. Metin, Fergana, Kâbil ve Hindistan olmak üzere üç nüshadan oluşmaktadır.

Bu çalışmanın amacı, Çağatay yazı dili geleneğinin ve Türk edebiyatının en önemli eserlerinden biri olan Babur-nâme'deki kelimelerin eşanlamlılarını tespit etmektir. Türk dili ile etkileşim içinde bulunan diğer dillerden türetilen veya Türkçe karşılıkları kullanılan eşanlamlı kelimelerin kullanım sıklığı, eserde kullanılan kelime dağarcığının dikkat çekici çeşitliliğini ve zenginliğini ortaya çıkarmaktadır. Bu girişim, tarihsel bir metnin dilbilimsel analizini yapmayı ve böylece sergilenen dilsel olguların kapsamlı bir şekilde anlaşılmasını kolaylaştırmayı içermektedir. Çağatay Türkçesiyle 16. yüzyılda yazılmış olan Babur-nâme, dönemin kültürü, toplumu ve coğrafyası hakkında fikir veren hem edebi bir eser hem de sözvarlığı açısından önemli tarihi bir kaynak olarak kabul edilmektedir.

2. Anlambilim, Anlam, Eşanlamlılık ve Türkçede Eşanlamlılık

2.1. Anlambilim

“Dil, bireyin çevresiyle olan ilişkisini yöneten bir araçtır. Kelimeler, her türlü olayı, olguyu veya durumu zihin dünyasındaki değerlendirmelerle anlamlandırmaya yardımcı olur.” (SELMAN, 2016, s. 150-171). Selman bu olguyu, kelimelerin belirttiği kavramların bireylerin çevrelerindeki olaylarla, hareketlerle ve hayallerle bağlantı kurup zihin dünyasında anlam oluşturduğunu belirterek açıklamaktadır. “Anlam, sadece bir sözcüğün veya bir ifadenin dil ile söylenmesinden ibaret değil, insanların zihinsel ve ruhsal süreçleriyle şekillenen, bireysel ve toplumsal boyutları olan bir kavramdır. Anlam bilim (semantik), dili anlam bakımından inceleyerek dilsel göstergelerin gösterilen içeriklerine odaklanan önemli bir bilimdir.” (VARDAR, 2001, s. 21). Anlambilim, dilin çeşitli işleyişini irdeler. Bu çalışma, dilin simgesel yapısını çözümlemek, anlamın üretim serüvenini ortaya koymak, bağlamın anlam üzerindeki etkilerini, anlamın sosyal ve kültürel etkilerini ele almak amacıyla yapılmıştır. Anlam, söz ve sözcüklerin ötesinde, sembollerin nasıl biçimlendirildiğini anlamak için de kritik bir alan açmaktadır. Dilsel göstergelerle farklı şekillerde (kelimeler, deyimler, cümleler, atasözleri vs.) karşılaşılabılır. Bu göstergeler, dilin kullanıldığı bağlama göre farklı anlamlar kazanabilir. Anlambilim, bu anlam farklılıklarını ortadan kaldırarak anlamın farklı bağlamlarda nasıl değiştiğini ortaya koymayı amaçlar. Anlambilim, sadece dilsel bir sistemi açıklığa kavuşturmakla kalmaz; birey ve toplum arasındaki iletişimde anlamın etkisini, dil ile ilgili tarihsel süreçleri, anlamın psikososyal temellerini de ele alır. Dilin sosyal yapılarla, ideolojilerle, kültürel değerler ve bireysel algılarla ilişkisini de ortaya koyar. Dilbilimi ve felsefenin de ortak noktasında yer alır. Anlambilim, dilin salt

iletişim aracı olmadığını, aynı zamanda kùltùrel dinamikleri şekillendiren önemli bir alan olduğunu ortaya koymaktadır.

2.2. Anlam

Anlam, zihin yolculuğunda göstergeler ve beş duyu ile harmanlanan morfolojik yapının semantik yani anlambilim ile birleşmesiyle ortaya çıkan ifadeler bütününe verilen genel addır. Bugün, az sözle çok řey anlatmakta olduğumuz dili etkili ve doğru bir biçimde kullanabilmek için anlama başvuruyor ve dili zenginleştiriyoruz. Geçmişten günümüze edinmiş olduğumuz bilgi ve deneyimler, etkilenmiş olduğumuz ve etkilediğimiz kùltürler anlamı kuvvetlendirmeye ve ifade gücümüzü artırmaya katkı sağlamaktadır.

Anlam bilimi ise dil biliminin dilbilgisel ve sözlüksel yapılarının bir araya gelmesinden oluşan bilimin adıdır. Dil anlamdan, anlam dilden beslenmekte ve bu iki kavram birbirini desteklemektedir.

“Anlamsız veya bulanık söz dizimi, her zaman mümkündür. Sözleri gerçekler dünyasında işaret ettikleri ilişkiler dışında kullanmak, anlamsız söz öbekleri ve cùmleleri ortaya koyar. Dil birimlerindeki bu gerçek dışılık, bu bağdaşmazlık, onların anlamlarından kaynaklanmakta ve onları, metin oluşturamazlık, anlamsızlık ve akıl dışılık çizgisine taşımaktadır; çünkü gerçekler dünyasında var olmayan ve bağdaşmayan ögeler, dilin saymaca dünyasında var olan bağdaşık ögeler gibi gösterilmiştir: *Tař uyuyor.; O masada içti.* Anlamsızlık, metin düzleminde de söz konusudur. Dilbilgisel bağdaşıklığı ve mantıksal tutarlığı zayıf olan, çeşitli art gönderim ögeleriyle birbirine sıkıca bağlanmamış cùmlelerden oluşan metinler de, anlamsız metinler olarak değerlendirilir.” (KARAAĞAÇ, 2015, s. 373).

2.3. Eşanlamlılık

Geçmişten günümüzde dünyanın birçok yerinde, birçok dilde eşanlamlılık üzerine çeşitli makaleler, sözlükler yayımlanmış, araştırmalar yapılmış ve eşanlamlılık kavramı araştırmacılar için araştırma konusu olmuştur. Bir dilde bir kelimeyi aynı anda karşılayabilen birden fazla anlam bulunmakla birlikte bir kelime için birden fazla dilde aynı anlamı taşıyan farklı kelimeler de bulunabilmektedir. Kimi zaman anlamı kuvvetlendirmek amacıyla dilde varlığını sürdürmeye devam eden sözcükler, kimi zaman da belirli bir araştırma, çalışma grubunun yahut belirli bir topluluğun anlayacağı, dilde varlığını sürdürmeye devam etmeyen sözcükler kullanılabilmektedir. Bazı durumlarda anlamı, ifadeyi kuvvetlendirmek amacıyla bir sözcüğün birden fazla eşanlamlı karşılıkları aynı yazı, konuşma ve sohbet içerisinde bir arada kullanılabilmektedir.

Eşanlamlılık konusunda kelimeler bazen aynı ülke sınırları içerisindeki farklı coğrafi bölgelerde dahi anlamdaş farklı karşılıklarıyla kullanılabilmektedir. Örneğin bazı bölgelerde kadın, bazı bölgelerde karı, bazı bölgelerde avrat, bazı bölgelerde zevce, bazı bölgelerde hanım sözcükleri kullanılabilmektedir. Bu konu hakkında verilebilecek bir diğer örnek ise yiyecek anlamında kullanılan ve bölgeden bölgeye farklılık gösteren aş, azık, yemek, lokma, rızık sözcükleridir. Dilimizde bu ve bunun gibi örnekler sayılamayacak çoktur. Dilimiz eş anlamlılık konusunda oldukça zengindir.

Eşanlam konusunda dikkatli olmamız gereken önemli bir diğer nokta kelimelerin zaman ve mekân içerisinde önemini yitirebileceği gibi tam tersine önemini artırabileceğidir. Bugün revaçta olan bir kelime yarın kullanımdan düşebileceği yahut zayıflayabileceği gibi bir kelimenin hiç bilmediğimiz ve kullanmadığımız bir anlamı tarihsel süreç içerisinde kendiliğinden ortaya çıkabilmektedir. Dilin devingen bir yapıya

sahip olması ve sürekli kendini yeniliyor olması eşanlamlılık konusunda destekleyicidir. Bahsetmiş olduğumuz bu hususu kısaca özetleyecek ve örnekleyecek olursak geçmişte bir kişinin aramızdan ayrılışı için rahmet olmak, cennete varmak, melek olmak, gibi kullanımlar bulunmaktayken daha sonrasında ölmek, vefat etmek gibi kullanımlar sıklaşmaya, günümüzde bunlara ek olarak öteki tarafa gitmek, ex olmak gibi anlamları da ortaya çıkmaktadır. Bugün ülkemizde yaşça büyük kesim tarafından rahmet olmak, cennete varmak gibi terimler, yaşça daha küçük kesimler tarafından vefat etmek, ölmek, tıbbi camia tarafından ise ex olmak gibi anlamlar kullanılmaktadır.

2.4. Türkçede Eşanlamlılık

Türkiye Türkçesindeki eşanlamlılık konusu kapsam alanı dolayısıyla geniş bir yelpazede incelenmektedir. Belirli bir kavram alanında bulunan eşanlamlı sözcükler sayıca oldukça fazladır. Örneğin doğmak, dünyaya gelmek, dünyaya gözlerini açmak; bitmek, tükenmek, sabrı taşmak vb. Bunların hepsi aynı anlam alanına girmektedir. Kimi zaman anlam aynılığı, kimi zaman anlam yakınlığı olarak da ayırabileceğimiz Türkçede eşanlamlılık konusu zaman, mekân ve kullanım alanı/sıklığına göre çeşitlilik gösterebilmektedir.

3. Babur-nâme’de Geçen Eşanlamlı Sözcükler

3.1. Türkçesiyle Birlikte Yabancı Öğeleri de Yaşayan Sözcükler

Acaba

Acaba anlamında kullanılan ET. ékin<érkin<ékin ve Far. āyā sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. ékin<érkin<ékin (BN, 334a/8) ET. ékin (EDPT, 78)

Far. āyā (BN, 118b/13)

Acele

Acele anlamında kullanılan ET. téz sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Acele anlamında kullanılan Far. şitāb sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. téz (BN, 194a/10) ET. téz (EDPT, 596)

Far. şitāb (BN, 215a/14)

Acı

Acı anlamında kullanılan Ar. elem, Ar. meşaqquat (meşakkat), Ar. mihnet ve Ar. ıztırāb (ızdırıp) sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Acı anlamında kullanılan Far. renc, Ar. telāhlıĝ, Far. āzār, Ar. şor sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. āzār (BN, 248b/14)

Ar. elem (BN, 329b/14)

Ar. ıztırāb (BN, 247a/10)

Ar. meşaqqat (BN, 142b/6)

Ar. mihnet (BN, 100a/4)

Far. renc (BN, 54b/1)

Ar. şor (BN, 258b/14)

Ar. telāhlıĝ (BN, 250a/12)

Acıma

Acıma anlamında kullanılan Ar. rahm sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Acıma anlamında kullanılan Ar. re’fet ve Ar. terahhum sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. rahm (BN, 238a/3)

Ar. re’fet (BN, 290b/3)

Ar. terahhum (BN, 64a/9)

Açık

Açık anlamında kullanılan ET. açık (‘açık biçiminde’), Ar. meydān, ve Far. Peydā sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Açık anlamında kullanılan Ar. faṣīh, Far. nümāyān, Far. āṣkārā ve Ar. ṣarīh sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. açık (BN, 283b/12) ET. açık (EDPT, 21)

Far. āṣkārā (BN, 51b/5)

Ar. faṣīh (BN, 7b/4)

Ar. meydān (BN, 3a/6)

Far. nümāyān (BN, 373b/6)

Ar. peydā (BN, 150b/1)

Ar. ṣarīh (BN, 52a/7)

Açıklama

Açıklama anlamında kullanılan Ar. beyān ve Ar. ṣerh sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. beyān (BN, 119b/14)

Ar. ṣerh (BN, 36a/7)

Açıklanmış

Açıklanmış anlamında kullanılan Ar. meşrûh ve Ar. mübeyyen sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. meşrûh (BN, 278b/1)

Ar. mübeyyen (BN, 85a/11)

Açılma

Açılma anlamında kullanılan Ar. inbisât ve Ar. teferrüc sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. inbisât (BN, 41b/11)

Ar. teferrüc (BN, 245b/13)

Ada

Ada anlamında kullanılan Moğ. Aral ve Ar. cezire sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Moğ. aral (BN, 150b/14)

Ar. cezire (BN, 370a/10)

Adam

Adam anlamında kullanılan Ar. adam, ET bég (bey) ve Ar. herif sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Adam anlamında kullanılan Far. merdek sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. adam (BN, 347a/9)

ET. bég (BN, 194a/) (EDPT, 322)

Ar. herif (BN, 240b/10)

Far. merdek (BN, 123b/6)

Adet

Âdet anlamında kullanılan Ar. sünnet, Moğ. töre ve Ar. örf sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Âdet anlamında kullanılan Ar. resm sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. örf (BN, 124b/7)

Ar. resm (BN, 20b/7)

Ar. sünnet (BN, 338a/2)

Moğ. Töre (BN, 239a/15)

Adil

Adil anlamında kullanılan Ar. ādil sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Adil anlamında kullanılan Ar. dīvān-ši‘ār sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ādil (BN, 18b/10)

Ar. dīvān-ši‘ār (BN, 23b/5)

Afyon

Afyon anlamında kullanılan Ar. efyun sözcüğü bugün dilimizde ‘afyon’ biçiminde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Afyon anlamında kullanılan Ar. ma‘cūn sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. efyūn (BN, 340a/13)

Ar. ma‘cūn (BN, 222a/6)

Ağaç

Ağaç anlamında kullanılan ET. yığaç sözcüğü bugün dilimizde (‘ağaç’ biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ağaç anlamında kullanılan Far. dıraht sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir

Far. dıraht (BN, 93b/8)

ET. yığaç (BN, 2b/8) ET. yığaç (EDPT, 79)

Ağrı

Ağrı anlamında kullanılan ET. ağrı sözcüğü bugün dilimizde (‘ağrı’ biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ağrı anlamında kullanılan ET. ağığ ve Far. renc sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. ağrı (BN, 180a/13) ET. ağrı (EDPT, 91)

ET. ağrığ (BN, 38a/11) ET. ağrığ (EDPT,

Far. renc (BN, 166a/3)

Ahmak

Ahmak anlamında kullanılan Far. bi-aql ve Far. kevden sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. bi-aql (BN, 155a/4)

Far. kevden (BN, 28b/14)

Aile

Aile anlamında kullanılan ET. öylüg ve Far. hānevāde sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. hānevāde (BN, 16a/5)

ET. öylüg (BN, 10a/1) ET. öylüg (EDPT, 10)

Akıl

Akıl anlamında kullanılan Ar. aql sözcüğü bugün dilimizde ‘akıl’ biçiminde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Akıl anlamında kullanılan ET. as, Far. hıred, ve Far. hūş sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. aql (BN, 176a/9)

ET. as (BN, 97b/9) ET. as (EDPT, 240b)

Far. ħired (BN, 86a/4)

Far. hūş (BN, 294b/11)

Akın

Akın anlamında kullanılan Ar. ġāret ve Ar. ġazvi sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ġāret (BN, 85a/9)

Ar. ġazvi (BN, 168b/9)

Akraba

Akraba anlamında kullanılan Far. Belüc, Far. ħavīş, ET. qayaş, ve ET. uruğ sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. belüc (BN, 258b/10)

Far. ħavīş (BN, 201a/7)

ET. qayaş (BN, 96b/8) ET. qayaş (EDPT, 607)

ET. uruğ (BN, 91a/6) ET. uruğ (EDPT, 215a)

Akşam

Akşam anlamında kullanılan Ar. aḥşam sözcüğü bugün dilimizde ‘akşam’ biçiminde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Akşam anlamında kullanılan Ar. mağrib ve Far. şām sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. aḥşam (BN, 190a/15)

Ar. mağrib (BN, 128a/7)

Far. šām (BN, 194a/14)

Alan

Alan anlamında Ar. meydān ve Ar. mevzi sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. meydān (BN, 3a/6)

Ar. mevzi (BN, 8a/2)

Alçak

Alçak anlamında kullanılan Far. nā-merd sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Alçak anlamında kullanılan Far. nā-kes ve Far. pest sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. nā-kes (BN, 68a/7)

Far. nā-merd (BN, 259b/7)

Far. pest (BN, 125a/11)

Alçaklık

Alçaklık anlamında kullanılan Far. nā-merdlıq sözcüğü bugün dilimizde ‘namertlik’ biçiminde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Alçaklık anlamında kullanılan Far. pestlīg sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. nā-merdlıq (BN, 123b/10)

Far. pestlīg (BN, 3b/11)

Alet

Alet anlamında kullanılan Ar. ālet sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Alet anlamında kullanılan ET. yarağ sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ālet (BN, 46b/6)

ET. yarağ (BN, 42a/11) ET. yarağ (EDPT, 962)

Alın

Alın anlamında kullanılan ET. alın sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Alın anlamında kullanılan Far. pīṣānī sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. alın (BN, 239a/5) ET. alın (EDPT, 147)

Far. pīṣānī (BN, 211a/2)

Altı

Altı anlamında kullanılan ET. altı sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Altı anlamında kullanılan Far. şeş sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. altı (BN, 62b/14) ET. altı (EDPT, 130)

Far. şeş (BN, 280a/14)

Altın

Altın anlamında kullanılan ET. altun sözcüğü bugün dilimizde ‘altın’ biçiminde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Altın anlamında kullanılan Ar. tilā sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. altun (BN, 309a/2) ET. altun (EDPT, 131)

Ar. tilā (BN, 42a/12)

Altmış

Altmış anlamında kullanılan ET. altmış sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Altmış anlamında kullanılan Far. şast sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. altmış (BN, 165a/4) ET. altmış (EDPT, 130)

Far. şast (BN, 107a/4)

Ama

Ama anlamında kullanılan Ar. ammā sözcüğü bugün dilimizde ‘ama’ biçiminde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ama anlamında kullanılan Ar. ġāyeteş, Ar. lik ve Ar. velī sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ammā (BN, 99a/13)

Ar. ġāyeteş (BN, 335a/14)

Ar. lik (BN, 237a/4)

Ar. velī (BN, 2b/13)

Amaç

Amaç anlamında kullanılan Ar. maqşad sözcüğü bugün dilimizde ‘maksat’ biçiminde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Amaç anlamında kullanılan Ar. ġaraż sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ġaraż (BN, 259a/10)

Ar. maqşad (BN, 116b/5)

Amca

Amca anlamında kullanılan Moğ. abağa, Ar. amm ve ET. ataini sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Moğ. abağa (BN, 21a/8)

Ar. amm (BN, 11a/8)

ET. ataini (BN, 259b/7) ET. ataini ~ ET.ata (EDPT, 40)

An

An anlamında kullanılan Far. daqīqa (‘dakika’biçiminde) ve Ar. lahza sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

An anlamında kullanılan Ar. hīn sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. daqīqa (BN, 139a/1)

Ar. hīn (BN, 119a/4)

Ar. lahza (BN, 248a/4)

Ancak

Ancak anlamında kullanılan Ar. lik ve Far. velīkin sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. lik (BN, 237a/4)

Far. velīkin (BN, 99a/9)

Anlamak

Anlamak anlamında kullanılan ET. aňla- sözcüğü bugün dilimizde anla- biçiminde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Anlamak anlamında kullanılan Ar. fehml- ve Ar. vāqıf sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. aňla- (BN, 329b/14) ET. aňla- (EDPT, 186)

Ar. fehml- (BN, 111b/13)

Ar. vāqıf (BN, 247a/3)

Anlatma

Anlatma anlamında kullanılan Ar. beyān, Ar. naql(‘nakil’biçiminde) ve Ar. tarīf sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. beyān (BN, 119b/14)

Ar. naql (BN, 271a/1)

Ar. tarīf (BN, 263b/1)

Anlayış

Anlayış anlamında kullanılan Ar. fehm, Ar. fehmlıg ve Ar. isti‘dād sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. fehm (BN, 83b/9)

Ar. fehmlıg (BN, 41a/9)

Ar. isti‘dād (BN, 331b/11)

Anne

Anne anlamında ET. ana ve Ar. vālide sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

ET. ana (BN, 306b/2) ET. ana (EDPT, 169)

Ar. vālide (BN, 95a/10)

Ara Sıra

Ara sıra anlamında kullanılan Far. gāh (gāh/kāh biçiminde) ve Far. gāhī sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ara sıra anlamında kullanılan Ar. ahyānā sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ahyānā (BN, 129b/14)

Far. gāh (BN, 127a/1)

Far. gāhī (BN, 189a/16)

Ara, Aralık

Aralık anlamında kullanılan ET. ara, ET. aralığ, Ar. eşnā ve Ar. fāşilā sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Aralık anlamında kullanılan Ar. fūrce ve Ar. mābeyn sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. ara (BN, 31b/11) ET. ara (EDPT, 196a)

ET. aralığ (BN, 126b/12) ET. aralığ (EDPT, 230)

Ar. eşnā (BN, 121a/8)

Ar. fāşılā (BN, 310b/14)

Ar. fürce (BN, 213a/12)

Ar. mābeyn (BN, 206a/15)

Araç

Araç anlamında kullanılan Ar. cihaz ve Ar. vāsita sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Araç anlamında kullanılan ET. yarağ sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. cihaz (BN, 285b/9)

Ar. vāsita (BN, 101b/14)

ET. yarağ (BN, 265a/9) ET. yarağ (EDPT, 962)

Araştırmak

Araştırmak anlamında kullanılan Ar. tahqīq sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir

Araştırmak anlamında kullanılan Far. cüst ve Ar. tecessüs sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. cüst (BN, 135a/10)

Ar. tahqīq (BN, 145a/8)

Ar. teccüs (BN, 139a/9)

Arazi

Arazi anlamında kullanılan Far. ten sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. ten (BN, 56b/7)

Arka

Arka anlamında kullanılan ET. arqa (bugün dilimizde ‘arka’ biçiminde) ve ET. geri sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Arka anlamında kullanılan ET. kény(i)n ve Far. pey sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. arqa (BN, 36b/6) ET. arqa (EDPT, 215)

ET. geri (BN, 233a/18) ET. geri (EDPT, 736)

ET. kény(i)n (BN, 44a/13) ET. kény(i)n (EDPT, 704)

Far. pey (BN, 151a/10)

Arpa

Arpa anlamında kullanılan ET. arpa sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Arpa anlamında kullanılan Ar. cev sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. arpa (BN, 251b/2)

Ar. cev (BN, 351b/13)

Arslan

Arslan anlamında kullanılan Ar. esed ve Far. şîr sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. esed (BN, 288b/3)

Far. arslan (BN, 364a/14)

Artma

Artma anlamında kullanılan Ar. nemā ve Ar. mezīd sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. nemā (BN, 2b/4)

Ar. mezīd (BN, 91b/14)

Asıl

Asıl anlamında kullanılan Ar. asl sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Asıl anlamında kullanılan Far. būnyād sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. asl (BN, 68a/7)

Far. bünyād (BN, 75a/3)

Asker

Asker anlamında kullanılan Ar. asker ve Ar. nefer sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Asker anlamında kullanılan ET. çerig ve Far. leşker sözcükleri bugün dilimizde varlığımızı sürdürmemektedir.

Ar. asker (BN, 293b/12)

ET. çerig (BN, 5b/10) ET. çerig (EDPT, 428)

Far. leşker (BN, 368b/10)

Ar. nefer (BN, 337a/7)

Asla

Asla anlamında kullanılan Ar. ašlā sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Asla anlamında kullanılan Far. hergiz sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ašlā (BN, 135a/5)

Far. hergiz (BN, 253a/4)

Aslında

Aslında anlamında kullanılan Ar. aşlen sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Aslında anlamında kullanılan Far. ber-aşl ve Ar. fil-vāqi sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. aşlen (BN, 1b/6)

Far. ber-aşl (BN, 221a/5)

Ar. fil-vāqi (BN, 22a/10)

Aşağı

Aşağı anlamında kullanılan Far. nişīb, Far. pest, ET. qoyı ve Ar. vażī‘ sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. nişīb (BN, 135a/9)

Far. pest (BN, 125a/11)

ET. qoyı (BN, 186b/3) ET. qoyı (EDPT, 596)

Ar. vażī‘ (BN, 23a/13)

Aşağılık

Aşağılık anlamında kullanılan Far. bī-pāşina, Ar. ħārlıq, Ar. hevān, Far. pestlıq ve Far. pestraq sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. bī-pāşina (BN, 73b/7)

Far. hārīq (BN, 101a/11)

Ar. hevān (BN, 271b/05)

Far. pestlīq (BN, 217a/2)

Far. pestraq (BN, 221b/19)

Aşık

Aşık anlamında kullanılan Ar. āşīq (‘âşık’ biçiminde) sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Aşık anlamında kullanılan Far. sevdā-ger sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. āşīq (BN, 181b/4)

Far. sevdā-ger (BN, 207b/5)

Aşıklık

Aşıklık anlamında kullanılan Ar. aşīqlīq (‘âşıklık’ biçiminde) ve Ar. ma‘şūqluq (‘mâşukluk’ biçiminde) sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. aşīqlīq (BN, 181b/3)

Ar. ma‘şūqluq (BN, 36a/11)

Aşırı

Aşırı anlamında kullanılan Ar. müfrit sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. müfrit (BN, 129b/14)

Aşk

Aşk anlamında kullanılan Ar. ısq ('aşk' biçiminde) ve Ar. sevdā sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmektedir.

Ar. ısq (BN, 179b/4)

Far. sevdā (BN, 207b/5)

At

At anlamında kullanılan ET. at sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

At anlamında kullanılan ET. aşuq, Ar. ḥayl sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. at (BN, 17a/1) ET. at (EDPT, 33)

ET. aşuq (BN, 275b/10) ET. aşuq (EDPT, 2671)

Ar. ḥayl (BN, 218a/13)

Ateş

Ateş anlamında kullanılan Far. āteş , Ar. harāret ve ET. ot sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Far. âteş (BN, 101b/10)

Ar. harâret (BN, 236a/4)

ET. ot (BN, 195b/6) ET. ot (EDPT, 34)

Atlı

Atlı anlamında kullanılan ET. atlıq sözcüğü bugün dilimizde ‘atlı’ biçiminde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Atlı anlamında kullanılan Far. ħarzīnlıq sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. atlıq (BN, 184a/12) ET. atlıq (EDPT, 55)

Far. ħarzīnlıq (BN, 212a/14)

Atmak

Atmak anlamında kullanılan ET. at- sözcüğü ve ET. taşla- sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

ET. at- (BN, 199b/9) ET. at (EDPT, 36a)

ET. taşla- (BN, 157b/10) ET. taşla- (EDPT, 546b)

Avlu

Avlu anlamında kullanılan Far. hevīlī, Far. pīş-gāh, Ar. şahan ve Ar. şahn sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. hevīlī (BN, 36b/6)

Far. pīṣ-gāh (BN, 133b/2)

Ar. ṣahan (BN, 339b/8)

Ar. ṣahn (BN, 3a/6)

Ayak

Ayak anlamında kullanılan ET. ayağ sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ayak anlamında kullanılan Ar. qadem, Far. pā, ve Far. pāy sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. ayaq (BN, 117b/10) ET. ayaq (EDPT, 45)

Ar. qadem (BN, 44b/12)

Far. pā (BN, 68b/10)

Far. pāy (BN, 115a/12)

Ayak Takımı

Ayak Takımı anlamında kullanılan Ar. evbāṣ ve Ar. yetīm sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. evbāṣ (BN, 3a/7)

Ar. yetīm (BN, 43a13)

Ayaklanma

Ayaklanma anlamında kullanılan Ar. işyān sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ayaklanma anlamında kullanılan Ar. hurūc sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. hurūc (BN, 325b/3)

Ar. işyān (BN, 312a/4)

Ayıp

Ayıp anlamında kullanılan Ar. ayb sözcüğü ('ayıp' biçiminde) ve Ar. quşūr sözcüğü ('kusur' biçiminde) bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. ayb (BN, 178b/14)

Ar. quşūr (BN, 302b/4)

Ayıplama

Ayıplama anlamında kullanılan Ar. melāmet ve Ar. ta'n sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. melāmet (BN, 144b/3)

Ar. ta'n (BN, 179b/12)

Ayırmak

Ayırmak anlamında kullanılan ET. ayır-, Ar. farq ve Ar. teşhīş sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ayırmak anlamında kullanılan Ar. ḥaṣr, ET. suġur-, ve Ar. taqtī sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. ayır- (BN, 103b/6) ET. ayır (EDPT, 66b)

Ar. fark (BN, 85a/12)

Ar. ḥaṣr (BN, 266b/4)

ET. suġur- (BN, 107b/2) ET. suġur- (EDPT, 816a)

Ar. taqtī‘ (BN, 330b/14)

Ar. teṣḥīṣ (BN, 209b/3)

Aylık

Aylık anlamında kullanılan Ar. ma‘āṣ sözcüğü bugün dilimizde (‘maaş biçiminde’) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. ma‘āṣ (BN, 302a/2)

Aynı

Aynı anlamında kullanılan Ar. ‘ayn sözcüğü bugün dilimizde (‘aynı’) biçiminde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Aynı anlamında kullanılan Ar. bi‘aynih, Ar. ibāret ve Ar. tıb’ sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ayn (BN, 200b/3)

Ar. bi‘aynih (BN, 241a/6)

Ar. ibāret (BN, 137b/8)

Ar. tıb' (BN, 290b/3)

Ayrıcalık

Ayrıcalık anlamında kullanılan Ar. fark('fark'biçiminde) ve Ar. imtiyāz sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. fark (BN, 279b/5)

Ar. imtiyāz (BN, 290b/6)

Ayrılık

Ayrılık anlamında kullanılan Ar. fark sözcüğü bugün dilimizde ('fark' biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ayrılık anlamında kullanılan Ar. firāq, Ar. hecr ve Ar. tefriqa sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. fark (BN, 279b/05)

Ar. firāq (BN, 157a/6)

Ar. hecr (BN, 238a/2)

Ar. tefriqa (BN, 60a/5)

Ayrılma

Ayrılma anlamında kullanılan Ar. vedā sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ayrılma anlamında kullanılan Ar. firāq ve Ar. müfāreqat sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. firāq (BN, 157a/6)

Ar. müfāreqat (BN, 9a/3)

Ar. vedā (BN, 207a/4)

Ayrılmak

Ayrılmak anlamında kullanılan ET. ayrıl- sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

ET. ayrıl- (BN, 338b/10) ET.ayrıl- (EDPT, 68)

Ayrılmış

Ayrılmış anlamında kullanılan Ar. mahsus sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ayrılmış anlamında kullanılan Ar. mehcūr ve Far. pūr-teferruq sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. mahsus (BN, 138b/3)

Ar. mehcūr (BN, 173a/11)

Far. pūr-teferruq (BN, 185a/1)

Ayyaş

Ayyaş anlamında kullanılan Ar. ayyāş sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ayyaş anlamında kullanılan Far. levend ve Ar. şarabˆvār sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ayyāş (BN, 171b/13)

Far. levend (BN, 171b/12)

Ar. şarabˆvār (BN, 135a/3)

Azarlama

Azarlama anlamında kullanılan Ar. ˆitāb sözcüğü ve Ar. melāmet sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ˆitāb (BN, 255a/1)

Ar. melāmet (BN, 144b/3)

Baba

Baba anlamında kullanılan ET. ata ve ET. dede (‘baba’biçiminde) sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

ET. ata (BN, 258b/9) ET. ata (EDPT, 40)

ET. dede (BN, 54b/7) ET. dede (EDPT, 451)

Bacak

Bacak anlamında kullanılan ET. but sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Bacak anlamında kullanılan ET. çür sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. but (BN, 94a/7) ET. but (EDPT, 297b)

ET. çür (BN, 242a/8) ET. çür (EDPT, 428)

Bağ

Bağ anlamında kullanılan Far. bāğ, ve Far. bend (‘bent’ biçiminde) sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Bağ anlamında kullanılan Ar.qayda, ET. qoruq, Ar. münāsebet ve Ar. ribāt sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. bāğ (BN, 235a/16)

Far. bend (BN, 196b/7)

Ar. qayda (BN, 255b/11)

ET.qoruq (BN, 332b/13) ET.qoruq (EDPT, 17)

Ar. münāsebet (BN, 167b/1)

Ar. ribāt (BN, 233a/1)

Bağırmaq

Bağırmaq anlamında kullanılan ET. çağır- (‘çağır-‘ biçiminde) sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Bağırmaq anlamında kullanılan ÖT. qıçqır- sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ÖT. qıçqır- (BN, 199a/2)

ET. çağır- (BN, 210b/3) ET. çağır- (EDPT, 410)

Bağış

Bağış anlamında kullanılan Far. bahşiş, Ar. ihsān Ar. kerāmet ve Ar. kerem sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Far. bahşiş (BN, 293b/09)

Ar. ihsān (BN, 155b/2)

Ar. kerāmet (BN, 137a/4)

Ar. kerem (BN, 190a/15)

Bağışlama

Bağışlama anlamında kullanılan Ar. afv (‘af’ biçiminde) ve ET. bağışla- sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Bağışlama anlamında kullanılan Ar. amān sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. afv (BN, 158b/8)

Ar. amān (BN, 158b/6)

ET. bağışla- (BN, 148a/13) ET. bağışla- (EDPT, 321b)

Bağlamak

Bağlamak anlamında kullanılan ET. bağla sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Bağlamak anlamında kullanılan Ar. qayt- sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. bağla- (BN, 46b/9) ET. bağla- (EDPT, 314)

Ar. qayt (BN, 295b/05)

Bağlanma

Bağlanma anlamında kullanılan Ar. inqiyād, Ar. mülāzemet ve Ar. rabt sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. inqiyād (BN, 271b/04)

Ar. mülāzemet (BN, 304a/07)

Ar. rabt (BN, 375a/4)

Bağlı

Bağlı anlamında kullanılan Ar. tābī‘ (‘tabi’ biçiminde) sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Bağlı anlamında kullanılan Ar. merbut ve Far. peyvest sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. merbut (BN, 205a/13)

Far. peyvest (BN, 342a/1)

Ar. tābī‘ (BN, 312a/5)

Bahane

Bahane anlamında kullanılan Far. bahāne sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Bahane anlamında kullanılan Ar. taqrīb sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. bahāne (BN, 53b/12)

Ar. taqrīb (BN, 7b/10)

Bahçe

Bahçe anlamında kullanılan Far. bāg, Far. bāgçe, ve Far. bostān sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Bahçe anlamında kullanılan Far. çārbāg ve Ar. ravza sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. bāg (BN, 132b/2)

Far. bāgçe (BN, 136b/4)

Far. bostān (BN, 282b/5)

Ar. ravza (BN, 138a/9)

Far. çārbāğ (BN, 262a/2)

Balkon

Balkon anlamında Far. şehnişīn ve Far. pīşhāne sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. şehnişīn (BN, 189a/2)

Far. pīşhāne (BN, 376b/2)

Barış

Barış anlamında kullanılan Ar. şulh sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmektedir.

Barış anlamında kullanılan Ar. müstemāl ve ET. yaraş sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. müstemāl (BN, 308a/6)

Ar. şulh (BN, 215a/7)

ET. yaraş (BN, 7b/8) ET. yaraş (EDPT, 972)

Basamak

Basamak anlamında kulan Ar. mertebe ve Far. pāye sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. mertebe (BN, 7b/5)

Far. pāye (BN, 290b/9)

Baskın Yapmak

Baskın Yapmak anlamında kullanılan ET. bas- sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir

ET. bas- (BN, 165a/3) ET. bas- (EDPT, 370)

Baş

Baş anlamında kullanılan ET. baş, Ar. qafa ('kafa' biçiminde) ve Far. ser sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

ET. baş (BN, 265a/14) ET. baş (EDPT, 375)

Ar. qafa (BN, 278a/10)

Far. ser (BN, 157b/2)

Başka

Başka anlamında Ar. ġayr ('gayrı' biçiminde) sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Başka anlamında kullanılan Ar. ednā sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ednā (BN, 120b/3)

Ar. ġayr (BN, 34b/9)

Başkomutan

Başkomutan anlamında kullanılan Far. serdār sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir. 263b/13

Başkomutan anlamında kullanılan Far. mīrsipāh sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. mīrsipāh (BN, 121a/9)

Far. serdār (BN, 263b/13)

Başlama

Başlama anlamında kullanılan Ar. ibtidā ve Ar. şūru‘ sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ibtidā (BN, 273a/11)

Ar. şūru‘ (BN, 346b/2)

Başlangıç

Başlangıç anlamında kullanılan Ar. bidāyet ve Ar. ibtidā sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. bidāyet (BN, 343b/13)

Ar. ibtidā (BN, 128a/10)

Batı

Batı anlamında kullanılan Ar. ġarb (‘garb’ biçiminde) ve Ar. maġ‘rib sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. ğarb (BN, 311b/4)

Ar. maġ'rib (BN, 285b/3)

Batırmak

Batırmak anlamında kullanılan Moğ. qada- ve Ar. ğarq sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Moğ. qada- (BN, 113a/5)

Ar. ğarq (BN, 19b/3)

Batmak

Batmak anlamında kullanılan ET. bat- sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Batmak anlamında kullanılan ET. buş- ve ET. çöm- sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. bat- (BN, 60b/9) ET. bat- (EDPT, 298a)

ET. buş- (BN, 95b/4) ET. buş- (EDPT, 377a)

ET. çom/çöm (BN, 281b/14) ET. çom/çöm (EDPT, 422)

Bayağı

Bayağı anlamında kullanılan Far. ħārlıq ve Ar. vażī' sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far.+ T. ħārlıq (BN, 23a/1)

Ar. vażī‘ (BN, 23a/13)

Bayındır

Bayındır anlamında kullanılan Ar. mamūr ve Ar. meskūn (‘mesken’ biçiminde) sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Bayındır anlamında kullanılan Far. ābādān sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. ābādān (BN, 123a/2)

Ar. mamūr (BN, 29a/4)

Ar. meskūn (BN, 44b/4)

Bazen

Bazen anlamında kullanılan Ar. ba‘zī ve Far. gāh sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Bazen anlamında kullanılan Ar. ahyānen ve Far. ḥāhī sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ahyānen (BN, 75b/7)

Ar. ba‘zī (BN, 186a/7)

Far. gāh (BN, 76a/8)

Far. ḥāhī (BN, 108a/12)

Beceriksiz

Beceriksiz anlamında kullanılan Far. bī-hüner, Ar. müzebzeb ve Far. tîzemağz sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. bī-hüner (BN, 68a/7)

Ar. müzebzeb (BN, 202a/5)

Far. tîzemağz (BN, 170b/4)

Beden

Beden anlamında kullanılan Ar. beden, Ar. cüşse, Far. ten ve Ar. vücūd sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. beden (BN, 236a/4)

Ar. cüşse (BN, 277a/12)

Far. ten (BN, 345b/7)

Ar. vücūd (BN, 366a/9)

Beğenilmiş

Beğenilmiş anlamında kullanılan Ar. mergüb ve Ar. müstahsen sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. mergüb (BN, 166a/7)

Ar. müstahsen (BN, 185b/7)

Beğenme

Beğenme anlamında kullanılan Ar. tahsīn ve Ar. taqdīr sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Beğenme anlamında kullanılan Far. pesend sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. pesend (BN, 29b/5)

Ar. tahsīn (BN, 180a/1)

Ar. taqdīr (BN, 264b/3)

Bekleme

Bekleme anlamında kullanılan Ar. intizār ve Ar. şabr (‘sabr’ biçiminde) sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Bekleme anlamında kullanılan Far. direng, Ar. mekş, Far. pās, Ar. tevaqquf ve ET. tus- sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. direng (BN, 113b/4)

Ar. intizār (BN, 104b/7)

Ar. mekş (BN, 332a/1)

Far. pās (BN, 243b/11)

Ar. şabr (BN, 331b/2)

Ar. tevaqquf (BN, 61a/1)

ET. tus- (BN, 196a/2) ET. tus- (EDPT, 554b)

Bela

Bela anlamında kullanılan Ar. belā, Ar. felāket, Ar. fesād ('fesat' biçiminde) ve Ar. fitne sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Bela anlamında kullanılan Far. asīb ve Aq. haqqa sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. asīb (BN, 157b/10)

Ar. belā (BN, 96a/5)

Ar. felāket (BN, 65b/12)

Ar. fesād (BN, 57b/5)

Ar. fitne (BN, 14a/3)

Ar. haqqa (BN, 189a/13)

Belirgin

Belirgin anlamında kullanılan Ar. zāhir sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Belirgin anlamında kullanılan Ar. müşahḥaṣṣ sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. müşahḥaṣṣ (BN, 341b/6)

Ar. zāhir (BN, 311a/6)

Belki

Belki anlamında kullanılan Far. belki ve Ar. ġālibā sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Far. belki (BN, 45b/2)

Ar. ġālibā (BN, 5a/2)

Benzer

Benzer anlamında kullanılan Ar. bevā', Ar. mişl, Ar. müşābih ve Moğ. +T. yosunluq sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. bevā' (BN, 307a/9)

Ar. mişl (BN, 1b/5)

Ar. müşābih (BN, 340b/14)

Moğ. +T. yosunluq (BN, 16a/6)

Benzeri

Benzeri anlamında kullanılan Ar. mişl sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Benzeri anlamında kullanılan Ar. müşābih, Ar. müşābihet ve Ar. müşābihti sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. mişl (BN, 332a/7)

Ar. müşābih (BN, 287a/1)

Ar. müşābihet (BN, 281a/8)

Ar. müşābihti (BN, 280b/4)

Benzerlik

Benzerlik anlamında kullanılan Ar. müşābehet ve Ar. şebāhet sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. müşābehet (BN, 272a/13)

Ar. şebāhet (BN, 369b/4)

Benzeyen

Benzeyen anlamında kullanılan Ar. müşābahat, Ar. müşābih ve Ar. şabīh sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. müşābahat (BN, 275b/8)

Ar. müşābih (BN, 340b/14)

Ar. şabīh (BN, 284b/9)

Besili

Besili anlamında kullanılan ET. semiz sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Besili anlamında kullanılan Far. pervārī sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. pervārī (BN, 49a/1)

ET. semiz (BN, 2b/1) ET. semiz (EDPT, 830)

Beş

Beş anlamında kullanılan ET. bēš ('beş' biçiminde)sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Beş anlamında kullanılan Ar. ḥams ve Far. penc sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. bēš (BN, 7a/6) ET. bēš (EDPT, 376)

Ar. ḥams (BN, 66a/9)

Far. penc (BN, 287b/11)

Bey

Bey anlamında kullanılan ET. bēg ('bey' biçiminde) ve Ar. seyyid sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Bey anlamında kullanılan Far. ḥāce' sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. bēg (BN, 13b/9) ET. bēg (EDPT,322)

Far. ḥāce' (BN, 18b/5)

Ar. seyyid (BN, 168b/5)

Biçimsiz

Biçimsiz anlamında kullanılan Far+Ar. bī-şūret sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. +Ar. bī-şūret (BN, 296a/1)

Bildirmek

Bildirmek anlamında kullanılan ET. tuytur- sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. tuytur- (BN, 356a/5) ET. tuytur- (EDPT, 567)

Bilgi

Bilgi anlamında kullanılan ET. bilig (‘bilgi’ biçiminde) ve Ar. ilm sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

ET. bilig (BN, 351b/3) ET. bilig (EDPT, 339)

Ar. ilm (BN, 21b/9)

Bilgili

Bilgili anlamında kullanılan ET. biliklig (‘bilgili’ biçiminde) sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Bilgili anlamında kullanılan Far. āgāh, Far. dānişmend ve Ar. şāhib-vuqūf sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. āgāh (BN, 205a/14)

ET. biliklig (BN, 236a/19) ET biliklig (EDPT, 341)

Far. dānişmend (BN, 138a/7)

Ar. şāhib-vuqūf (BN, 350a/6)

Bilgin

Bilgin anlamında kullanılan Ar. mollā sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Bilgin anlamında kullanılan Far. dāniş-mend sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. dāniş-mend (BN, 50a/9)

Ar. mollā (BN, 205a/10)

Bilgisiz

Bilgisiz anlamında kullanılan Ar. cāhil sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Bilgisiz anlamında kullanılan Far. bī-vuqūf sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. cāhil (BN, 216b/10)

Far. bī-vuqūf (BN, 80a/3)

Bilinen

Bilinen anlamında kullanılan Ar. ma‘lūm sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Bilinen anlamında kullanılan Ar. marūf sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ma‘lūm (BN, 306a/4)

Ar. marūf (BN, 162a/4)

Bilme

Bilme anlamında kullanılan Far. hūner ve Ar. ilm (‘ilm’ biçiminde) sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Bilme anlamında kullanılan Ar. vuqūf sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. hūner (BN, 201a/8)

Ar. ilm (BN, 179a/12)

Ar. vuqūf (BN, 102a/2)

Bilmek

Bilmek anlamında kullanılan ET. bil- ve Ar. vāqıf sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

ET. bil- (BN, 85a/11) ET. bil- (EDPT, 330b)

Ar. vāqıf (BN, 247a/3)

Binalar

Binalar anlamında kullanılan Ar. ‘imārāt sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Binalar anlamında kullanılan Ar. mebānī sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir

Ar. ‘imārāt (BN, 45b/5)

Ar. mebanī (BN, 172a/9)

Bir

Bir anlamında kullanılan ET. bir sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Bir anlamında kullanılan Ar. ihdā sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. bir (BN, 61a/9) ET. bir (EDPT, 353)

Ar. ihdā (BN, 32b/14)

Birazcık

Birazcık anlamında kullanılan Ar. zerre sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Birazcık anlamında kullanılan ET. azağlaq sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET.azağlaq (BN, 125b/2) ET. az (EDPT, 277)

Ar. zerre (BN, 80b/1)

Birdenbire

Birdenbire anlamında kullanılan Ar. tārī sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. tārī (BN, 18a/7)

Bitirme

Bitirme anlamında kullanılan Ar. ḥatīm sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Bitirme anlamında kullanılan Ar. ihtimāmlıq sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ḥatīm (BN, 157a/7)

Ar. ihtimāmlıq (BN, 66a/12)

Bitişik

Bitişik anlamında kullanılan Ar. merbūt ve Far. peyveste sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. merbūt (BN, 205a/13)

Far. peyveste (BN, 192b/14)

Bitki

Bitki anlamında kullanılan Ar. nebāt sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Bitki anlamında kullanılan Far. giyāh sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. giyāh (BN, 5b/4)

Ar. nebāt (BN, 149b/3)

Bitkinlik

Bitkinlik anlamında kullanılan Far. bī-mecāllıg, Far. bī-tāqatlık ve Ar. hüzāl sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. bī-mecāllıg (BN, 223a/6)

Far. bī-tāqatlık (BN, 327a/3)

Ar. hüzāl (BN, 192b/7)

Boğaz

Boğaz anlamında kullanılan ET. boğuz sözcüğü bugün dilimizde ('boğaz' şeklinde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Boğaz anlamında kullanılan Far. teñī sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. boğuz (BN, 60b/7) ET. boğuz (EDPT, 322)

Far. Teñī (BN, 33b/11)

Bolluk

Bolluk anlamında kullanılan Ar. ġīna ve Ar. keşret sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Bolluk anlamında kullanılan Far. kucür sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ġīna (BN, 298a/1)

Ar. keşret (BN, 348a/14)

Far. kucür (BN, 255b/4)

Boş

Boş anlamında kullanılan ET. boş sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Boş anlamında kullanılan Ar. bāṭıl, Ar. ḥālī, ET. kevek, Far. nav ve Far. tehī sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. boş (BN, 193b/15) ET. boş (EDPT, 376)

Ar. bāṭıl (BN, 253a/9)

Ar. ḥālī (BN, 327a/4)

ET. kevek (BN, 308b/2) ET. kevek (EDPT, 688)

Far. nev (BN, 88a/12)

Far. tehī (BN, 275b/7)

Boy

Boy anlamında kullanılan ET. boy ve Ar. qabīle (‘kabile’ biçiminde) sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

ET. boy (BN, 3b/11) ET. boy (EDPT, 296)

Ar. qabīle (BN, 290a/14, 290b/01)

Boyun

Boyun anlamında kullanılan ET. boyun ve Far. gerden (‘gerdan’ biçiminde) sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

ET. boyun (BN, 232a/7) ET. boyun (EDPT, 386)

Far. gerden (BN, 182b/2)

Boyun Eğme

Boyun Eğme anlamında kullanılan Ar. itā‘at sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Boyun Eğme anlamında kullanılan Ar. inqiyād bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. inqiyād (BN, 271b/4)

Ar. itā‘at (BN, 271b/3)

Bozgunculuk

Bozgunculuk anlamında kullanılan Ar. fitne ve Ar. nifāq sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. fitne (BN, 121b/12)

Ar. nifāq (BN, 192b/8)

Bozuk

Bozuk anlamında kullanılan ET. buzug (‘bozuk’ biçiminde) sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

ET. buzuğ (BN, 139a/1) ET. buzuğ (EDPT, 390)

Bozukluk

Bozukluk anlamında kullanılan Ar. fesād ve Ar. ḥalel sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. fesād (BN, 57b/5)

Ar. ḥalel (BN, 272a/2)

Bozulmak

Bozulmak anlamında kullanılan ET. buzul- sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Bozulmak anlamında kullanılan ET. sın- sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. buzul (BN, 19b/3) ET. buzul (EDPT, 391)

ET. sın- (BN, 170a/11) ET. sın (EDPT, 833)

Bölgeler

Bölgeler anlamında kullanılan Ar. nevāhī ve Far. parganāt sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. nevāhī (BN, 71a/2)

Far. parganāt (BN, 35a/7)

Bölme

Bölme anlamında kullanılan Ar. taq̣sīm ('taksim' biçiminde) sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Bölme anlamında kullanılan Ar. ğısmet sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ğısmet (BN, 288b/12)

Ar. taq̣sīm (BN, 144a/11)

Bölük

Bölük anlamında kullanılan ET. bölük ve Ar. şu'be sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Bölük anlamında kullanılan Ar. fevc sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. bölük (BN, 3b/12) ET. bölük (EDPT, 339)

Ar. fevc (BN, 17b/10)

Ar. şu'be (BN, 273b/2)

Bölüm

Bölüm anlamında kullanılan ET. bölük, Ar. faşıl ve Ar. şu'be sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Bölüm anlamında kullanılan Ar. fırqa sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. bölük (BN, 3b/12) ET. bölük (EDPT, 339)

Ar. faşıl (BN, 67a/5)

Ar. fırqa (BN, 45a/2)

Ar. şu‘be (BN, 223a/18)

Böyle

Böyle anlamında kullanılan ET. mundaq sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. mundaq (BN, 17b/11) ET. mundaq (EDPT, 349)

Budala

Budala anlamında kullanılan Ar. divāne sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Budala anlamında kullanılan Ar. müdemmağ sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. divāne (BN, 76a/7)

Ar. müdemmağ (BN, 154a/14)

Bulmak

Bulmak anlamında kullanılan ET. bul- sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Bulmak anlamında kullanılan ET. tap-sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. bul (BN, 96a/5) ET. bul (EDPT, 294)

ET. tap- (BN, 124a/5) ET.tap- (EDPT, 435)

Bulvar

Bulvar anlamında kullanılan Far. çārbāg ve Far. ḥiyābān sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. çārbāg (BN, 47b/6)

Far. ḥiyābān (BN, 39b/10)

Burç

Burç anlamında kullanılan Ar. burç sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Burç anlamında kullanılan Moğ. çaqar sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. burç (BN, 263a/8)

Moğ. çaqar (BN, 24b/13)

Buyruk, Ferman

Buyruk, Ferman anlamında kullanılan Ar. emr, Far. fermān, Ar. hükm ve Far. nişān sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Buyruk, Ferman anlamında kullanılan Moğ. car sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Moğ. car (BN, 355b/11)

Ar. emre (BN, 312a/2)

Far. fermān (BN, 345b/2)

Ar. hükm (BN, 337b/13)

Far. nişān (BN, 139a/10)

Buz

Buz anlamında kullanılan ET. muz (‘buz’ biçiminde) sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Buz anlamında kullanılan Far. yaḥ sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. muz (BN, 8a/7) ET. muz (EDPT, 389)

Far. yaḥ (BN, 98a/8)

Bütün

Bütün anlamında kullanılan ET. barça, ET. bütün, Ar. cemī‘, Ar. cümle, Far. her, Ar. tām ve Far. yek-pāre sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Bütün anlamında kullanılan Far. der-best, Ar. kāmīle ve Far. serāser sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. barça (BN, 16a/14) ET. barça (EDPT, 356)

ET. bütün (BN, 240a/19) ET. bütün (EDPT, 306)

Ar. cemī‘ (BN, 7a/14)

Ar. cümle (BN, 21a/2)

Far. der-best (BN, 159a/14)

Far. her (BN, 246a/4)

Ar. kāmīle (BN, 16b/10)

Far. serāser (BN, 342a/3)

Ar. tām (BN, 31a/3)

Far. yek-pāre (BN, 330b/2)

Büyük

Büyük anlamında kullanılan ET. beyik (‘büyük’biçiminde) ve ET. uluğ (‘ulu’biçiminde) sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Büyük anlamında kullanılan Ar. azīme, ve Far. şāhrāh sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. azīme (BN, 305a/13)

ET. beyik (BN, 52a/3) ET. beyik (EDPT, 302)

ET. uluğ (BN, 5b/13) ET. uluğ (EDPT, 136)

Far. şāhrāh (BN, 2a/12)

Büyüklük

Büyüklük anlamında kullanılan Ar. haşmet sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir

Ar. haşmet (BN, 123b/3)

Büyütmek

Büyütmek anlamında kullanılan ET. asra- ve ET. ulğat sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. asra- (BN, 255a/3) ET. asra (EDPT, 250)

ET. ulğat- (BN, 58b/1) ET. ulğat- (EDPT, 138)

Canlı

Canlı anlamında kullanılan Far. cānvar ('canavar' biçiminde) ve Ar. hayevān ('hayvan' biçiminde) sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Canlı anlamında kullanılan Far. germ, ET. tirig ve ET. özlük sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. cānvar (BN, 140b/14)

Far. germ (BN, 190a/12)

Ar. hayevān (BN, 189a/10)

ET. tirig (BN, 241b/14) ET. tirig (EDPT, 543)

ET. özlük (BN, 189b/6) ET. özlük (EDPT, 286)

Cariye

Cariye anlamında kullanılan Far. dādek, Far. çāker ve Moğ. ğuma sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. dādek (BN, 305b/5)

Far. çāker (BN, 54a/11)

Moğ. ğuma (BN, 12b/9)

Ceza

Ceza anlamında kullanılan Ar. cezā ve Ar. qıṣāṣ sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ceza anlamında kullanılan Ar. cürmāne sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. cezā (BN, 201b/12)

Ar. cürmāne (BN, 230b/14)

Ar. qıṣāṣ (BN, 251b/14)

Cihat

Cihat anlamında kullanılan Ar. cihāt sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Cihat anlamında kullanılan Ar. ğazvī sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. cihāt (BN, 127b/7)

Ar. ğazvī (BN, 300b/7)

Cimrilik

Cimrilik anlamında kullanılan Ar. baḥīllıq, Ar. imsāk ve Ar. ḥisset sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. baḥīllıq (BN, 42b/8)

Ar. imsāk (BN, 19a/10)

Ar. ḥisset (BN, 15b/5)

Cinas

Cinas anlamında kullanılan Ar. cāhil ve Far. nā-şinās sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. cāhil (BN, 216b/10)

Far. nā-şinās (BN, 201b/10)

Cömert

Cömert anlamında kullanılan Ar. kerim sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Cömert anlamında kullanılan Ar. saḥī ve Ar. seḥāvet sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. kerim (BN, 294b/14)

Ar. saḥī (BN, 23a/6)

Ar. seḥāvet (BN, 81b/14)

Cömertlik

Cömertlik anlamında kullanılan Ar. kerem ve Ar. mürüvvet sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Cömertlik anlamında kullanılan Ar. saḥāvet sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. kerem (BN, 120b/3)

Ar. mürüvvet (BN, 194b/4)

Ar. saḥāvet (BN, 192b/5)

Cuma

Cuma anlamında kullanılan Ar. cum‘ā sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Cuma anlamında kullanılan Far. ādīne ve Hint. Mengelvā sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. ādīne (BN, 248a/13)

Ar. cum‘ā (BN, 32a/4)

Hint. Mengelvā (BN, 288b/10)

Çaba

Çaba anlamında kullanılan Ar. cidd, Ar. himmet, Ar. renc ve Ar. say sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. cidd (BN, 122a/14)

Ar. himmet (BN, 194a/5)

Ar. renc (BN, 329b/14)

Ar. say (BN, 157a/9)

Çabuk

Çabuk anlamında kullanılan Far. bī-direṅ, Far. levendāne ve ET. yeleṅ sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. bī-direṅ (BN, 266b/05)

Far. levendāne (BN, 247a/12)

ET. yeleṅ (BN, 53a/6) ET. yeleṅ (EDPT, 930)

Çabukluk

Çabukluk anlamında kullanılan Far.+T. tīzlik sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Çabukluk anlamında kullanılan Far. şitāb sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. řitāb (BN, 64a/14)

Far. +T. tūzlik (BN, 34b/7)

Çadır

Çadır anlamında kullanılan Far. çadır sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Çadır anlamında kullanılan ET. alaçuq, Moğ. çerге, Far. her-gāh, Ar. ĥayme ve ET. otağ sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. alaçuq (BN, 195b/17) ET. alaçuq (EDPT, 129b)

Far. çadır (BN, 212a/17)

Moğ. çerге (BN, 204a/3, 204a/5)

Ar. ĥayme (BN, 42a/9)

Far. her-gāh (BN, 152a/11)

ET. otağ (BN, 204b/4) ET. otağ (EDPT, 46)

Çağırmaq

Çağırmaq anlamında kullanılan ET. çarla- sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. çarla- (BN, 246b/14) ET. çarla- (EDPT, 429)

Çalışan

Çalışan anlamında kullanılan Ar. meşğul sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Çalışan anlamında kullanılan Far. kārger ve Ar. sâ'ī sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. kārger (BN, 103a/13)

Ar. meşğul (BN, 85a/1)

Ar. sâ'ī (BN, 229b/2)

Çalışma

Çalışma anlamında kullanılan Ar. cehd ve Ar. sa'y sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. cehd (BN, 122b/11)

Ar. sa'y (BN, 295a/13)

Çalmak (enstrüman)

Çalmak anlamında kullanılan ET. çal- sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Çalmak anlamında kullanılan ET. kükle- sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. çal- (BN, 100b/3) ET. çal- (EDPT, 417b)

ET. kükle- (BN, 234a/14) ET. kükle (EDPT, 711)

Çamur

Çamur anlamında kullanılan ET. balçıq sözcüğü bugün dilimizde (‘balçık’ biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Çamur anlamında kullanılan Ar. vahal sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. balçıq (BN, 220a/23) ET. balçıq (EDPT, 333a)

Ar. vahal (BN, 114a/13)

Çanak

Çanak anlamında kullanılan Far. kâse sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Çanak anlamında kullanılan Far. kûze ve Far. sifāl sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. kâse (BN, 285b/5)

Far. kûze (BN, 126a/3)

Far. sifāl (BN, 335a/14)

Çardak

Çardak anlamında kullanılan Far. çārtāq sözcüğü bugün dilimizde (‘çardak’ biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Çardak anlamında kullanılan Far. cemen sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. çārtāq (BN, 167b/3)

Far. cemen (BN, 237a/11)

Çarpık

Çarpık anlamında kullanılan Ar. münharif, Far. nā-hem ve Far. nā-hem-vār sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. münharif (BN, 18a/7)

Far. nā-hem (BN, 91a/9)

Far. nā-hem-vār (BN, 190a/4)

Çarşı

Çarşı anlamında kullanılan Far. bāzār (‘pazar’ biçiminde) ve Far. çārsū (‘çarşı’ biçiminde) sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Çarşı anlamında kullanılan Far. kūçe sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. bāzār (BN, 75b/1)

Far. çārsū (BN, 125b/13)

Far. kūçe (BN, 67a/4)

Çatı

Çatı anlamında kullanılan Far. bālā-ḥāne, Far. bām ve Ar. saqf sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. bālā-ḥāne (BN, 157b/11)

Far. bām (BN, 49a/6)

Ar. saqf (BN, 46b/3)

Çekmek

Çekmek anlamında kullanılan ET. çek- ve ET. tart- sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

ET. çek- (BN, 193b/6) ET. çek (EDPT, 413b)

ET. tart- (BN, 69a/10) ET. tart- (EDPT, 534b)

Çember

Çember anlamında kullanılan Ar. dā‘ire (‘daire’ biçiminde) ve Ar. halqa (‘halka’ biçiminde) sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. dā‘ire (BN, 325a/7)

Ar. halqa (BN, 353a/5)

Çeşitler

Çeşitler anlamında kullanılan Ar. envā‘ ve Ar. maqūlāt sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. envā‘ (BN, 143a/4)

Ar. maqūlāt (BN, 178a/14)

Çeşitli

Çeşitli anlamında kullanılan Ar. muhtelif ve ET. türlüg ('türlü' biçiminde) sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. muhtelif (BN, 187b/18)

ET. türlüg (BN, 175a/7) ET. türlüg (EDPT, 546)

Çevirmek

Çevirmek anlamında kullanılan ET. évrül sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. évrül (BN, 274a/4) ET. évrül (EDPT, 14)

Çevrilmiş

Çevrilmiş anlamında kullanılan Ar. meşmül ve Ar. müvecceh sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. meşmül (BN, 300a/4)

Ar. müvecceh (BN, 64a/13)

Çeyrek

Çeyrek anlamında kullanılan Far. çār-yek, Ar. rub' ve Ar. rubī'î sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. çār-yek (BN, 243b/15)

Ar. rub' (BN, 188a/11)

Ar. rubī'ī (BN, 273b/10)

Çıkar

Çıkar anlamında kullanılan ET. asıq sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. asıq (BN, 196a/14) ET. asıq (EDPT, 244b)

Çıkıntı

Çıkıntı anlamında kullanılan ET. tumşuğ sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. tumşuğ (BN, 150a/4) ET. tumşuğ (EDPT, 509)

Çıkış

Çıkış anlamında kullanılan ET. çiqış sözcüğü bugün dilimizde ('çıkış' biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Çıkış anlamında kullanılan Ar. ħurūc sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. çiqış (BN, 140a/1) ET. çiqış (EDPT, 412)

Ar. ħurūc (BN, 225b/4)

Çılgın

Çılgın anlamında kullanılan Far. bī-ħod sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. bī-ḥod (BN, 76a/7)

Çini

Çini anlamında kullanılan Far. çīnī sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Çini anlamında kullanılan Far. kāṣī sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. çīnī (BN, 278b/2)

Far. kāṣī (BN, 340b/10)

Çirkin

Çirkin anlamında kullanılan Far. bet ve Far. çirkīn sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Çirkin anlamında kullanılan Ar. qabāḥat, Ar. ṣenī‘ ve Far. zīṣt sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. bet (BN, 289a/13)

Far. çirkīn (BN, 290b/14)

Ar. qabāḥat (BN, 65a/4)

Ar. ṣenī‘ (BN, 26a/10)

Far. zīṣt (BN, 252b/13)

Çirkinlik

Çirkinlik anlamında kullanılan Ar. ġarābet ve Ar. fażihet sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ġarābet (BN, 281a/12)

Ar. fażihet (BN, 205a/8)

Çivilemek

Çivilemek anlamında kullanılan Moğ. qada- sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Moğ. qada- (BN, 340b/10)

Çoban

Çoban anlamında kullanılan Far. çopān sözcüğü bugün dilimizde (‘çoban’ biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Far. çopān (BN, 147b/14)

Çöl

Çöl anlamında kullanılan Ar. şahrā sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Çöl anlamında kullanılan Ar. bādiye, Far. beyābān, Ar. dālā ve Far. deşt sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. bādiye (BN, 4b/7)

Far. beyābān (BN, 230b/16)

Ar. dālā (BN, 83b/10)

Far. dešt (BN, 137a/2)

Ar. šahrā (BN, 274b/13)

Çukur

Çukur anlamında kullanılan ET. çuqur (‘çukur’ biçiminde) ve Far. ḥandek (‘hendek’ biçiminde) sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Çukur anlamında kullanılan Far. cer, Far. çāh, Far. kende ve Ar. vāyin sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. cer (BN, 4b/12)

Far. çāh (BN, 274a/1)

ET. çuqur (BN, 291a/2) ET. çuqur (EDPT, 409)

Far. ḥandek (BN, 67a/5)

Far. kende (BN, 204b/5)

Ar. vāyin (BN, 312b/2)

Dağ

Dağ anlamında kullanılan ET. tağ sözüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Dağ anlamında kullanılan Moğ. daban, Far. kūh ve Far. pušte sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Moğ. daban (BN, 99b/4)

Far. kūh (BN, 135b/10)

Far. puşte (BN, 45a/9)

ET. tağ (BN, 188a/2) ET. tağ (EDPT, 463)

Dağ Eteği

Dağ Eteği anlamında kullanılan Far. dāmene ve Far. kūh-pāye sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. dāmene (BN, 208b/17)

Far. kūh-pāye (BN, 122a/8)

Dağlık

Dağlık anlamında kullanılan Moğ. bortağ, Far. kūh-istān, Far. kūh-pāye ve ET. tağrak sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Moğ. bortağ (BN, 254b/11)

Far. kūh-istān (BN, 32b/3)

Far. kūh-pāye (BN, 3b/6)

ET. tağrak (BN, 237b/3) ET. tağ (EDPT, 463) dağ → taq ET. tağ+rAk

Daha Az

Daha az anlamında kullanılan ET.azraq ve Far. kemreq sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. azraq (BN, 249b/4) ET. az (ED, 277a) azraq < az+rAk daha az

Far. kemreq (BN, 204a/12)

Daha Geniş

Daha Geniş anlamında kullanılan Far. engizrek sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. engizrek (BN, 275a/5)

Dal

Dal anlamında kullanılan ET. tal ('dal' biçiminde) sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Dal anlamında kullanılan Far. şāḥ sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. tal (BN, 235b/4) ET.tal (EDPT, 489)

Far. šāḥ (BN, 190b/11)

Dalgınlık

Dalgınlık anlamında kullanılan Ar. ġafletī ('gaflet' biçiminde) ve Ar. vecd sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. ġafletī (BN, 106b/4)

Ar. vecd (BN, 176a/11)

Danışma

Danışma anlamında kullanılan Ar. mürāca‘at (‘müracaat’ biçiminde) sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Danışma anlamında kullanılan ET. kéş ve Ar. meşveret sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. kéş (BN, 111b/12) ET. kéş (EDPT, 734)

Ar. meşveret (BN, 325b/11)

Ar. mürāca‘at (BN, 336a/1)

Dar

Dar anlamında kullanılan ET. tar (‘dar’ biçiminde) sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Dar anlamında kullanılan Far. teng sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. tar (BN, 143b/11) ET. tar (EDPT, 528)

Far. teng (BN, 81b/4)

Darlık

Darlık anlamında kullanılan ET. tarlıq ve Far. tengi sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. tarlıq (BN, 235b/1) ET. tar (EDPT, 528) dar

Far. tengi (BN, 196a/4)

Davranış

Davranış anlamında kullanılan Ar. amel, Ar. fi'l ('fiil' biçiminde), Ar. hareket ve Ar. mu'āmele ('muamele' biçiminde) sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Davranış anlamında kullanılan Ar. sekenāt sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. amel (BN, 186b/14)

Ar. fi'l (BN, 101a/7)

Ar. hareket (BN, 101a/7)

Ar. mu'āmele (BN, 24a/5)

Ar. sekenāt (BN, 172a/2)

Davul

Davul anlamında kullanılan Ar. duhūl, Ar. naqqāre ve Ar. tabl sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. duhūl (BN, 136a/7)

Ar. naqqāre. (BN, 56b/11)

Ar. tabl (BN, 149b/14)

Dayanak

Dayanak anlamında kullanılan Far. destek ve Ar. isnad sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Far. destek (BN, 366b/5)

Ar. isnad (BN, 180a/12)

Dayanma

Dayanma anlamında kullanılan Ar. tahammül sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Dayanma anlamında kullanılan Far. tekye sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. tahammül (BN, 64a/9)

Far. tekye (BN, 274b/8)

Dayı

Dayı anlamında kullanılan ET. tağayı sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. tağāyi (BN, 310b/6) ET. tağāyi (EDPT, 474)

Defa

Defa anlamında kullanılan Ar. kerrat ve Ar. nevbet sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. kerrat (BN, 121a/8)

Ar. nevbet (BN, 5b/9)

Değer

Değer anlamında kullanılan Far. bahā ('paha' biçiminde) ve Ar. qadr ('kadir' biçiminde) sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Değer anlamında kullanılan Far. arzānda sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir

Far. arzānda (BN, 151b/5)

Far. bahā (BN, 136b/6)

Ar. qadr (BN, 138b/11)

Değerli

Değerli anlamında kullanılan Ar. azīz sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. azīz (BN, 137a/4)

Değişen

Değişen anlamında kullanılan Ar. munqalib ve Ar. müteğayyir sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. muqalib (BN, 301b/13)

Ar. müteğayyir (BN, 306b/14)

Değişmek

Değişmek anlamında kullanılan ET. alış ve ET. tégiş- ('değiş-' biçiminde) sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

ET. alış- (BN, 85a/1) ET. alış- (EDPT, 153)

ET. tégiş (BN, 266b/9) ET. tégiş (EDPT, 493)

Değişmiş

Değişmiş anlamında kullanılan Ar. mübeddel ve Ar. müteğayyir sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. mübeddel (BN, 7b/9)

Ar. müteğayyir (BN, 131b/5)

Değiştirilmiş

Değiştirilmiş anlamında kullanılan Ar. muqallab ve Ar. mübeddel sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. muqallab (BN, 276a/4)

Ar. mübeddel (BN, 100a/7)

Değiştirme

Değiştirme anlamında kullanılan Ar. tahvîl ve Ar. tağyîr sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. tahvîl (BN, 43b/5)

Ar. tağyîr (BN, 349b/1)

Delik

Delik anlamında kullanılan ET. éşik sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Delik anlamında kullanılan Ar. naqb ve ET. tüşük sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. éşik (BN, 143b/3) ET. éşik (EDPT, 260)

Ar. naqb (BN, 206a/5)

ET. tüşük (BN, 34b/1) ET. tüşük (EDPT, 563)

Delmek

Delmek anlamında kullanılan ET. téş- (‘deş-‘ biçiminde) sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

ET. téş- (BN, 282b/12) ET. téş- (EDPT, 531)

Demir

Demir anlamında kullanılan ET. témür(‘demir’ biçiminde) sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Demir anlamında kullanılan Far. leng sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. leng (BN, 291a/8)

ET. témür (BN, 5b/6) ET. témür (EDPT, 508)

Deniz

Deniz anlamında kullanılan Far. deryā sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Deniz anlamında kullanılan Ar. hazel sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. deryā (BN, 254a/11)

Ar. hazel (BN, 253a/3)

Dere

Dere anlamında kullanılan Far. dere ve Ar. vādī sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Dere anlamında kullanılan ET. say sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. dere (BN, 120b/14)

ET. say (BN, 5a/11) ET. say (EDPT, 858)

Ar. vādī (BN, 153a/6)

Derece

Derece anlamında kullanılan Ar. derece, Ar. ḥad(d) ('hadd' biçiminde), Ar. mertebe ve Far. pāye sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Derece anlamında kullanılan Ar. mesned sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. derece (BN, 335b/6)

Ar.  ad(d) (BN, 159b/5)

Ar. mertebe (BN, 165a/2)

Ar. mesned (BN, 119b/1)

Far. p  ye (BN, 133b/3)

Deri

Deri anlamında kullanılan Far. post ve ET. t  ri (‘deri’ biçiminde) sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Far. post (BN, 5a/14)

ET. t  ri (BN, 56a/8) ET. t  ri (EDPT, 531)

Derin

Derin anlamında kullanılan ET. derin sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Derin anlamında kullanılan Ar. ‘am  q sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. derin (BN, 302b/5) ET. derin (EDPT, 551) derin < teri  

Ar. ‘am  q (BN, 4b/13)

Ders

Ders anlamında kullanılan Ar. ders ve Ar. 'ibret sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ders anlamında kullanılan Ar. sebaq sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ders (BN, 178a/8)

Ar. 'ibret (BN, 196B/14)

Ar. sebaq (BN, 237a/18)

Dert

Dert anlamında kullanılan Far. āh ve Far. derd sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Far. āh (BN, 174a/4)

Far. derd (BN, 171b/4)

Deşmek

Deşmek anlamında kullanılan ET. téş- ('deş-' biçiminde) sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

ET. téş- (BN, 282b/12) ET. téş- (EDPT, 531)

Devamlın

Devamlı anlamında kullanılan Ar. dā'im ve Ar. dā'imī sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Devamlı anlamında kullanılan Ar. ale'l-devām, Far. hem-vār, Far. hemīše, Ar. mu'ṭad ve Ar. mūmtedd sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir

Ar. ale'l-devām (BN, 312a/2)

Ar. dā'im (BN, 245a/2)

Ar. dā'imī (BN, 343b/12)

Far. hem-vār (BN, 190a/3)

Far. hemīše (BN, 257a/10)

Ar. mu'ṭad (BN, 270a/1)

Ar. mūmtedd (BN, 250b/4)

Diğer

Diğer anlamında kullanılan Far. diger sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Diğer anlamında kullanılan Ar. sāyir sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. diger (BN, 306a/2)

Ar. sāyir (BN, 24b/5)

Dikenlik

Dikenlik anlamında kullanılan Far. ḥargāh sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far.  arg ah (BN, 255b/2)

Dilek

Dilek anlamında kullanılan Ar. mur ad ve ET. tilek (‘dilek’ biçiminde) sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Dilek anlamında kullanılan Far. d r- ast ve Far.   st sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. d r- ast (BN, 70b/6)

Far.   st (BN, 83a/7)

Ar. mur ad (BN, 209b/9)

ET. tilek (BN, 118b/4) ET. tilek (EDPT, 498)

Dilekçe

Dilekçe anlamında kullanılan Ar. ‘arz-d  t, Ar. istid‘  ve Ar. mah zar sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ‘arz-d  t (BN, 350b/10)

Ar. istid‘  (BN, 245b/14)

Ar. mah zar (BN, 381a/8)

Dilenci

Dilenci anlamında kullanılan Ar. fa  r (‘fakir’ biçiminde) s zc  u bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Dilenci anlamında kullanılan Far. gedā sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. faqīr (BN, 255b/8)

Far. gedā (BN, 254a/8)

Dilim

Dilim anlamında ET. tike sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. tike (BN, 306a/4) ET. tike (EDPT, 478)

Dindar

Dindar anlamında kullanılan Ar. ehlu'llāh, Ar. muttaqī ve Far. perhīzkār sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ehlu'llāh (BN, 358a/12)

Ar. muttaqī (BN, 138a/7)

Far. perhīzkār (BN, 365b/11)

Dinlenme

Dinlenme anlamında kullanılan Ar. ḥalvet ve Ar.istirāhat sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Dinlenme anlamında kullanılan Far. ārām, Moğ. tohta ve ET. tüşlen- sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. ārām (BN, 34a/12)

Ar. ḥalvet (BN, 247a/12)

Ar. istirāhat (BN, 194b/3)

Moğ. toḥta- (BN, 297b/8)

ET. tüşlen- (BN, 233a/16) ET. tüşlen- (EDPT, 565)

Dinsizlik

Dinsizlik anlamında kullanılan Ar. fısq (‘fasık’ biçiminde) ve Ar. küfr (‘küfür’ biçiminde) sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. fısq (BN, 41b/7)

Ar. küfr (BN, 176b/1)

Diş

Diş anlamında kullanılan ET. tiş (‘diş’ biçiminde) sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Diş anlamında kullanılan Ar. sin sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. tiş (BN, 275a/7) ET. tiş (EDPT, 562)

Ar. sin (BN, 272b/7)

Diyar

Diyar anlamında kullanılan Ar. iqlīm sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Dişar anlamında kullanılan Ar. buq'a sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. buq'a (BN, 312b/3)

Ar. iqlīm (BN, 272a/9)

Doğmak

Doğmak anlamında kullanılan Ar. tevellüd, Ar. tulū ve ET. tuğ sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. tevellüd (BN, 302a/8)

Ar. tulū (BN, 358a/10)

ET. tuğ (BN, 289a/11) ET. tuğ (EDPT, 464)

Doğru

Doğru anlamında kullanılan Far. dürüst, Ar. muhaqqaq, Ar. rast, ET. toğrı ('doğru' biçiminde) Far. rüşd ve Ar. şadıq sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Doğru anlamında kullanılan Far. ber-cāy ve ET. çın sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. ber-cāy (BN, 134b/6)

ET. çın (BN, 55a/3) ET. çın (EDPT, 424)

Far. dürüst (BN, 279a/10)

Ar. muhaqqaq (BN, 260b/4)

Ar. rast (BN, 264b/11)

Far. rüşd (BN, 166b/3)

Ar. şadıq (BN, 171b/8)

ET. toğrı (BN, 250b/7) ET. toğrı (EDPT, 473)

Doğum

Doğum anlamında kullanılan Ar. tevellüd, Ar. vilādet ve Far. zād sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. tevellüd (BN, 302a/8)

Ar. vilādet (BN, 68a/11)

Far. zād (BN, 49a/7)

Dolu

Dolu anlamında kullanılan Far. pür sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Dolu anlamında kullanılan Ar. memlū ve Ar. tafih sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. memlū (BN, 177b/2)

Far. pür (BN, 250a/11)

Ar. tafih (BN, 228b/12)

Dost

Dost anlamında kullanılan Far. dōst (‘dost’ biçiminde) sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Dost anlamında kullanılan Far. hem-kāse, Far. herīf ve Ar. veliyy sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. dōst (BN, 192a/18)

Far. hem-kāse (BN, 361a/1)

Far. herīf (BN, 246b/11)

Ar. veliyy (BN, 29a/1)

Dostça

Dostça anlamında kullanılan Far. birāderāne ve Far. yārāne sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. birāderāne (BN, 223a/13)

Far. yārāne (BN, 223a/12)

Dostluk

Dostluk anlamında kullanılan Ar. aḥbāb ve Far. dostlīg sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Dostluk anlamında kullanılan Far. āšnālīq ve Ar. halālīq sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. aḥbāb (BN, 304b/5)

Far. āšnālıq (BN, 98b/4)

Far. dostlıq (BN, 205a/5)

Ar. halāl lıq (BN, 101b/8)

Dökmek

Dökmek anlamında kullanılan ET. quy- (‘koy-‘ biçiminde) ve ET. tök- (‘dök-‘) biçiminde sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

ET. quy- (BN, 3a/8) ET. quy- (EDPT, 596)

ET. tök- (BN, 352a/5) ET. tök- (EDPT, 477)

Dönem

Dönem anlamında kullanılan Ar. nöbet sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Dönem anlamında kullanılan Ar. nevbet sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. nevbet (BN, 120b/3)

Ar. nöbet (BN, 115b/6)

Dönme

Dönem anlamında kullanılan Ar. devr ve Ar. devrān sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Dönem anlamında kullanılan Ar. rücū sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. devr (BN, 87b/7)

Ar. devrān (BN, 200a/16)

Ar. rücū (BN, 183a/1)

Dönmek

Dönmek anlamında kullanılan ET. évrül- (‘evril-‘ biçiminde) sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Dönmek anlamında kullanılan Ar. +T. devrle sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. évrül- (BN, 148b/14) ET. évrül (EDPT, 14)

Ar. +T. devrle (BN, 104b/10)

Dört

Dört anlamında kullanılan ET. tört ve Far. çār sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Dört anlamında kullanılan Ar. erba’a sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. çār (BN, 139a/14)

Ar. erba’a (BN, 58b/12)

ET. tört (BN, 61a/2) ET. tört (EDPT, 534)

Dua

Dua anlamında kullanılan Ar. du‘ā ve Ar. hutbe sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Dua anlamında kullanılan Ar. vird sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. du‘ā (BN, 199a/8)

Ar. hutbe (BN, 225a/12)

Ar. vird (BN, 251b/1)

Duman

Duman anlamında kullanılan ET. tütün sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Duman anlamında kullanılan Ar. bahr ve Far. dūd sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. bahr (BN, 87b/2)

Far. dūd (BN, 34b/1)

ET. tütün (BN, 161b/12) ET. tütün (EDPT, 457b)

Durak

Durak anlamında kullanılan Ar. maqam sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. maqam (BN, 363a/4)

Durmak

Durmak anlamında kullanılan ET. qon- ('konmak' biçiminde) ve ET. tur- ('durmak' biçiminde) sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

ET. qon- (BN, 195a/3) ET. qon- (EDPT, 632a)

ET. tur- (BN, 60a/9) ET. tur- (EDPT, 529)

Durum

Durum anlamında kullanılan Ar. hāl ve Ar. hālāt sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Durum anlamında kullanılan Ar. vażī' ve Ar. vaż' sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. hāl (BN, 75b/13)

Ar. hālāt (BN, 85b/1)

Ar. vażī' (BN, 355a/12)

Ar. vaż' (BN, 276a/10)

Duruş

Duruş anlamında kullanılan ET. turuş ('duruş' biçiminde) sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Duruş anlamında kullanılan Ar. sekenāt sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. sekenāt (BN, 172a/2)

ET. turuş (BN, 184a/12) ET. turuş (EDPT, 554)

Duvar

Duvar anlamında kullanılan Far. çārbāg, Far. dīvār, Ar. faşīl ve Ar. izāre sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. çārbāg (BN, 66b/1)

Far. dīvār (BN, 46b/3)

Ar. faşīl (BN, 44b/11)

Ar. izāre (BN, 47b/1)

Duygusuz

Duygusuz anlamında kullanılan Far. +Ar. bī-mürüvvet ve Far. efsürde sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. +Ar. bī-mürüvvet (BN, 201b/10)

Far. efsürde (BN, 346b/5)

Duymak

Duymak anlamında kullanılan ET. éşit- (‘işit-‘ biçiminde) sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

ET. eşit- (BN, 255b/11) ET. eşit- (EDPT, 257)

Duyulmuş

Duyulmuş anlamında kullanılan Ar. mesmū ve Ar. şayi sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. mesmū (BN, 83b/10)

Ar. şayi (BN, 170a/1)

Dünya

Dünya anlamında kullanılan Ar. ālem, Far. cihān ve Ar. dünyā sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. ālem (BN, 185a/1)

Far. cihān (BN, 101b/10)

Ar. dünyā (BN, 206a/10)

Dürüstlük

Dürüstlük sanlamında kullanılan Far. +T. dürüstluq, Ar. ihlāş ve Ar. istiḳāmet sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Far. +T. dürüstluq (BN, 124b/1)

Ar. ihlāş (BN, 296a/10)

Ar. istiḳāmet (BN, 229b/1)

Düşmalık

Düşmanlık anlamında kullanılan Ar. muḥālefet sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Düşmanlık anlamında kullanılan Far. +T. düşmenlıq, Ar. kudūret, Far. kīne, Ar. muḡalaza ve ET. yağılıq sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. +T. düşmenlıq (BN, 218a/12)

Ar. kudūret (BN, 121b/6)

Far. kīne (BN, 87a/11)

Ar. muḡalaza (BN, 116a/6)

Ar. muḥālefet (BN, 332a/4)

ET. yağılıq (BN, 294b/4) ET. yağılıq (EDPT, 309)

Düşman

Düşman anlamında kullanılan Far. düşmen (‘düşman’ biçiminde) sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir

Düşman anlamında kullanılan Ar. ḡanīm ve ET. yağı sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. düşmen (BN, 213a/7)

Ar. ḡanīm (BN, 59b/13)

ET. yağı (BN, 1b/9) ET. yağı (EDPT, 898)

Düşünce

Düşünce anlamında kullanılan Far. endīşe sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Düşünce anlamında kullanılan Ar. mütāla‘a ve Ar. rāy sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. endīşe (BN, 359b/1)

Ar. mütāla‘a (BN, 271a/1)

Ar. rāy (BN, 349b/9)

Düşünme

Düşünme anlamında kullanılan Ar. fikr sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Düşünme anlamında kullanılan Ar. teemmül sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. fikr (BN, 213a/11)

Ar. teemmül (BN, 113a/9)

Düzen

Düzem anlamında kullanılan Far. āheng sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Düzen anlamında kullanılan Ar. nasaq sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. āheng (BN, 182a/11)

Ar. nasaq (BN, 205a/14)

Düzenlemek

Düzenlemek anlamında kullanılan ET. yasa- sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. yasa-(BN, 120a/9) ET. yasa- (EDPT, 974)

Düzenli

Düzenli anlamında kullanılan Ar. +T. siyāqlıq ve Ar. +T. tarhlıq sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. +T. siyāqlıq (BN, 137a/6)

Ar. +T. tarhlıq (BN, 360a/3)

Düzgün

Düzgün anlamında kullanılan Far. dürüst, Ar. müretteb ve Far. rāst sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Düzgün anlamında kullanılan Far. çüst sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. çüst (BN, 73a/4)

Far. dürüst (BN, 279a/10)

Ar. müretteb (BN, 316a/8)

Far. rāst (BN, 18b/12)

Düzyazı, Nesir

Düzyazı, Nesir anlamında kullanılan Ar. inşā ve Ar. neşr sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. inşā (BN, 11b/1)

Ar. neşr (BN, 349b/2)

Edepsizce

Edepsizce anlamında kullanılan Far. +Ar. +T. bī-edebāneraq ve Far. üstāhāne sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. +Ar. +T. bī-edebāneraq (BN, 201a/15)

Far. üstāhāne (BN, 206b/8)

Eğer

Eğer anlamında kullanılan Far. eger ve Far. ger sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Far. eger (BN, 306a/1)

Far. ger (BN, 355a/12)

Eğri

Eğri anlamında kullanılan Far. nā-hem-vār sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. nā-hem-vār (BN, 190a/4)

Eksik

Eksik anlamında kullanılan Ar. noksān sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Eksik anlamında kullanılan Far. kem, Ar. +T. kemraq, Ar. nāqış, Ar. tenqīş ve ET. öksük sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. kem (BN, 128b/13)

Ar. +T. kemraq 271a/12

Ar. noksān (BN, 63b/14)

Ar. nāqış (BN, 47a/1)

Ar. tenqīş (BN, 141a/14)

ET. öksük (BN, 223a/15) ET. öksük (EDPT, 116)

Eksiklik

Eksiklik anlamında kullanılan Ar. noqsān sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Eksiklik anlamında kullanılan Far. +T. kemlik, Ar. +T. tenqīşlıq ve Ar. ‘ārıza sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ‘ārıza (BN, 25b/1)

Far. +T. kemlik (BN, 53b/11)

Ar. noqsān (BN, 224a/2)

Ar. +T. tenqīşlıq (BN, 4a/1)

Eksiksiz

Eksiksiz anlamında kullanılan Ar. sālīm, Ar. kāmīl, Ar. tām ve Ar. tamām sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Eksiksiz anlamında kullanılan Far. +Ar. bī-noqsān, Far. +Ar. bī-quşūr sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. +Ar. bī-noqsān (BN, 305a/12)

Far. +Ar. bī-quşūr (BN, 302b/08)

Ar. kāmīl (BN, 293b/10)

Ar. sālīm (BN, 7b/3)

Ar. tām (BN, 31a/3)

Ar. tamām (BN, 2a/4)

Ekşi

Ekşi anlamında kullanılan Ar. telaḥ ve Far. turş sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. telaḥ (BN, 250a/11)

Far. turş (BN, 284a/7)

El

El anlamında kullanılan Far. dest, ET. élig ve ET. qol sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. dest (BN, 41b/12)

ET. élig (BN, 19b/3) ET. élig (EDPT, 140)

ET. qol (BN, 264a/14) ET. qol (EDPT, 614)

Elbise

Elbise anlamında kullanılan Far. çarqāb sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. çarqāb (BN, 191a/2)

Ele Geçirmek

Ele Geçirmek anlamında kullanılan ET. yaqala- ('yakala-' biçiminde) ve ET. tüşür- ('düşür-' biçiminde) sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ele Geçirmek anlamında kullanılan ET. alıl- sözüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. alıl- (BN, 67b/2) ET. alıl (EDPT, 145b)

ET. tüşür- (BN, 35b/6) ET. tüşür (EDPT, 566)

ET. yaqala- (BN, 361b/13) ET. yaqala (EDPT, 903)

Elma

Elma anlamında kullanılan ET. alma (‘elma’ biçiminde) sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Elma anlamında kullanılan Far. sīb sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. alma (BN, 56a/9) ET. alma (EDPT, 146)

Far. sīb (BN, 4a/5)

Emin

Emin anlamında kullanılan Ar. emn (‘emin’ biçiminde) sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Emin anlamında kullanılan Ar. itmīnān ve Far. üstüvār sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. emn (BN, 132a/3)

Ar. itmīnān (BN, 311a/7)

Far. üstüvār (BN, 29a/1)

Engel

Engel anlamında kullanılan Far. bend ve Ar. māni‘ sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Engel anlamında kullanılan Ar. āriz sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. āriz (BN, 156b/12)

Far. bend (BN, 257a/11)

Ar. māni‘ (BN, 188a/3)

Erik

Erik anlamında kullanılan ET. ürük (‘erik’ biçiminde) sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Erik anlamında kullanılan Far. ālū sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. ālū (BN, 129b/3)

ET. ürük (BN, 129b/2) ET. ürük (EDPT, 167)

Erkek

Erkek anlamında kullanılan ET. érve ET. érkek sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Erkek anlamında kullanılan Far. ner sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. ér (BN, 274a/11) ET. ér (EDPT, 192)

ET. érkek (BN, 288a/7) ET. érkek (DLT, 111)

Far. ner (BN, 212a/13)

Erkekçe

Erkekçe anlamında kullanılan Ar. Far. ādemiyāne ve Far. +T. merdāneliq sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. +Far. ādemiyāne (BN, 170a/8)

Far. +T. merdāneliq (BN, 113b/3)

Erken

Erken anlamında kullanılan ET. érken sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Erken anlamında kullanılan ET. érte sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. érken (BN, 84b/5) ET. érken (EDPT, 225)

ET. érte (BN, 245b/9) ET. érte (EDPT, 202)

Esas

Esas anlamında kullanılan Ar. qāide (‘kaide’ biçiminde) sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Esas anlamında kullanılan Far. būnyād sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. būnyād (BN, 300a/3)

Ar. qāide (BN, 153b/3)

Eski

Eski anlamında kullanılan ET. eski, Ar. qadīm, Ar. qadīmī ve Far. köhne sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Eski anlamında kullanılan Far. peşīn ve Ar. sābīq sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. eski (BN, 117b/9) ET. eski (EDPT, 246)

Ar. qadīm (BN, 4a/3)

Ar. qadīmī (BN, 14a/3)

Far. köhne (BN, 231b/14)

Ar. sābīq (BN, 326a/4)

Eş

Eş anlamında kullanılan Ar. harem, Ar. isneyn ve Ar. iyāl sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. harem (BN, 296b/12)

Ar. isneyn (BN, 172a/10)

Ar. iyāl (BN, 138a/8)

Eş

Eş anlamında kullanılan ET. qoşa ve Ar. misl sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmektedir.

ET. qoşa (BN, 118b/1) ET. qoş (EDPT, 670)

Ar. misl (BN, 172b/8)

Eşit

Eşit anlamında kullanılan Far. berāber sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Eşit anlamında kullanılan Ar. müsāvī sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. berāber (BN, 229b/11)

Ar. müsāvī (BN, 101b/8)

Eşya

Eşya anlamında kullanılan Ar. eşyā sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Eşya anlamında kullanılan Far. partal ve Far. raht sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. eşyā (BN, 108b/11)

Far. partal (BN, 304a/03)

Far. raht (BN, 129a/10)

Et

Et anlamında kullanılan ET. et sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Et anlamında kullanılan Far. güft ve Far. gūšt sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. et (BN, 71a/9) ET. et (EDPT, 33b)

Far. güft (BN, 227b/10)

Far. gūšt (BN, 306a/5)

Etek

Etek anlamında kullanılan ET. étek sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Etek anlamında kullanılan Far. dāmen sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. étek (BN, 178b/2) ET. étek (EDPT, 50a)

Far. dāmen (BN, 29a/3)

Etraf

Etraf anlamında kullanılan Ar. eṭrāf ve Ar. havālī sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir

Etraf anlamında kullanılan Far. +Ar. çār-hadd, Far. gird, Far. girdāgird ve Ar. nevāḥī sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. eṭṭrāf (BN, 260a/13)

Far. +Ar. ṭār-hadd (BN, 137a/6)

Far. gird (BN, 137a/11)

Far. girdāgird (BN, 128a/10)

Ar. havālī (BN, 335a/2)

Ar. nevāḥī (BN, 261a/14)

Ev

Ev anlamında kullanılan Far. āṣiyān, ET. ev, Far. ḥāne, Ar. ‘imāret ve Ar. mesken sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir

Ev anlamında kullanılan ET. alaṭuq, Far. bendihāne, Far. ḥānūmān, Ar. havālī, Far. mān ve ET. üy sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. alaṭuq (BN, 120a/9) ET. alaṭuq (EDPT, 129b)

Far. āṣiyān (BN, 343a/11)

Far. bendihāne (BN, 258b/11)

ET. ev (BN, 109a/4) ET. ev (EDPT, 3)

Far. ḥāne (BN, 85a/7)

Far. ḥānūmān (BN, 179a/14)

Ar. havālī (BN, 61a/9)

Ar. ‘imāret (BN, 330b/2)

Ar. mesken (BN, 128a/5)

Far. m  n (BN, 208a/15)

ET.   y (BN, 330a/10) ET.   y (EDPT, 3)

Eziyet

Eziyet anlamında kullanılan Ar. az  b, Ar. cef  , Ar. cevr, Ar.   zt  r  b, Ar. me  saqqat, Ar. mihnet ve Ar. zulm s  zc  kleri bug  n dilimizde varlı  nı s  rd  rmeye devam etmektedir.

Eziyet anlamında kullanılan Far. renc s  zc     bug  n dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. az  b (BN, 79a/12)

Ar. cef   (BN, 180a/4)

Ar. cevr (BN, 87b/6)

Ar.   zt  r  b (BN, 247a/10)

Ar. me  saqqat (BN, 32b/7)

Ar. mihnet (BN, 55a/9)

Ar. renc (BN, 166a/3)

Ar. zulm (BN, 110b/14)

Eziyetli

Eziyetli anlamında kullanılan Far. +Ar. p  r  saqq ve Ar.     qq sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. +Ar. pürşaq (BN, 22a/1)

Ar. şāqq (BN, 54a/13)

Fal

Fal anlamında kullanılan Ar. fāl sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Fal anlamında kullanılan Far. şügün sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. fāl (BN, 220a/25)

Far. şügün (BN, 208b/16)

Fani

Fani anlamında kullanılan Ar. fānī sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. fānī (BN, 171a/6)

Fare

Fare anlamında kullanılan ET. sıçqan (‘sıçan’ biçiminde) sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Fare anlamında kullanılan Ar. mūş sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. mūş (BN, 277a/8)

ET. sıçqan (BN, 277a/9) ET. sıçqan (EDPT, 79)

Fayda

Fayda anlamında kullanılan Ar. fāide ve Far. kār sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Fayda anlamında kullanılan Ar. serfe ve Ar. sūd sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. fāide (BN, 62b/8)

Far. kār (BN, 292a/1)

Ar. serfe (BN, 29a/14)

Far. sūd (BN, 170b/3)

Faydalı

Faydalı anlamında kullanılan Ar. müfīd sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. müfīd (BN, 179b/14)

Faydasız

Faydasız anlamında kullanılan Far. +Ar. bī-fāyide, Far. +Ar. bī-şarfe, Far. +Ar. bī-şüret ve Ar. ebter sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. +Ar. bī-fāyide (BN, 109b/6)

Far. +Ar. bī-şarfe (BN, 91b/9)

Far. +Ar. bī-şüret (BN, 355a/9)

Ar. ebter (BN, 269a/11)

Fazlalık

Fazlalık anlamında kullanılan Ar. fażl ve Ar. serfe sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. fażl (BN, 70b/3)

Ar. serfe (BN, 29a/14)

Fethedilmiş

Fethedilmiş anlamında kullanılan Ar. meftūḥ ve Ar. musaḥḥar sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir

Ar. meftūḥ (BN, 270a/11)

Ar. musaḥḥar (BN, 63b/2)

Fitneci

Fitneci anlamında kullanılan Ar. +Far. fitne-engīz, Ar. muftin ve Ar. müfettin sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. +Far. fitne-engīz (BN, 201b/6)

Ar. muftin (BN, 15a/6)

Ar. müfettin (BN, 335b/11)

Gaga

Gaga anlamında kullanılan ET. tumsuĝ sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. tumsuĝ (BN, 280b/5) ET. tumsuĝ (EDPT, 509)

Ganimet

Ganimet anlamında kullanılan Moğ. olca sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Moğ. olca (BN, 90a/1)

Garip

Garip anlamında kullanılan Ar. aceb ve Ar. ġarīb sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. aceb (BN, 124a/12)

Ar. ġarīb (BN, 124a/1)

Gariplik

Gariplik anlamında kullanılan Ar. +T. ġarībıq ve Ar. ġarābet sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. +T. ġarībıq (BN, 169a/8)

Ar. ġarābet (BN, 81b/9)

Gayretli

Gayretli anlamında kullanılan Ar. +T. himmetliq, Ar. +Far. himmetāne ve Ar. +T. ta‘assubluq sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. +T. himmetliq (BN, 5b/8)

Ar. +Far. himmetāne (BN, 314b/4)

Ar. +T. ta‘assubluq (BN, 30b/5)

Gece

Gece anlamında kullanılan ET. kéçe (‘gece’ biçiminde), Far. şeb ve ET. tün sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

ET. kéçe (BN, 61a/1) ET. kéçe (EDPT, 692)

Far. şeb (BN, 237b/9)

ET. tün (BN, 60b/7) ET. tün (EDPT, 513)

Gecikme

Gecikme anlamında kullanılan Far. direng ve Ar. ta‘hīr sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. direng (BN, 289b/9)

Ar. ta‘hīr (BN, 187a/7)

Geçen

Geçen anlamında kullanılan Ar. cārī ve Ar. sâbıq sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. cārī (BN, 132b/2)

Ar. sâbıq (BN, 326a/4)

Geçip Gıtme

Geçip Gıtme anlamında kullanılan Ar. fevt ve Ar. mürūr sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. fevt (BN, 301b/14)

Ar. mürūr (BN, 218a/18)

Geçirmek

Geçirmek anlamında kullanılan ET. kēçūr- sözcüğü bugün dilimizde (‘geçir-‘ biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Geçirmek anlamında kullanılan ET. ötker- sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. kēçūr- (BN, 222b/14) ET. kēçūr- (EDPT, 698)

ET. ötker- (BN, 226a/16) ET. ötker (EDPT, 52)

Geçiş

Geçiş anlamında kullanılan Far. güzēr, Far. güzērā ve Ar. mürūr sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. güz̄er (BN, 254b/13)

Far. güz̄erā (BN, 246a/01)

Ar. mür̄ūr (BN, 274b/01)

Geçit

Geçit anlamında kullanılan Far. güz̄er-gāh sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Geçit anlamında kullanılan Far. dehene, Far. güz̄er, Far. güz̄ūr, Ar. memerr, Moğ. qotl ve Far. rehğüz̄er sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. dehene (BN, 341b/13)

Far. güz̄er (BN, 124a/5)

Far. güz̄er-gāh (BN, 360a/9)

Far. güz̄ūr (BN, 124a/4)

Ar. memerr (BN, 311b/14)

Moğ. qotl (BN, 238b/2)

Far. rehğüz̄er (BN, 278a/12)

Geçme

Geçme anlamında kullanılan Ar. intiqāl ve Ar. sirāyet sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Geçme anlamında kullanılan Far. güzer, Far. güzērā ve Ar. mürūr sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. güzer (BN, 116b/8)

Far. güzērā (BN, 192b/7)

Ar. intiqāl (BN, 124a/6)

Ar. mürūr (BN, 135b/4)

Ar. sirāyet (BN, 23b/11)

Geçmek

Geçmek anlamında kullanılan ET. aş- ve ET. kéc- sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Geçmek anlamında kullanılan ET. öt- sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. aş- (BN, 54b/7) ET. aş- (EDPT, 255)

ET. kéc- (BN, 25b/2) ET. kéc (EDPT, 694a)

ET. öt- (BN, 59a/1) ET. öt. (EDPT, 39)

Gelecek

Gelecek anlamında kullanılan Ar. istiqbāl (‘istikbāl’ biçiminde) sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Gelecek anlamında kullanılan ET. tañlalıq sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. istiqbāl (BN, 185b/14)

ET. tañlalıq (BN, 121b/3) ET. tañ (EDPT, 511)

Geliş

Geliş anlamında kullanılan ET. kéliş (‘geliş’ biçiminde) sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Geliş anlamında kullanılan Ar. āmed sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. āmed (BN, 359a/2)

ET. kéliş (BN, 264b/13) ET. kéliş (EDPT, 720)

Gelişme

Gelişme anlamında kullanılan Moğ. bildār ve Ar. teraqqī sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Moğ. bildār (BN, 370b/1)

Ar. teraqqī (BN, 129b/4)

Gemi

Gemi anlamında kullanılan ET. kéme sözcüğü (‘gemi’ biçiminde) bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Gemi anlamında kullanılan ET. sal sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

ET. kéme (BN, 62b/4) ET. kéme (EDPT, 721)

ET. sal (BN, 365a/1) ET. sal (EDPT, 824)

Genç

Genç anlamında kullanılan Far. civān ve Far. tāze sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Genç anlamında kullanılan Ar. ğulām sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. civān (BN, 26a/5)

Ar. ğulām (BN, 62b/11)

Far. tāze (BN, 284a/13)

Gençlik

Gençlik anlamında kullanılan Far. cevānī ve Ar. şebāb sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. cevānī (BN, 335b/2)

Ar. şebāb (BN, 76a/4)

Genel

Genel anlamında kullanılan Ar. küllī sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Genel anlamında kullanılan Ar. ‘āmm sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ‘āmm (BN, 190b/7)

Ar. küllī (BN, 259a/10)

Geniş

Geniş anlamında kullanılan Far. āvizān, ET. kēng ve Ar. vasī‘ sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. āvizān (BN, 276b/4)

ET. kēng (BN, 261b/14) ET. kēng (EDPT, 732)

Ar. vasī‘ (BN, 270a/9)

Gerçek

Gerçek anlamında kullanılan Ar. aṣlī, Ar. haqīqi ve Ar. ṣadīq sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. aṣlī (BN, 223b/7)

Ar. haqīqi (BN, 285a/5)

Ar. ṣadīq (BN, 171b/8)

Gerçeklik

Gerçeklik anlamında kullanılan Far. +T. bünyâdlıq ve Far. rāstī sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. +T. bünyâdlıq (BN, 222a/13)

Far. rāstī (BN, 86a/2)

Gerçekten

Gerçekten anlamında kullanılan Ar. ḥaqīqi sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Gerçekten anlamında kullanılan Far. +Ar. be-cidd ve Ar. fil-vāqi‘ sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. +Ar. be-cidd (BN, 192a/4)

Ar. fil-vāqi‘ (BN, 124b/7)

Ar. ḥaqīqi (BN, 285a/5)

Gerdan

Gerdan anlamında kullanılan Far. gerden sözcüğü bugün dilimizde (‘gerdan’ biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Gerdan anlamında kullanılan Ar. gabgab sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. gabgab (BN, 181b/13)

Far. gerden (BN, 182b/2)

Gerekli

Gerekli anlamında kullanılan ET. kérek, Ar. lâzım ve Ar. vâcib sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Gerekli anlamında kullanılan Far. bāyeste ve Ar. mûcib sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. bāyeste (BN, 159a/6)

ET. kérek (BN, 253b/6) ET. kérek (EDPT, 742)

Ar. lâzım (BN, 299a/10)

Ar. mûcib (BN, 122a/11)

Ar. vâcib (BN, 223b/17)

Gevşeklik

Gevşeklik anlamında kullanılan Ar. fütûr, Ar. kelâlet ve Far. +T. sustluq sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. fütûr (BN, 31b/5)

Ar. kelâlet (BN, 53a/10)

Far. +T. sustluq (BN, 356a/2)

Geyik

Geyik anlamında kullanılan ET. kéyik ve Moğ. maral sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Geyik anlamında kullanılan HinT. kelāhern sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Hint. kelāhern (BN, 276b/2)

ET. kényik (BN, 248b/14) ET. kényik (EDPT, 755)

Moğ. maral (BN, 276a/9)

Gibi

Gibi anlamında kullanılan ET. dék ve Ar. mişl sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Gibi anlamında kullanılan Far. çu ve Moğ. +T. yosunluq sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. dék (BN, 249a/01) ET. dék (EDPT, 475)

Far. çu (BN, 171b/4)

Ar. mişl (BN, 252b/06)

Moğ. +T. yosunluq (BN, 189a/2)

Gidiş

Gidiş anlamında kullanılan Ar. azīmet, Far. reft, Far. reftār ve Far. reviş sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. azīmet (BN, 158a/2)

Far. reft (BN, 359a/2)

Far. reftâr (BN, 353a/7)

Far. revîş (BN, 172a/3)

Gitmek

Gitmek anlamında kullanılan ET. bar- ve ET. kêt sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

ET. bar- (BN, 161a/5) ET. bar- (EDPT, 354)

ET. kêt- (BN, 150b/4) ET. kêt- (EDPT, 701)

Giysi

Giysi anlamında kullanılan Far. cāme ve ET. ton sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. came (BN, 363a/3)

ET. ton (BN, 250b/8) ET. ton (EDPT, 512)

Gizlemek

Gizlemek anlamında kullanılan ET. saqla- sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Gizlemek anlamında kullanılan ET. yaşur sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. saqla (BN, 200a/14) ET. saqla (EDPT, 810)

ET. yaşur (BN, 30a/4) ET. yaşur (EDPT, 979)

Gizlenmek

Gizlenmek anlamında kullanılan ET. yaşūr sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. yaşūr (BN, 118a/11) ET. yaşūr (EDPT, 979)

Gizli

Gizli anlamında kullanılan Ar. hafī ve Ar. mahfī sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. hafī (BN, 88b/9)

Ar. mahfī (BN, 79b/14)

Göç

Göç anlamında kullanılan ET. köç (‘göç’ biçiminde) sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Göç anlamında kullanılan Ar. rihlet sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. köç (BN, 192a/9) ET. köç (EDPT, 694)

Ar. rihler (BN, 167b/6)

Göğüs

Göğüs anlamında kullanılan ET. tuş ve ET. kög(ü)s sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Göğüs anlamında kullanılan Ar. şādr sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. kög(ü)s (BN, 193b/12) ET. kög(ü)s (EDPT, 714)

Ar. şādr (BN, 206a/11)

ET. tuş (BN, 62b/5) ET. tuş (EDPT, 558)

Gökyüzü

Gökyüzü anlamında kullanılan Far. āsmān sözcüğü bugün dilimizde (‘asuman’ biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Gökyüzü anlamında kullanılan Far. çarḥ sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. āsmān (BN, 153a/3)

Far. çarḥ (BN, 193b/5)

Göl

Göl anlamında kullanılan ET. köl sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Göl anlamında kullanılan Far. deryāce sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. deryāce (BN, 335b/3)

ET. köl (BN, 224a/7) ET. köl (EDPT, 715)

Gönül Bağlayan

Gönül Bağlayan anlamında kullanılan Far. dil-bend ve Ar. mu'teqıd sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. dil-bend (BN, 348a/11)

Ar. mu'teqıd (BN, 51b/1)

Gönül İsteği

Gönül İsteği anlamında kullanılan Far. dilh'āh ve Ar. +Far. hātırh'āh sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. dilh'āh (BN, 177a/1)

Ar. +Far. hātırh'āh (BN, 187a/8)

Göre

Göre anlamında kullanılan Ar. hasb sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. hasb (BN, 329b/12)

Görülen

Görülen anlamında kullanılan Ar. mer'ī ve Ar. rāī sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. mer'ī (BN, 202a/6)

Ar. rāī (BN, 140a/13)

Görünüş

Görünüş anlamında kullanılan Ar. şûret sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. şûret (BN, 99a/12)

Görüş

Görüş anlamında kullanılan Ar. mütâla‘a ve Ar. rey sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. mütâla‘a (BN, 271a/1)

Ar. rey (BN, 126a/7)

Görüşme

Görüşme anlamında kullanılan Ar. mülâqât sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Görüşme anlamında kullanılan ET. kēneş sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. kēneş (BN, 356b/5) ET. kēneş (EDPT, 734)

Ar. mülâqât (BN, 77a/3)

Görüşmek

Görüşmek anlamında kullanılan ET. körüş- ve ET. uçaş- sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. körüş- (BN, 103a/4) ET. körüş (EDPT, 748)

ET. uğraş- (BN, 73a/3) ET. uğraş- (EDPT, 30)

Gösterişsiz

Gösterişsiz anlamında kullanılan Ar. basīt ve Far. sāde sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Gösterişsiz anlamında kullanılan Far. +Ar. bī-tekellūf ve Ar. faqīr sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. basīt (BN, 19a/9)

Far. +Ar. bī-tekellūf (BN, 98a/13)

Ar. faqīr (BN, 13b/5)

Far. sāde (BN, 18b/10)

Gösterme

Gösterme anlamında kullanılan Ar. işāret, ve Ar. teşhīr sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Gösterme anlamında kullanılan Ar. izhār sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. işāret (BN, 300b/8)

Ar. izhār (BN, 304a/10)

Ar. teşhīr (BN, 182a/1)

Göstermek

Göstermek anlamında kullanılan Ar. teşhir sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. teşhir (BN, 182a/1)

Göz

Göz anlamında kullanılan Far. çeşm ve ET. köz ('göz' biçiminde) sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Far. çeşm (BN, 99a/8)

ET. köz (BN, 21b/14) ET. köz (EDPT, 756)

Güç

Güç anlamında kullanılan ET. érk, Ar. iqtidār, Ar. qudret, Ar. quvvet, ET. küç, Ar. maqdūr, Ar. mecāl, Ar. müşkil, Ar. tāqat ve Far. zor sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Güç anlamında kullanılan Far. düşvār, Ar. ḥāssa, Ar. müte'azzir, Ar. şa'b, Far. tāb ve Far. tüvān sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. düşvār (BN, 54a/13)

ET. érk (BN, 243a/7) ET. érk (EDPT, 220)

Ar. ḥāssa (BN, 15b/1)

Ar. iqtidār (BN, 75a/3)

Ar. qudret (BN, 16b/10)

Ar. quvvat (BN, 52b/14)

ET. küç (BN, 24b/11) ET. küç (EDPT, 693)

Ar. maqdûr (BN, 114b/14)

Ar. mecâl (BN, 61a/2)

Ar. müte'azzir (BN, 130b/14)

Ar. müşkil (BN, 118b/8)

Ar. şa'b (BN, 126a/10)

Far. tâb (BN, 70a/11)

Ar. tâqat (BN, 40b/14)

Far. tüvân (BN, 17a/6)

Far. zor (BN, 21a/4)

Güçlük

Güçlük anlamında kullanılan Ar. meşaqqa ve Ar. zarûret sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Güçlük anlamında kullanılan Ar. işkâl, Ar. su'ûbet ve Ar. usret sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. işkâl (BN, 160b/11)

Ar. meşaqqa (BN, 81b/7)

Ar. su'ûbet (BN, 59a/12)

Ar. usret (BN, 120a/8)

Ar. zarūret (BN, 184b/13)

Gül Bahçesi

Gül Bahçesi anlamında kullanılan Far. gülistān ve Far. gül-zār sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Far. gül-zār (BN, 232a/19)

Far. gülistān (BN, 237a/3)

Gülme

Gülme anlamında kullanılan Ar. tebessüm sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Gülme anlamında kullanılan Ar. zıhk sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. tebessüm (BN, 16b/12)

Ar. zıhk (BN, 328a/13)

Gümüş

Gümüş anlamında kullanılan ET. gümüş sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Gümüş anlamında kullanılan Ar. nuqre sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. gümüş (BN, 41b/14) ET. gümüş (EDPT, 723)

Ar. nuqre (BN, 312a/10)

Gün

Gün anlamında kullanılan ET. kün sözcüğü bugün dilimizde (‘gün’ biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Gün anlamında kullanılan Far. rüz sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. kün (BN, 98b/3) ET. kün (EDPT, 725)

Far. rüz (BN, 118b/2)

Günahkar

Günahkar anlamında kullanılan Ar. āsi ve Ar. fāsiq(‘fasık’ biçiminde) sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. āsi (BN, 253a/11)

Ar. fāsiq (BN, 175a/6)

Güneş

Güneş anlamında kullanılan Far. mihr ve Far. āftāb (‘afitab’ biçiminde) sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Far. āftāb (BN, 125a/14)

Far. mihr (BN, 75a/12)

Günler

Günler anlamında kullanılan Ar. eyyām sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Günler anlamında kullanılan Ar. evāhır sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. evāhır (BN, 74b/2)

Ar. eyyām (BN, 311b/4)

Güreşçi

Güreşçi anlamında kullanılan Far. pehlivān sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Güreşçi anlamında kullanılan Moğ. böke, Far. küştībān ve Far. küştīgīr sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. böke (BN, 21a/4) ET. böke (EDPT, 324)

Far. küştībān (BN, 370b/10)

Far. küştīgīr (BN, 379a/1)

Far. pehlivān (BN, 378b/14)

Gürültü

Gürültü anlamında kullanılan Far. herc, Ar. şer[r] ve Far. şūr sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. herc (BN, 253a/2)

Ar. şer(r) (BN, 121b/12)

Far. řūr (BN, 3b/3)

Güvenlik

Güvenlik anlamında kullanılan Ar. emn (‘emin’ biçiminde) ve Ar. selāmet sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. emn (BN, 194b/15)

Ar. selāmet (BN, 128a/1)

Güvenme

Güvenme anlamında kullanılan Ar. itimād sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Güvenme anlamında kullanılan Ar. itmīnān sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. itimād (BN, 122a/9)

Ar. itmīnān (BN, 116a/8)

Güvercin

Güvercin anlamında kullanılan Ar. hāmam ve Far. kebūter sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. hāmam (BN, 216b/4)

Far. kebūter (BN, 165a/1)

Güzel

Güzel anlamında kullanılan Far. hoş, Ar. hüsn, Ar. latîf, Far. nâzik, Ar. nefîs, Ar. rânâ ve ET. yahşı sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Güzel anlamında kullanılan Far. hûb ve Far. zibâ sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. hoş (BN, 111a/5)

Far. hûb (BN, 68b/7)

Ar. hüsn (BN, 2b/5)

Ar. latîf (BN, 3a/3)

Far. nâzik (BN, 170b/10)

Ar. nefîs (BN, 259b/04)

Ar. rânâ (BN, 271a/07)

ET. yahşı (BN, 5a/10) ET. yahşı (EDPT, 908)

Far. zibâ (BN, 68b/10)

Güzellik

Güzellik anlamında kullanılan Ar. hasene, Ar. letâfet, Ar. lûtf, ve Ar. +Far. zerâfet sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Güzellik anlamında kullanılan Ar. +T. melâhatlıq, Ar. revnaq, Far. +T. çıraylıq ve Far. +T. hûbluq sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. hasene (BN, 58a/2)

Ar. letāfet (BN, 192b/6)

Ar. lūtf (BN, 102a/5)

Ar. +T. melāhatlıq (BN, 68b/1)

Ar. revnaq (BN, 180a/12)

Ar. +F. zerāfet (BN, 97b/5)

Far. +T. ıraylıq (BN, 25b/13)

Far. +T. hūbluq (BN, 307a/4)

Haberli

Haberli anlamında kullanılan Ar. +Far. haber-dār sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Haberli anlamında kullanılan Far. +Ar. bāḥaber, Ar. qabil ve Ar. vāqi' sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. +Ar. bāḥaber (BN, 22a/14)

Ar. +Far. haber-dār (BN, 33b/2)

Ar. qābil (BN, 174b/3)

Ar. vāqi' (BN, 307a/2)

Habersiz

Habersiz anlamında kullanılan Far. +Ar. bī-ḥaber sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Habersiz anlamında kullanılan Far. +Ar. bī-vuqūf sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. +Ar. bī-ḥaber (BN, 77b/14)

Far. +Ar. bī-vuqūf (BN, 25b/7)

Hafıza

Hafıza anlamında kullanılan Ar. hāfıza ve Ar. ḥātir sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. hāfıza (BN, 178a/13)

Ar. ḥātir (BN, 95b/14)

Hafif

Hafif anlamında kullanılan Ar. ḥafīf sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. ḥafīf (BN, 179b/10)

Hainlik

Hainlik anlamında kullanılan Ar. fısq ve Ar. ḡadr sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. fısq (BN, 169b/14)

Ar. ğadr (BN, 116a/12)

Haksızlık

Haksızlık anlamında kullanılan Ar. cev̄r, Ar. hayf ve Ar. ihānet sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. cev̄r (BN, 87b/6)

Ar. hayf (BN, 107a/6)

Ar. ihānet (BN, 178a/6)

Hal

Hal anlamında kullanılan Ar. hālāt sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Hal anlamında kullanılan Ar. etvār sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. etvār (BN, 68b/2)

Ar. hālāt (BN, 85b/1)

Hala

Hala anlamında kullanılan Ar. hāla sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Hala anlamında kullanılan Ar. amme sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. amme (BN, 331b/4)

Ar. ḥāla (BN, 29b/11)

Halat

Halat anlamında kullanılan Moğ. arğamçı ve Ar. tanāb sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Moğ. arğamçı (BN. 153b/8)

Ar. tanāb (BN, 108b/8)

Halk

Halk anlamında kullanılan Ar. ‘avām, ET. él, Ar. re‘āyā ve ET. ulus sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Halk anlamında kullanılan Ar. ām, Far. +Ar. bāzārī, Ar. raiyyet ve Ar. tabaqa sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ām (BN, 148a/9)

Ar. ‘avām (BN, 348a/14)

Far. +Ar. bāzārī (BN, 24a/2)

ET. él (BN, 64a/2) ET. él (EDPT, 193)

Ar. raiyyet (BN, 176b/9)

Ar. re‘āyā (BN, 353a/1)

Ar. tabaqa (BN, 139a/14)

ET. ulus (BN, 12a/11) ET. ulus (EDPT, 151)

Ar. iyāl (BN, 138a/8)

Hareket

Hareket anlamında kullanılan Far. cūnbūş, Ar. ḥareket ve Ar. seyr sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Far. cūnbūş (BN, 265a/14)

Ar. ḥareket (BN, 101a/7)

Ar. seyr (BN, 76a/5)

Hareket Etmek

Hareket Etmek anlamında kullanılan ET. tépre- ve ET. yügür- sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. tépre- (BN, 125b/3) ET. tépre- (EDPT, 443)

ET. yügür- (BN, 230b/9) ET. yügür- (EDPT, 914)

Hareket Ettiren

Hareket Ettiren anlamında kullanılan Far. engīz ve Ar. muharrik sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. engīz (BN, 334a/11)

Ar. muharrik (BN, 326a/6)

Hareketler

Hareketler anlamınlar kullanılan Ar. harekāt sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Hareketler anlamında kullanılan Ar. efāl ve Ar. etvār sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. efāl (BN, 381a/10)

Ar. etvār (BN, 68b/2)

Ar. harekāt (BN, 62b/9)

Hareketsiz

Hareketsiz anlamında kullanılan Ar. şābit ve Ar. sākin sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Hareketsiz anlamında kullanılan Far. bī-hareket sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. bī-hareket (BN, 282b/4)

Ar. şābit (BN, 378b/6)

Ar. sākin (BN, 233b/8)

Hasta

Hasta anlamında kullanılan Far. ḥaste sözcüğü bugün dilimizde ('hasta' biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Hasta anlamında kullanılan Ar. marīz sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. haste (BN, 193b/6)

Ar. marīz (BN, 178b/9)

Hastalık

Hastalık anlamında kullanılan Ar. marāz sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. marāz (BN, 331a/14)

Hata

Hata anlamında kullanılan Ar. ḥatā ve Ar. ‘arīzā sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Hata anlamında kullanılan Far. bī-edālīq ve ET. yaz- sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ‘arīzā (BN, 346b/4)

Far. bī-edālīq (BN, 121b/5)

Ar. ḥatā (BN, 280a/13)

ET. yaz- (BN, 19a/3) ET. yaz- (EDPT, 983)

Hatırlama

Hatırlama anlamında kullanılan Far. yād sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmekte.

Hatırlama anlamında kullanılan Ar. huṭūr sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. huṭūr (BN, 252b/14)

Far. yād (BN, 17a/3)

Hatırlatma

Hatırlatma anlamında kullanılan Ar. taqrīb sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. taqrīb (BN, 150a/10)

Hayal

Hayal anlamında kullanılan Ar. ḥayāl ve Ar. hulyā sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. ḥayāl (BN, 176a/3)

Ar. hulyā (BN, 88b/8)

Hayat

Hayat anlamında kullanılan Far. cān, ET. tiriglig (‘dirilik’ biçiminde) ve Ar. ‘ömr (‘ömür’ biçiminde) sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Far. cān (BN, 196a/12)

Ar. ‘ömr (BN, 193b/3)

ET. tiriglig (BN, 314b/10) ET. tiriglig (EDPT, 543)

Haydut

Haydut anlamında kullanılan Ar. hārībve Far. rahzen sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. hārīb (BN, 115a/9)

Far. rahzen (BN, 196b/12)

Hazır

Hazır anlamında kullanılan Far. āmāde, Ar. hāzır ve Ar. mevcūd sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Hazır anlamında kullanılan Ar. müheyyā sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. āmāde (BN, 189b/10)

Ar. hāzır (BN, 7b/1)

Ar. mevcūd (BN, 336b/3)

Ar. müheyyā (BN, 235a/113)

Hazırlama

Hazırlama anlamında kullanılan Ar. tedārūk sözcüğü bugün dilimizde (‘tedârik’ biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Hazırlama anlamında kullanılan Ar. tehyie sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. tedārūk (BN, 158b/3)

Ar. tehyie (BN, 315b/13)

Hazırlanmış

Hazırlanmış anlamında kullanılan Ar. māhazarī ve Ar. teyyār sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. māhazarī (BN, 84b/10)

Ar. teyyār (BN, 302a/12)

Hazineler

Hazineler anlamında kullanılan Ar. ḥazā'in ve Ar. ḥezāne sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ḥazā'in (BN, 326b/10)

Ar. ḥezāne (BN, 293b/5)

Hedef

Hedef anlamında kullanılan Far. nişān sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Hedef anlamında kullanılan Far. gez sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. gez (BN, 226a/8)

Far. nişān (BN, 139a/10)

Hediye

Hediye anlamında kullanılan Far. baḥṣiṣ ü porsiṣ, ET. béleg, Far. pīṣkeṣ, Moğ. savğat ve ET. saçıq sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. baḥṣiṣ ü porsiṣ (BN, 22a/2)

ET. béleg (BN, 242a/10) ET. béleg (EDPT,338)

Far. pīṣkeṣ (BN, 42b/8)

Moğ. savğat (BN, 233a/10)

ET. saçıq (BN, 24a/12) ET. saçıq (EDPT,796)

Henüz

Henüz anlamında kullanılan Far. henüz ve Ar. hālā sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Far. henüz (BN, 258b/5)

Ar. hālā (BN, 271b/8)

Hesap

Hesap anlamında kullanılan Ar. hesāb sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. hesāb (BN, 68a/7)

Hesapsız

Hesapsız anlamında kullanılan Far. bī-hasīb ve Far. +Ar. bī-hesāb sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. bī-hasīb (BN, 245b/11)

Far. +Ar. bī-hesāb (BN, 334a/2)

Hırsız

Hırsız anlamında kullanılan Far. düzd sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. düzd (BN, 213b/15)

Hiç Kimse

Hiç Kimse anlamında kullanılan Far. hiç-kes ve Far. +T. hiçkim sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. hiç-kes (BN, 75b/6)

Far. +T. hiçkim (BN, 139a/10)

Hiç Olmazsa

Hiç Olmazsa anlamında kullanılan Far. bārī sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Far. bārī (BN, 16a/3)

Hikaye

Hikaye anlamında kullanılan Ar. hikāyet ve Ar. qıssa sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Hikaye anlamında kullanılan Ar. naql sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. hikāyet (BN, 201a/3)

Ar. qıssa (BN, 176a/9)

Ar. naql (BN, 134a/4)

Hile

Hile anlamında kullanılan Far. firīb, Ar. hiyel, Ar. mekr ve Far. rīv sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. firīb (BN, 108a/11)

Ar. hiyel (BN, 54b/10)

Ar. mekr (BN, 17b/11)

Far. rīv (187b/8)

Hizmetçi

Hizmetçi anlamında kullanılan Far. dādek, Moğ. nüküz ve Ar. +Far. terbiyet-kerde sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. dādek (BN, 305b/5)

Moğ. nüküz (BN, 171b/6)

Ar. +Far. terbiyet-kerde (BN, 202b/6)

Hizmetkar

Hizmetkar anlamında kullanılan Far. çāker sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. çāker (BN, 361b/8)

Hoş

Hoş anlamında kullanılan Far. hoş, Far. hūb, Ar. latīf ve Ar. lezīz sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Far. hoş (BN, 7b/10)

Far. hūb (BN, 7b/11)

Ar. latīf (BN, 3a/3)

Ar. lezīz (BN, 160b/5)

Huy

Huy anlamında kullanılan Ar. ahlāq, Ar. mizāc ve Ar. tabīat sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Huy anlamında kullanılan Ar. huluq, Far. pīşe ve Ar. tab sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ahlāq (BN, 68b/2)

Ar.  uluq (BN, 7b/3)

Ar. miz ac (BN, 18a/7)

Far. p   e (BN, 253a/10)

Ar. tab (BN, 167b/6)

Ar. tab  at (BN, 173a/6)

Huzur

Huzur anlamında kullanılan ET. qa  ve Ar. rik b sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. qa  (BN, 11a/12) ET. qa  (EDPT,669)

Ar. rik b (BN, 261a/1)

Huzursuzluk

Huzursuzluk anlamında kullanılan Far. +Ar. +T. b  -huz rluq ve Ar. te       sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. +Ar. +T. b  -huz rluq (BN, 67a/10)

Ar. te       (BN, 162a/7)

Hüküm

Hüküm anlamında kullanılan Ar. hükm sözcüğü bugün dilimizde (‘hüküm’ biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Hüküm anlamında kullanılan Ar. fayşal sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. fayşal (BN, 177a/12)

Ar. hükm (BN, 26b/3)

Hükümdar

Hükümdar anlamında kullanılan Ar. hâkim, Far. hân, Ar. melik, Ar. sultan ve Far. şâh sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. hâkim (BN, 12b/12)

Far. hân (BN, 83b/7)

Ar. melik (BN, 223b/5)

Ar. sultan (BN, 22a/4)

Far. şâh (BN, 11b/5)

Hükümdarlık

Hükümdarlık anlamında kullanılan Far. +T. hānlıġ, Far. +T. pādşāhlıq ve Ar. saltanat sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Hükümdarlık anlamında kullanılan Ar. +Far. +T. mülk-gīrlık ve Ar. +Far. +T. mülkdārlıq sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. +T. hānlıġ (BN, 6a/7)

Ar. +Far. +T. mülkdārlıq (BN, 172a/9)

Ar. +Far. +T. mülk-gīrlik (BN, 64b/1)

Far. +T. pādşāhlıq (BN, 123b/13)

Ar. saltanat (BN, 23a/9)

Hükümsüz

Hükümsüz anlamında kullanılan Ar. bāṭıl ve Far. +Ar. bī-hüküm sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. bāṭıl (BN, 253a/9)

Far. +Ar. bī-hüküm (BN, 329b/4)

Hüzünlü

Hüzünlü anlamında kullanılan Far. dil-şikeste, Ar. müteşşir ve Ar. şor sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. dil-şikeste (BN, 122b/3)

Ar. müteşşir (BN, 41a/12)

Ar. şor (BN, 258b/1)

İrmak

İrmak anlamında kullanılan Far. dere sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

İrmak anlamında kullanılan Far. rūd ve ET. say sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. dere (BN, 195a/2)

Far. rūd (BN, 208b/17)

ET. say (BN, 192b/15) ET. say (EDPT,858)

Islak

Islak anlamında kullanılan Far. ter sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmektedir.

Islak anlamında kullanılan Ar. tend sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. tend (BN, 251b/13)

Far. taze (BN, 288a/2)

Islatmak

Islatmak anlamında kullanılan ET. çıla- sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. çıla- (BN, 220a/11) ET. çıla- (EDPT,418)

İhtişam

İhtişam anlamında kullanılan Ar. tecemmül ve Far. tumturāq sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. tecemmül (BN, 123b/3)

Far. tumturāq (BN, 57b/9)

İhtiyaç

İhtiyaç anlamında kullanılan Ar. hācet ve Ar. ihtiyāc sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. hācet (BN, 299b/1)

Ar. ihtiyāc (BN, 7b/1)

İki

İki anlamında kullanılan ET. ékki sözcüğü bugün dilimizde (‘iki’ biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

İki anlamında kullanılan Ar. isneyn sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. ékki (BN, 184b/11) ET. ékki (EDPT, 100)

Ar. isneyn (BN, 172a/10)

İkinci

İkinci anlamında kullanılan ET. ékkinçi sözcüğü bugün dilimizde (‘ikinci’ biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

İkinci anlamında kullanılan Ar. şānī sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. ékkinçi (BN, 168a/4) ET. ékkinçi (EDPT, 110)

Ar. şānī (BN, 63a/3)

İkindi

İkindi anlamında kullanılan Far. dīger ve ET. kēç sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. dīger (BN, 36b/2)

ET. kēç (BN, 146a/3) ET. kēç (EDPT, 694)

İkiyüzlü

İkiyüzlü anlamında kullanılan Ar. münāfıq sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

İkiyüzlü anlamında kullanılan Ar. zerrāq sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. münāfıq (BN, 13b/11)

Ar. zerrāq (BN, 205a/7)

İlgi

İlgi anlamında kullanılan Ar. ‘alāqa, Ar. münāsebet ve Far. pervā sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

İlgi anlamında kullanılan Ar. ta’alluq sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ‘alāqa (BN, 7a/5)

Ar. münāsebet (BN, 297a/12)

Far. pervā (BN, 7a/11)

Ar. ta'alluq (BN, 120b/14)

İlkbahar

İlkbahar anlamında kullanılan Far. bahār ve ET. yaz sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Far. bahār (BN, 153a/7)

ET. yaz (BN, 39a/4) ET. yaz (EDPT, 882)

İltihap

İltihap anlamında kullanılan Far. çirk ve Far. rīm sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. çirk (BN, 206a/11)

Far. rīm (BN, 239b/13)

İnanmak

İnanmak anlamında kullanılan ET. büt-, ET. quvan- ve ET. işen- sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. büt- (BN, 41b/11) ET. büt- (EDPT, 298b)

ET. quvan- (BN, 315b/13) ET. quvan- (EDPT, 690)

ET. işen- (BN, 298a/3) ET. işen- (EDPT, 264)

İncinmiş

İncinmiş anlamında kullanılan Far. azārī ve Far. āzürde sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. azārī (BN, 157b/12)

Far. āzürde (BN, 24a/6)

İniş

İniş anlamında kullanılan Far. nişib sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. nişib (BN, 135a/9)

İnsanlık

İnsanlık anlamında kullanılan Ar. insāniyyet sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

İnsanlık anlamında kullanılan Ar. ādemī ve Ar. mürüvvet sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ādemī (BN, 13b/6)

Ar. insāniyyet (BN, 81b/14)

Ar. mürüvvet (BN, 194b/4)

İnşa Etmek

İnşa Etmek anlamında kullanılan ET. qopar- sözcüğü bugün dilimizde (‘kopar-‘ biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

İnşa Etmek anlamında kullanılan ET. sal- sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. qopar- (BN, 38b/8) ET. qopar- (EDPT, 586a)

ET. sal- (BN, 4b/14) ET. sal- (EDPT, 824b)

İp

İp anlamında kullanılan ET. ip sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

İp anlamında kullanılan Moğ. arğamçıve Ar. tınāb sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Moğ. arğamçı (BN, 117a/14)

ET. ip (BN, 40a/7) ET. ip (EDPT, 870b)

Ar. tınāb (BN, 108b/8)

İsim

İsim anlamında kullanılan ET. at (‘ad’ biçiminde) ve Ar. ism (‘isim’ biçiminde) sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

ET. at (BN, 174b/14) ET. at (EDPT, 32)

Ar. ism (BN, 4b/1)

İstek

İstek anlamında kullanılan Far. ārzū, Ar. heves, Ar. meyl ve Ar. murād (‘murat’ biçiminde) sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

İstek anlamında kullanılan Far. ārmān, Far. dēr-h̄ast, Ar. dā‘iye, Ar. ġaraż, Far. h̄āst, Far. kām, Ar. maqşūd ve ET. tiler sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. ārmān (BN, 247b/04)

Far. ārzū (BN, 360b/12)

Far. dēr-h̄ast (BN, 70b/6)

Ar. dā‘iye (BN, 204a/17)

Ar. ġaraż (BN, 85b/14)

Far. h̄āst (BN, 32b/7)

Ar. heves (BN, 237b/14)

Far. kām (BN, 68b/11)

Ar. maqşūd (BN, 276a/02)

Ar. meyl (BN, 189b/4)

Ar. murād (BN, 123b/6)

ET. tiler (BN, 10b/3) ET. tiler (EDPT, 501)

İstekli

İstekli anlamında kullanılan Far. +T. ārzūmendlıq, Ar. +T. dā‘iyelıq, Ar. girāy, Far. ḥāhān ve Ar. māyil sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. +T. ārzūmendlıq (BN, 361a/3)

Ar. +T. (BN, 5b/8)

Ar. girāy (BN, 78a/4)

Far. ḥāhān (BN, 78b/10)

Ar. māyil (BN, 168a/5)

İsteksiz

İsteksiz anlamında kullanılan Far. bī-ḥāst ve Far. nā-ḥāhī sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. bī-ḥāst (BN, 134a/12)

Far. nā-ḥāhī (BN, 108a/12)

İsteme

İsteme anlamında kullanılan Ar. talep sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

İsteme anlamında kullanılan Ar. istid‘ā sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. istid‘ā (BN, 227b/14)

Ar. talep (BN, 89b/14)

İstemek

İstemek anlamında kullanılan ET. iste- sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

ET. iste- (BN, 119b/7) ET. iste- (EDPT, 243a)

İtaat Eden

İtaat Eden anlamında kullanılan Ar. muṭī‘ ve Far. rām sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. muṭī‘ (BN, 269b/4)

Far. rām (BN, 276b/8)

İtaatsiz

İtaatsiz anlamında kullanılan Ar. ‘āṣī sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. ‘āṣī (BN, 29a/2)

İyilik

İyilik anlamında kullanılan ET. bağış, Ar. faṣīlet, Ar. iḥsān, Ar. lutf (‘lütuf’ biçiminde), Ar. mürüvvet ve Ar. şevāb sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

İyilik anlamında kullanılan Ar. fażl ve Far. +T. .hūbluq sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. bağış (BN, 34a/9) ET. bağış (EDPT, 321)

Ar. fażl (BN, 348b/3)

Ar. fażilet (BN, 2b/9)

Far. +T. hūbluq (BN, 121b/3)

Ar. ihsān (BN, 155b/2)

Ar. lutf (BN, 326a/5)

Ar. mürüvvet (BN, 290b/3)

Ar. şevāb (BN, 303b/7)

İz

İz anlamında kullanılan Ar. alāmet, Ar. éser, Ar. işāret, ET. iz ve Far. nişān sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. alāmet (BN, 170a/2)

Ar. éser (BN, 18b/14)

Ar. işāret (BN, 300b/8)

ET. iz (BN, 145b/9) ET. iz (EDPT, 277)

Far. nişān (BN, 46a/12)

İzin

İzin anlamında kullanılan Far. destūr, Ar. icāzet ve Ar. ruḥṣat sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Far. destūr (BN, 84b/5)

Ar. icāzet (BN, 64a/1)

Kaba

Kaba anlamında kullanılan Far. serd ('sert' biçiminde) sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Kaba anlamında kullanılan Ar. anīf, Far. dūrūšt, Ar. ġāliz ve Far. zomoḥt sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. anīf (BN, 252a/7)

Far. dūrūšt (BN, 329b/5)

Ar. ġāliz (BN, 166b/11)

Far. serd (BN, 325a/13)

Far. zomoḥt (BN, 15a/3)

Kabza

Kabza anlamında kullanılan Far. deste bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Far. deste (BN, 3a/10)

Kaçan

Kaçan anlamında kullanılan ET. kaçan sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Kaçan anlamında kullanılan Far. gürizān sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. kaçan (BN, 41b/5) ET. kaçan (EDPT,592)

Far. gürizān (BN, 23a/14)

Kadeh

Kadeh anlamında kullanılan ET. ayaq, Far. cām, Far. peymāne ve Far. piyāle sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. ayaq (BN, 306b/10) ET. ayaq (EDPT,45)

Far. cām (BN, 289a/9)

Far. peymāne (BN, 314b/9)

Far. piyāle (BN, 248a/3)

Kağıt

Kağıt anlamında kullanılan Far. gulüle sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. gulüle (BN, 220a/22)

Kahya

Kahya anlamında kullanılan Far. kedhüdā ve Far. serkār sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. kedhüdā (BN, 157b/1)

Far. serkār (BN, 367a/1)

Kalabalık

Kalabalık anlamında kullanılan Ar. ḥayl ve Ar. reḥt sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ḥayl (BN, 123b/12)

Ar. reḥt (BN, 157b/14)

Kaldırmak

Kaldırmak anlamında kullanılan ET. köter- ve Ar. ref' sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. köter- (BN, 245b/9) ET. köter- (EDPT,706)

Ar. ref' (BN, 127b/6)

Kale

Kale anlamında kullanılan Ar. burc ve Ar. hişār sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Kale anlamında kullanılan Far. diz ve Ar. kelāt sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. burc (BN, 340b/12)

Far. diz (BN, 105b/10)

Ar. hişār (BN, 63b/14)

Ar. kelāt (BN, 206b/13)

Kalın

Kalın anlamında kullanılan ET. qalın sözcüğü bugün dilimizde (‘kalın’ biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

ET. qalın (BN, 11b/11) ET. qalın (EDPT,622)

Kalınlık

Kalınlık anlamında kullanılan ET. qalınlıq sözcüğü bugün dilimizde (‘kalınlık’ biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

ET. qalınlıq (BN, 289a/8) ET. qalınlıq (EDPT,623)

Kalıp

Kalıp anlamında kullanılan Ar. cüsse sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Kalıp anlamında kullanılan Ar. qālba ve Ar. qālāb sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. cüsse (BN, 277a/12)

Ar. qālba (BN, 302b/5)

Ar. qālāb (BN, 302b/2)

Kalkan

Kalkan anlamında kullanılan ET. tura sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. tura (BN, 66a/11) ET. tura (EDPT,531a)

Kalmak

Kalmak anlamında kullanılan ET. qal- sözcüğü bugün dilimizde ('kal-' biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Kalmak anlamında kullanılan ET. bulan- sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. bulan- (BN, 119b/14) ET. bulan- (EDPT,343)

ET. qal- (BN, 116a/13) ET. qal- (EDPT,615)

Kalp

Kalp anlamında kullanılan Far. dil, Ar. ḥāṭır, Ar. qalb ('kalp' biçiminde) ve ET. köñül ('gönül' biçiminde) sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Kalp anlamında kullanılan Ar. ḥāṭır-ı fātır sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. dil (BN, 24a/6)

Ar. ḥāṭır (BN, 31b/11)

Ar. h  tır-ı f  tır (BN, 252b/14)

Ar. qalb (BN, 41a/9)

ET. k  j  l (BN, 53a/13) ET. k  j  l (EDPT,731)

Kanat

Kanat anlamında kullanılan Far. per sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. per (BN, 277a/13)

Kandırma

Kandırma anlamında kullanılan Far. fir  b ve Far. k  l sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. fir  b (BN, 8a/12)

Far. k  l (BN, 174a/12)

Kanun

Kanun anlamında kullanılan Moğ. yasaq sözcüğü bugün dilimizde (‘yasağı’ biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Kanun anlamında kullanılan Far. dest  r sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. dest  r (BN, 193b/18)

Moğ. yasaq (BN, 158a/10)

Kapanmak

Kapanmak anlamında kullanılan ET. yapıl- sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. yapıl (BN, 227a/12) ET. yapıl (EDPT,877)

Kapı

Kapı anlamında kullanılan ET. eşik sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Kapı anlamında kullanılan Ar. bāb, Far. deriçe ve Far. dervāze sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. bāb (BN, 359b/1)

Far. deriçe (BN, 279b/03)

Far. dervāze (BN, 221a/14)

ET. eşik (BN, 186a/16) ET. eşik (EDPT,260)

Kara

Kara anlamında kullanılan ET. qara sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Kara anlamında kullanılan Far. huşkī sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. huşkī (BN, 129a/4)

ET. qara (BN, 133b/6) ET. qara (EDPT,643)

Karanlık

Karanlık anlamında kullanılan ET. qarāngu ve Far. tār sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. qarāngu (BN, 142b/6) ET. qarāngu (EDPT,622)

Far. tār (BN, 107b/1)

Karar

Karar anlamında kullanılan Ar. qarār sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Karar anlamında kullanılan Ar. azcm, Ar. cezm ve Ar. fayşal sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. azm (BN, 162b/12)

Ar. cezm (BN, 158a/5)

Ar. fayşal (BN, 177a/12)

Ar. qarār (BN, 65a/9)

Kararlı

Kararlı anlamında kullanılan Ar. azim sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Kararlı anlamında kullanılan Ar. cāzim sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. azim (BN, 163a/3)

Ar. cāzim (BN, 77a/14)

Kararsız

Kararsız anlamında kullanılan Far. gārī sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. gārī (BN, 204a/7)

Kargaşa

Kargaşa anlamında kullanılan Ar. telāş sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Kargaşa anlamında kullanılan ET. buzuqçılıq ve ET. buzuğluq sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. buzuqçılıq (BN, 64a/4) ET. buzuqçılıq (EDPT,390)

ET. buzuğluq (BN, 17b/8) ET. buzuğluq (EDPT,390)

Ar. telāş (BN, 100b/9)

Karış

Karış anlamında kullanılan ET. qarış sözcüğü bugün dilimizde ('karış' biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

ET. qarış (BN, 275b/3) ET. qarış (EDPT,663)

Karışık

Karışık anlamında kullanılan Far. āmihte, Far. āmīz, Far. berhem, Far. der-hem ve Ar. maḥlūt sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. āmihte (BN, 134b/6)

Far. āmīz (BN, 80a/11)

Far. berhem (BN, 227b/9)

Far. der-hem (BN, 137a/8)

Ar. maḥlūt (BN, 47b/12)

Karışıklık

Karışıklık anlamında kullanılan Ar. fesād sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Karışıklık anlamında kullanılan Far. herc ve Ar. teşvīş sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. fesād (BN, 57b/5)

Far. herc (BN, 253a/2)

Ar. teşvīş (BN, 331a/14)

Karışmış

Karışmış anlamında kullanılan Far. āmihte ve Ar. maḥlūt sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. āmiḥte (BN, 134b/6)

Ar. mahlūt (BN, 47b/12)

Karıştırmak

Karıştırmak anlamında kullanılan ET. qarıla- sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. qarıla- (BN, 275a/3) ET. qarıla- (EDPT,659)

Karmakarışık

Karmakarışık anlamında kullanılan Far. der-hem ve Ar. müzebzeb sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. der-hem (BN, 137a/8)

Ar. müzebzeb (BN, 38b/10)

Karşı, zıt

Karşı,zıt anlamında kullanılan ET. ald, Ar. hıdmet, Ar. hilāf, ET. toğrı ve ET. utru sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. ald (BN, 29a/7) ET. ald (EDPT,121)

Ar. hıdmet (BN, 174b/4)

Ar. hilāf (BN, 18b/12)

ET. toğrı (BN, 33a/1) ET. toğrı (EDPT,473)

ET. utru (BN, 33a/5) ET. utru (EDPT,64)

Karşılama

Karşılama anlamında kullanılan Ar. istiqbāl ve Ar. muqābele sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. istiqbāl (BN, 288a/12)

Ar. muqābele (BN, 33a/2)

Karşılaşmak

Karşılaşmak anlamında kullanılan ET. tuş-, Moğ. uçra- ve ET. yoluq- sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. tuş- (BN, 216b/15) ET. tuş- (EDPT,558)

Moğ. uçra (BN, 73a/1)

ET. yoluq- (BN, 228a/7) ET. yoluq (EDPT,924)

Karşılaştırma

Karşılaştırma anlamında kullanılan Ar. qiyās sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Karşılaştırma anlamında kullanılan Moğ. uçrat- sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. qiyās (BN, 293b/12)

Moğ. uçrat- (BN, 184b/8)

Karşılık

Karşılık anlamında kullanılan Ar. bedel sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Karşılık anlamında kullanılan Ar. ‘ivaż sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. bedel (BN, 186b/16)

Ar. ‘ivaż (BN, 378a/3)

Karşıt

Karşıt anlamında kullanılan Ar. zıd sözcüğü bugün dilimizde (‘zıt’ biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Karşıt anlamında kullanılan Ar. muāriż sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. muāriż (BN, 180a/3)

Ar. zıd (BN, 79a/9)

Kasaba

Kasaba anlamında kullanılan Ar. qaşaba sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Kasaba anlamında kullanılan Ar. kelāt, Far. pergene ve Far. perkanāt sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. qaşaba (BN, 3a/11)

Ar. kelât (BN, 206b/13)

Far. pergene (BN, 131b/8)

Far. perkanât (BN, 292a/4)

Katılma

Katılma anlamında kullanılan Far. peyvest ve Ar. ta’biye sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. peyvest (BN, 228a/16)

Ar. ta’biye (BN, 155b/14)

Katılmak

Katılmak anlamında kullanılan ET. qatıl- sözcüğü bugün dilimizde (‘katıl-‘ biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Katılmak anlamında kullanılan ET. qoşul- sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. qatıl- (BN, 273a/4) ET. qatıl- (EDPT,601)

ET. qoşul- (BN, 303b/10) ET. qoşul- (EDPT,673)

Katmak

Katmak anlamında kullanılan ET. qat- sözcüğü bugün dilimizde (‘kat-‘ biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Katmak anlamında kullanılan ET. qoş- sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. qat- (BN, 218b/6) ET. qat- (EDPT,594)

ET. qoş- (BN, 204b/15) ET. qoş- (EDPT,670)

Kavrama

Kavrama anlamında kullanılan Ar. idrāk sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Kavrama anlamında kullanılan Ar. qabẓ sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. idrāk (BN, 290b/3)

Ar. qabẓ (BN, 272a/3)

Kaygı

Kaygı anlamında kullanılan Far. endiše, Ar. telāş ve Ar. ğam sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Kaygı anlamında kullanılan Ar. kūdūret sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. endiše (BN, 253a/10)

Ar. ğam (BN, 118b/7)

Ar. kūdūret (BN, 184a/1)

Ar. telāş (BN, 59b/9)

Kayık

Kayık anlamında kullanılan Far. çala ve Ar. zevraq sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. çala (BN, 250b/9)

Ar. zevraq (BN, 106b/2)

Kayıp

Kayıp anlamında kullanılan Ar. ġayb (‘kayıp’ biçiminde) ve Ar. žāyi sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Kayıp anlamında kullanılan Far. güm sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmektedir.

Ar. ġayb (BN, 69b/4)

Far. güm (BN, 97b/6)

Ar. žāyi (BN, 176a/9)

Kaynak

Kaynak anlamında kullanılan Ar. membā‘ sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Kaynak anlamında kullanılan Far. kân sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. kân (BN, 135b/9)

Ar. membā‘ (BN, 273a/8)

Kazıma

Kazıma anlamında kullanılan Far. tırāş sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Kazıma anlamında kullanılan Ar. ḥākkrez sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ḥākkrez (BN, 67a/12)

Far. tırāş (BN, 67a/12)

Kazmak

Kazmak anlamında kullanılan ET. qaz- sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

ET. qaz- (BN, 149a/8) ET. qaz- (EDPT,680)

Keçe

Keçe anlamında kullanılan ET. kiyiz, Far. konende ve Ar. ṣānī sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. kiyiz (BN, 10b/8) ET. kiyiz (EDPT,707)

Far. konende (BN, 28b/11)

Ar. ṣānī (BN, 128a/3)

Keklik

Keklik anlamında kullanılan ET. keklik sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Keklik anlamında kullanılan Far. leklek sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. keklik (BN, 279a/14) ET. keklik (DLT, I 479)

Far. leklek (BN, 233a/6)

Kemençe

Kemençe anlamında kullanılan Far. giçek ve Ar. rebab sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. giçek (BN, 182a/8)

Ar. rebab (BN, 247b/6)

Kemer

Kemer anlamında kullanılan Far. kemer sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Kemer anlamında kullanılan ET. qorin, ET. qur, Ar. tāk ve Far. tekbend sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. kemer (BN, 150b/6)

ET. qorin (BN, 102b/10) ET. qorin (EDPT,661)

ET. qur (BN, 102b/11) ET. qur (EDPT,642)

Ar. tāk (BN, 380b/6)

Far. tekbend (BN, 3a/10)

Kemik

Kemik anlamında kullanılan ET. sınığ sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. sınığ (BN, 278b/2) ET. sınığ (EDPT,802)

Kenar

Kenar anlamında kullanılan Far. kenār sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Kenar anlamında kullanılan ET. buçqaq, Far. dāmen, ET. yaqa ve Ar. žil sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. buçqaq (BN, 311b/13) ET. buçqaq (EDPT, 294)

Far. dāmen (BN, 29a/3)

Far. kenār (BN, 200a/5)

ET. yaqa (BN, 33a/8) ET. yaqa (EDPT,898)

Ar. žil (BN, 49a/12)

Kendi

Kendi anlamında kullanılan ET. öz ve Ar. zāt sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Kendi anlamında kullanılan Far. ĥod sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. öz (BN, 16b/10) ET. öz (EDPT,278)

Far. ĥod (BN, 64a/9)

Ar. zāt (BN, 348b/1)

Kent

Kent anlamında kullanılan Ar. belde, Soğd.ként, Ar. memleket ve Far. şehir ('şehir' biçiminde) sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir

Kent anlamında kullanılan Soğd.+T. ként-késeş sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. belde (BN, 44b/7)

Soğd. ként (BN, 49b/11)

Soğd. +T. ként-késeş (BN, 39b/5)

Ar. memleket (BN, 270a/11)

Far. şehir (BN, 166a/1)

Kere

Kere anlamında kullanılan Ar. def'a sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Kere anlamında kullanılan Far.+Ar. gāhī ve Ar. kerrat sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. def‘a (BN, 232b/2)

Far. +Ar. gāhī (BN, 6a/1)

Ar. kerrat (BN, 121a/8)

Kervan

Kervan anlamında kullanılan Far. kārvān sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Kervan anlamında kullanılan Ar. qatār ve Ar. tevīle sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. kārvān (BN, 129a/5)

Ar. qatār (BN, 124b/9)

Ar. tevīle (BN, 17a/4)

Kesilmek

Kesilmek anlamında kullanılan ET. késil- sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

ET. késil- (BN, 234a/16) ET. késil- (EDPT, 750)

Kesmek

Kesmek anlamında kullanılan ET. k s- ve ET. qır- sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

ET. k s- (BN, 103a/14) ET. k s (EDPT,748)

ET. qır- (BN, 62b/10) ET. qır- (EDPT,643)

Keşke

Keşke anlamında kullanılan Far. k  k  sözcüğü bugün dilimizde ('keşke' biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Keşke anlamında kullanılan Far. k    sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. k    (BN, 78a/7)

Far. k  k  (BN, 116a/4)

Keyif

Keyif anlamında kullanılan Ar. key(i)f ve Ar. neş'e sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. key(i)f (BN, 65b/9)

Ar. neş'e (BN, 189a/15)

Kılavuz

Kılavuz anlamında kullanılan Far. bedraqa sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. bedraqa (BN, 361b/10)

Kılıç

Kılıç anlamında kullanılan ET. qılıç sözcüğü bugün dilimizde ('kılıç' biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Kılıç anlamında kullanılan Far. şimşir sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. qılıç (BN, 372a/4) ET. qılıç (EDPT, 618)

Far. şimşir (BN, 296b/14)

Kır

Kır anlamında kullanılan ET. qır ve Ar. şahrā sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Kır anlamında kullanılan ET. öleñ sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. qır (BN, 196b/5) ET. qır (EDPT, 643)

ET. öleñ (BN, 47b/8) ET. öleñ (EDPT, 147)

Ar. şahrā (274b/8)

Kırık

Kırık anlamında kullanılan ET. sınığ ve Far. şikest sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. sınığ (BN, 158a/1) ET. Sınığ (EDPT, 837)

Far. ŧikeŧ (BN, 65a/14)

Kırılmak

Kırılmak anlamında kullanılan ET. kırıl sözcüğü bugün dilimizde (‘kırıl-‘ biçiminde) varlığını sürdürmektedir.

Kırılmak anlamında kullanılan ET. sın- sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. kırıl- (BN, 261b/6) ET. kırıl (EDPT, 658)

ET. sın (BN, 242a/6) ET. sın (EDPT, 833)

Kırılmış

Kırılmış anlamında kullanılan Far. rencīde ve Far. ŧikeŧ sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Kırılmış anlamında kullanılan Ar. münfa‘il ve Far. tar sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. münfa‘il (BN, 366a/4)

Far. rencīde (BN, 202b/7)

Far. ŧikeŧ (BN, 65a/14)

Far. tar (BN, 36a/6)

Kırmızı

Kırmızı anlamında kullanılan Ar. kırmızı ve ET. qızıl sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir

Ar. kırmızı (BN,

ET. qızıl (BN, 278a/8) ET. qızıl (EDPT, 683)

Kısa

Kısa anlamında kullanılan ET. qısqa sözcüğü bugün dilimizde (‘kısa’ biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Kısa anlamında kullanılan Far. bed-endām, ET. boğan ve Ar. Muhtaşar sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. bed-endām (BN, 282b/13)

ET. boğan (BN, 39b/13) ET. boğan (EDPT, 322)

ET. qısqa (BN, 168a/5) ET.qısqa (EDPT, 667)

Ar. muhtaşar (BN, 1b/7)

Kısalık

Kısalık anlamında kullanılan ET. kısqalıq sözcüğü bugün dilimizde varlığını (‘kısalık’ biçiminde sürdürmeye devam etmektedir.

Kısalık anlamında kullanılan ET. kısqaraq sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. kısqalıq (BN, 240a/7) ET. kısqalıq (EDPT, 667)

ET. kısqaraq (BN, 277b/4) ET. kısqaraq (EDPT, 667)

Kısım

Kısım anlamında kullanılan ET. bölük, Ar. cüz, Ar. faşıl ve Ar. şu'be sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

ET. bölük (BN, 3b/12) ET. bölük (EDPT, 339)

Ar. cüz' (BN, 56b/8)

Ar. faşıl (BN, 67a/5)

Ar. şu'be (BN, 273b/2)

Kıyamet

Kıyamet anlamında kullanılan Ar. qiyāmet sözcüğü bugün dilimizde ('kıyamet' biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Kıyamet anlamında kullanılan Ar. haqqa sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir

Ar. haqqa (BN, 189a/13)

Ar. qiyāmet (BN, 29a/3)

Kıyı

Kıyı anlamında kullanılan Ar. sāhil sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Kıyı anlamında kullanılan Far. kenāre sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. kenāre (BN, 1b/3)

Ar. sāhil (BN, 138b/3)

Kız

Kız anlamında kullanılan ET. qızıl sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

ET. qızıl (BN, 63b/3) ET. qızıl (EDPT, 683)

Kibirli

Kibirli anlamında kullanılan Ar. fir'avn ve Ar. mütekebbir sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. fir'avn (BN, 21b/14)

Ar. mütekebbir (BN, 154a/14)

Kilim

Kilim anlamında kullanılan Far. kilim sözcüğü bugün dilimizde ('kilim' biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Kilim anlamında kullanılan Far. zīlūce sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. kilim (BN, 152a/13)

Far. zīlūce (BN, 352a/4)

Kin

Kin anlamında kullanılan Ar. ğıll, Far. kīne ve Ar. niqār sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ğıll (BN, 187a/13)

Far. kīne (BN, 87a/11)

Ar. niqār (BN, 184a/1)

Kirli

Kirli anlamında kullanılan Ar. murdārlıĝ, Ar. mülevves ve Ar. zehm sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. murdārlıĝ (BN, 274a/5)

Ar. mülevves (BN, 274a/10)

Ar. zehm (BN, 91b/7)

Kitap

Kitap anlamında kullanılan Ar. kitab sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. kitab (BN, 223a/9)

Kolay

Kolay anlamında kullanılan Ar. basīt sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Kolay anlamında kullanılan Far. āsān, Ar. sehl ve Ar. yesīr sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. āsān (BN, 274a/12)

Ar. basīt (BN, 331a/14)

Ar. sehl (BN, 299a/11)

Ar. yesīr (BN, 93a/8)

Kolaylık

Kolaylık anlamında kullanılan Far.+T. āsānlıq ve T. +Far.+T. sehlingārlıq sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. +T. āsānlıq (BN, 252a/1)

T. +Far. +T. sehlingārlıq (BN, 86b/10)

Komutan

Komutan anlamında kullanılan ET. başlıg, Far. cevdere, Far. serdār ve Far. serkār sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. başlıg (BN, 165a/3) ET. başlıg (EDPT,381)

Far. cevdere (BN, 381a/12)

Far. serdār (BN, 263b/13)

Far. serkār (BN, 367a/1)

Konu

Konu anlamında kullanılan Ar. bahiṣ sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Konu anlamında kullanılan Ar. bāb, Far. bare, Ar. emr(ī) ve Ar. keyfiyyet sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. bahiṣ (BN, 381a/9)

Ar. bāb (BN, 158b/13)

Far. bare (BN, 51a/1)

Ar. emr(ī) (BN, 47b/4)

Ar. keyfiyyet (BN, 50b/12)

Konuk

Konuk anlamında kullanılan Ar. müsāfir sözcüğü bugün dilimizde (‘misafir’ biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Konuk anlamında kullanılan Far. mihmān sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. mihmān (BN, 91a/3)

Ar. müsāfir (BN, 3a/7)

Konuşmak

Konuşmak anlamında kullanılan Ar. sohbet sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Konuşmak anlamında kullanılan Ar. mükāleme sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. mükāleme (BN, 118a/10)

Ar. sohbet (BN, 361a/1)

Korkak

Korkak anlamında kullanılan Far.+T. bī-dil sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. +T. bī-dil (BN, 105b/10)

Korkaklık

Korkaklık anlamında kullanılan Far. +T. bī-dillıq sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. +T. bī-dillıq (BN, 207a/4)

Korku

Korku anlamında kullanılan Far. pervā sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Korku anlamında kullanılan Ar. dağdağa sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. dağdağa (BN, 64b/6)

Far. pervā (BN, 80b/1)

Korkunç

Korkunç anlamında kullanılan ET. qorqunç sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Korkunç anlamında kullanılan Ar. hāyile sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. hāyile (BN, 306b)14)

ET. qorqunç (BN, 329a/1) ET. qorqunç (EDPT, 654)

Korkusuz

Korkusuz anlamında kullanılan Far. bī-bāk, Far. bī-pervā, Far. bī-dağdağa, Far. dilir ve Far. +Ar. nā-vehm sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. bī-bāk (BN, 175a/6)

Far. bī-pervā (BN, 75b/7)

Far. bī-dağdağa (BN, 193a/6)

Far. dilir (BN, 91b/8)

Far. +Ar. nā-vehm (BN, 135a/3)

Koruma

Koruma anlamında kullanılan Ar. himāyet (‘himaye’ biçiminde), Ar. muhāfazat (‘muhafaza’ biçiminde), Ar. rahmet ve Ar. sāye sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. himāyet (BN, 114b/10)

Ar. muhāfazat (BN, 373a/3)

Ar. rahmet (BN, 9a/1)

Ar. sāye (BN, 283a/12)

Korumak

Korumak anlamında kullanılan ET. sakla- sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

ET. sakla (BN, 13b/10) ET. sakla (EDPT, 810)

Koruyucu

Koruyucu anlamında kullanılan Moğ. qaravul ve Far. nigāh-dāšt sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Moğ. qaravul (BN, 367a/10)

Far. nigāh-dāšt (BN, 307a/10)

Koşmak

Koşmak anlamında kullanılan ET. qoş- sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Koşmak anlamında kullanılan ET. yüğür sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. qoş- (BN, 114b/14) ET. qoş- (EDPT, 670)

ET. yüğür- (BN, 93a/11) ET. yüğür (EDPT, 914)

Kovmak

Kovmak anlamında kullanılan Ar. zeb sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. zeb (BN, 103a/9)

Koymak

Koymak anlamında kullanılan ET. qoy- sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

ET. qoy (BN, 154a/8) ET. qoy (EDPT, 595)

Koyun

Koyun anlamında kullanılan ET. qoyun sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Koyun anlamında kullanılan ET. qoy sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. qoy (BN, 144b/13) ET. qoy (EDPT, 631)

ET. qoyun (BN, 166b/12) ET. qoyun (EDPT, 678)

Köle

Köle anlamında kullanılan Ar. esîr ve ET. qul ('kul' biçiminde) sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Köle anlamında kullanılan Far. barda, Far. bende, Far. giriftâr, ET. tutqun ve Far. çâker sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. barda (BN, 129a/10)

Far. bende (BN, 62a/11)

Ar. esîr (BN, 8a/8)

Far. çâker (BN, 54a/11)

Far. giriftâr (BN, 25a/12)

ET. qul (BN, 37b/10)

ET. tutqun (BN, 36a/14) ET. tutqun (EDPT, 453)

Kölelik

Kölelik anlamında kullanılan Far. +T. çâkerlik sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. +T. çâkerlik (BN, 375b/14)

Köprü

Köprü anlamında kullanılan ET. köprüg sözcüğü bugün dilimizde ('köprü' biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Köprü anlamında kullanılan Far. pel ve Ar. ḥadək sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ḥadək (BN, 311b/14)

ET. köprüg (BN, 336b/2) ET. köprüg (EDPT, 960)

Far. pel (BN, 141b/11)

Köşk

Köşk anlamında kullanılan Far. köşk sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Köşk anlamında kullanılan Far. eyvān sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. eyvān (BN, 296b/13)

Far. köşk (BN, 45b/6)

Kötü

Kötü anlamında kullanılan ET. yaman ve Ar. şerr sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Kötü anlamında kullanılan Far. bed, Ar. fāsīd, Ar. la'net, Ar. şenī' sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. bed (BN, 26a/7)

Ar. fāsīd (25a/6)

Ar. la'net (BN, 29a/3)

Ar. ŧenī' (BN, 26a/10)

Ar. ŧerr (BN, 3b/3)

ET. yaman (BN, 24b/3) ET. yaman (EDPT, 937)

Kötölük

Kötölük anlamında kullanılan Ar. fesād, Ar. fitne, ET. yamanlıē ('yamanlık' biçiminde) ve Ar. ŧer sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Kötölük anlamında kullanılan Ar. ħabāŧet sözcüēü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. fesād (BN, 299a/8)

Ar. fitne (BN, 14a/3)

Ar. ħabāŧet (BN, 146a/2)

Ar. ŧer (BN, 335b/11)

ET. yamanlıē (BN, 160a/2) ET. yamanlıē (EDPT, 937)

Köy

Köy anlamında kullanılan Far. kūy ve Far. urċın sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. kūy (BN, 218a/17)

Far. urçın (BN, 131b/18)

Kulak

Kulak anlamına gelen ET. qulaq sözcüğü bugün dilimizde (‘kulak’ biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Kulak anlamına gelen Far. gūş sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. gūş (BN, 311b/6)

ET. qulaq (BN, 54b14) ET. qulaq (EDPT, 621)

Kulluk

Kulluk anlamında kullanılan Ar. ibādet ve ET. qulluğ sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. ‘ibādet (BN, 365b/13)

ET. qulluğ (BN, 39b/2) ET. qulluğ (EDPT, 620)

Kum

Kum anlamında kullanılan ET. qum sözcüğü bugün dilimizde (‘kum’ biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

ET. qum (BN, 2a/4) ET. qum (EDPT, 625)

Kumaş

Kumaş anlamında kullanılan Ar. atlas ve Ar. qumāş sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Kumaş anlamında kullanılan Far. kīṣ, Ar. saqrlāt ve Far. zer-beft sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. atlas (BN, 102b/11)

Far. kīṣ (BN, 277a/8)

Ar. qumāṣ (BN, 352a/12)

Ar. saqrlāt (BN, 376b/1)

Far. zer-beft (BN, 357b/1)

Kurma

Kurma anlamında kullanılan ET. qur- sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Kuma anlamında kullanılan Ar. binā, Ar. tarh ve Ar. tevehhüm sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. binā (BN, 44b/9)

ET. qur- (BN, 285a/4) ET. qur (EDPT, 643)

Ar. tarh (BN, 360a/1)

Ar. tevehhüm (BN, 127b/6)

Kurtulma

Kurtulma anlamında kullanılan Ar. ḥalāṣ ve Far. rest sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ḥalāṣ (BN, 17b/11)

Far. rest (BN, 260b/12)

Kuruntu

Kuruntu anlamında kullanılan Ar. vehm sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Kuruntu anlamında kullanılan Ar. ḥayālḥāne sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ḥayālḥāne (BN, 259a/2)

Ar. vehm (BN, 17a/3)

Kuruntulu

Kuruntulu anlamında kullanılan Ar. mütevehhim ve Ar. +T. tevehhümluq sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. mütevehhim (BN, 202a/5)

Ar. +T. tevehhümluq (BN, 52a/5)

Kusmak

Kusmak anlamında kullanılan ET. qus- sözcüğü bugün dilimizde ('kus-' biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Kusmak anlamında kullanılan Ar. qay' sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. qay' (BN, 340a/13)

ET. qus- (BN, 306a/9) ET. qus (EDPT, 666)

Kusur

Kusur anlamında kullanılan Ar. 'ārīza, Ar. 'ayb ('ayıp' biçiminde), Ar. ḥatā, Ar. qabāhat ve Ar. taqṣīr sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. 'ārīza (BN, 25b/1)

Ar. 'ayb (BN, 349a/11)

Ar. ḥatā (BN, 280a/13)

Ar. qabāhat (BN, 158b/3)

Ar. taqṣīr (BN, 311b/9)

Kuşak

Kuşak anlamında kullanılan Ar. nesl sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Kuşak anlamında kullanılan Hint. fuṭa sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Hint. fuṭa (BN, 250b/8)

Ar. nesl (BN, 168a/6)

Kuşatma

Kuşatma anlamında kullanılan Ar. muhāsara sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. muhāsara (BN, 92a/11)

Kuşluk Vakti

Kuşluk Vakti anlamında kullanılan Far. çāşt ve Far. çāşt-gāh sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. çāşt (BN, 218a/4)

Far. çāşt-gāh (BN, 67b/1)

Kutlu

Kutlu anlamında kullanılan ET. qutluq sözcüğü bugün dilimizde ('kutlu' biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Kutlu anlamında kullanılan Far. ferhunde ve Far.humāyūn sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. ferhunde (BN, 348b/1)

Far. humāyūn (BN, 247a/6)

ET. qutluq (BN, 375b/2) ET. qutluq (EDPT, 601)

Kuvvet

Kuvvet anlamında kullanılan Ar. maqdūr, Ar. mecāl ve Ar. tāqat sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Kuvvet anlamında kullanılan Far. dest-burdī, Ar. ḥassa ve Far. tüvān sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. dest-burdī (BN, 372a/11)

Ar. ḥassa (BN, 15b/1)

Ar. maqdūr (BN, 114b/14)

Ar. mecāl (BN, 61a/2)

Far. tüvān (BN, 17a/6)

Ar. tāqat (BN, 40b/14)

Kuvvetli

Kuvvetli anlamında kullanılan ET. érklig, Ar. qavi ve Far. +T. tāblıg sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. érklig (BN, 234b/2) ET. érklig (EDPT, 224)

Ar. qavi (BN, 122b/3)

Far. +T. tāblıg (BN, 141b/6)

Küçük

Küçük anlamında kullanılan ET. kiçik sözcüğü bugün dilimizde (‘küçük’ biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Küçük anlamında kullanılan Ar. merdek, Far. rīze ve Ar. yesīr sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. kiçik (BN, 61a/10) ET. kiçik (EDPT, 696)

Ar. merdek (BN, 258b/14)

Far. rīze (BN, 376b/6)

Ar. yesīr (BN, 338b/11)

Külfetsiz

Külfetsiz anlamında kullanılan Far.+Ar. bī-külfet ve Far.+Ar. bī-tekellüf sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. +Ar. bī-külfet (BN, 209a/17)

Far.+Ar. bī-tekellüf (BN, 7a/3)

Kürk

Kürk anlamında kullanılan Far. post sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Kürk anlamında kullanılan Far. +Ar. serhaddī sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. post (BN, 78b/2)

Far. +Ar. serhaddī (BN, 222a/10)

Layık

Layık anlamında kullanılan Far.revā sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Layık anlamında kullanılan Far. arzānda, Far. erzān, Ar. müstevcib, Far. sezā, Far. seza-vār ve Far. şāyeste sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. arzānda (BN, 151b/5)

Far. erzān (BN, 95b/11)

Ar. müstevcib (BN, 352b/7)

Far. revā (BN, 203a/8)

Far. sezā (BN, 239b/1)

Far. seza-vār (BN, 201b/7)

Far. şāyeste (BN, 159a/6)

Lezzetli

Lezzetli anlamında kullanılan Ar. Lezīz sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Lezzetli anlamında kullanılan Far. +T. çāšniliq ve Far.+T. mezeliq sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. +T. çāšniliq (BN, 181a/6)

Ar. lezīz (BN, 279a/5)

Far. +T. mezeliq (BN, 182a/13)

Lezzetsiz

Lezzetsiz anlamında kullanılan Far. bedh̄ōr, Far.+Ar. bed-sa‘amlıĝ ve Far. bī-meze sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. bedh̄ōr (BN, 339a/13)

Far. +Ar. bed-sa‘amlıĝ (BN, 283b/7)

Far. bī-meze (BN, 190a/6)

Lider

Lider anlamında kullanılan ET. başçı, Ar. erbāb, Far. serkār ve Far.server sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. başçı (BN, 148a/2) ET. başçı (EDPT, 378)

Ar. erbāb (BN, 224b/9)

Far. serkār (BN, 254a/3)

Far. server (BN, 216b/2)

Mağara

Mağara anlamında kullanılan Ar. ġār sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ġār (BN, 194a/10)

Mal

Mal anlamında kullanılan Ar. māl sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Mal anlamında kullanılan Ar. metā‘ ve Ar. metā‘ı sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. māl (BN, 359b/12)

Ar. metā‘ (BN, 48a/1)

Ar. metā‘I (BN, 272b/9)

Marifet

Marifet anlamında kullanılan Far. hüner sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Marifet anlamında kullanılan ET. uz sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. hüner (BN, 201a/8)

ET. uz (BN, 88b/8) ET. uz (EDPT, 277)

Maskara

Maskara anlamında kullanılan Ar. maskara sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. maskara (BN, 26a/9)

Memnun

Memnun anlamında kullanılan Ar. +Far. ḥāṭır-cem‘ ve Ar. mübtehīç sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. +Far. ḥāṭır-cem‘ (BN, 218b/13)

Ar. mübtehīç (BN, 267a/7)

Merdiven

Merdiven anlamında kullanılan ET. şatu sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. şatu (BN, 56a/7) ET. şatu (EDPT, 867)

Merhametli

Merhametli anlamında kullanılan Ar. +T. inşāflıq ve Far. +T. mihr-bānlıq sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. +T. inşāflıq (BN, 85a/11)

Far. +T. mihr-bānlıq (BN, 32a/2)

Merhametsiz

Merhametsiz anlamında kullanılan Ar. ġaddār sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Merhametsiz anlamında kullanılan Far. +Ar. bī- raḥm sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. +Ar. bī- raḥm (BN, 181a/12)

Ar. ġaddār (BN, 80a/3)

Mesafe

Mesafe anlamında kullanılan ET. ara ve Ar. menzil sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

ET. ara (BN, 73a/10) ET. ara (EDPT, 196)

Ar. menzil (BN, 120b/5)

Mesele

Mesele anlamında kullanılan Ar. da‘vā sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Mesele anlamında kullanılan Ar. bāb ve Ar. keyfiyyet sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. bāb (BN, 158b/13)

Ar. da‘vā (BN, 29a/7)

Ar. keyfiyyet (BN, 50b/12)

Meslek

Meslek anlamında kullanılan Ar. hirfe, Ar. +Far. hirfeġar ve Far. pīşe sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. hirfe (BN, 291b/14)

Ar. +Far. hirfeġar (BN, 290b/1)

Far. pīše (BN, 253a/10)

Mevcut

Mevcut anlamında kullanılan ET. bar (‘var’ biçiminde) ve Ar. hāzır sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Mevcut anlamında kullanılan Ar. qāyim sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. bar (BN, 120a/1) ET. bar (EDPT, 353)

Ar. qāyim (BN, 104a/10)

Ar. hāzır (BN, 64a/10)

Mevsim

Mevsim anlamında kullanılan Ar. mevsim sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. mevsim (BN, 143a/4)

Meydana Çıkarma

Meydana Çıkarma anlamında kullanılan Ar. ilān sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Meydana Çıkarma anlamında kullanılan Ar. izhār sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ilān (BN, 95b/2)

Ar. izhār (BN, 110a/13)

Meyve

Meyve anlamında kullanılan Far. meyve sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Far. meyve (BN, 218b/18)

Mezar

Mezar anlamında kullanılan Ar. qabr (‘kabir’ biçiminde) ve Ar. mezār sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Mezar anlamında kullanılan Far. gūr-ḥāne ve Ar. maqbere sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. qabr (BN, 138a/14)

Far. gūr-ḥāne (BN, 127a/7)

Ar. maqbere (BN, 191b/9)

Ar. mezār (BN, 138a/13)

Mezarlık

Mezarlık anlamında kullanılan Far. gūristān ve Ar. haẓīre sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. gūristān (BN, 198a/9)

Ar. haẓīre (BN, 191a/9)

Miktar

Miktar anlamında kullanılan Ar. mertebe ve Ar. mikdār sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. mertebe (BN, 184b/10)

Ar. mikdār (BN, 192a/11)

Minare

Minare anlamında kullanılan Ar. minare sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Minare anlamında kullanılan Ar. menār sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. menār (BN, 47a/5)

Ar. mināre (BN, 147b/2)

Miras

Miras anlamında kullanılan Far. mīrāş sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Miras anlamında kullanılan Ar. ırş sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ırş (BN, 271b/8)

Far. mīrāş (BN, 271a/11)

Muhalif

Muhalif anlamında kullanılan Ar. muḥālif sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Muhalif anlamında kullanılan Ar. zıdd sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. muḥālif (BN, 332a/8)

Ar. zıdd (BN, 33a/11)

Mum

Mum anlamında kullanılan Far. çerāg ve Ar. şem' sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. çerāg (BN, 344a/9)

Ar. şem' (BN, 247b/7)

Mutlaka

Mutlaka anlamında kullanılan Ar. elbette ve Ar. muhaqqaq ('muhakkak' biçiminde) sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. elbette (BN, 253b/3)

Ar. muhaqqaq (BN, 260b/4)

Mutlu

Mutlu anlamında kullanılan Ar. firūz, Ar. hürrem ve Far. kām-yāft sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. firūz (BN, 296a/7)

Ar. hürrem (BN, 245a/12)

Far. kām-yāft (BN, 93b/8)

Mutluluk

Mutluluk anlamında kullanılan Ar. sa‘ādet sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. sa‘ādet (BN, 288b/13)

Mühim

Mühim anlamında kullanılan Ar. mühim sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Mühim anlamında kullanılan Ar. ehem sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ehem (BN, 229a/14)

Ar. mühim (BN, 231a/8)

Müslüman

Müslüman anlamında kullanılan Ar. islām ve Ar. mümin sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Müslüman anlamında kullanılan Ar. müselmān sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. islām (BN, 272a/9)

Ar. mümin (BN, 98a/11)

Ar. müselmān (BN, 270b/5)

Nadır

Nadır anlamında kullanılan Far. nādīde ve Ar. nādir sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Far. nādīde (BN, 206a/9)

Ar. nādir (BN, 369a/7)

Namaz

Namaz anlamında kullanılan Far. namāz ve Ar. şalavāt sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Far. namāz (BN, 125a/9)

Ar. şalavāt (BN, 91b/4)

Nankör

Nankör anlamında kullanılan Far. +Ar. nemek-harām ve Far. kūr-nemek sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. +Ar. nemek-harām (BN, 204b/1)

Far. kūr-nemek (BN, 58b/3)

Nasıl

Nasıl anlamında kullanılan ET. néçe ve ET. néçük sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. néçe (BN, 120a/11) ET. néçe (EDPT, 775)

ET. néçük (BN, 5a/9) ET. néçük (EDPT, 775)

Nasip

Nasip anlamında kullanılan Ar. qısmet sözcüğü bugün dilimizde ('kısmet' biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Nasip anlamında kullanılan Far. behre sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. behre (BN, 40a/7)

Ar. qısmet (BN, 231b/15)

Nefret Eden

Nefret Eden anlamında kullanılan Ar. müteneffir ve Ar. nafır sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. müteneffir (BN, 308a/13)

Ar. nafır (BN, 184a/6)

Nerede

Nerede anlamında kullanılan Far. kücā sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. kücā (BN, 87a/10)

Nesne

Nesne anlamında kullanılan ET. néme ve ET. némerse sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. néme (BN, 8a/8) ET. néme (EDPT, 777)

ET. némerse (BN, 18b/8) ET. némerse (EDPT, 777)

Nihayet

Nihayet anlamında kullanılan Ar. ġāyet ve Ar. ḥad(d) sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ġāyet (BN, 360b/12)

Ar. ḥad(d) (BN, 159b/5)

Nitelik

Nitelik anlamında kullanılan Ar. şıfat sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Nitelik anlamında kullanılan Ar. hālet sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. hālet (BN, 171b/2)

Ar. şıfat (BN, 170b/10)

Niyet

Niyet anlamında kullanılan Ar. qasd, Ar. ğaraž ve Ar. 'azm sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Niyet anlamında kullanılan Ar. cezm, Ar. daħl ve Ar. dāiye sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. 'azm (BN, 185b/2)

Ar. cezm (BN, 185a/9)

Ar. daħl (BN, 179a/2)

Ar. dāiye (BN, 156a/4)

Ar. ğaraž (BN, 126b/4)

Ar. qasd (BN, 156b/12)

Oda

Oda anlamında kullanılan Ar. hücre sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Oda anlamında kullanılan Far. çārdere sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. çārdere (BN, 351a/9)

Ar. hücre (BN, 343a/14)

Oğul

Oğul anlamında kullanılan ET. oğ(u)l, ET. oğulluq, ET. uşaq ve Far. zāde sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Oğul anlamında kullanılan Far. ferzend ve Ar. ibn sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. ferzend (BN, 16b/6)

Ar. ibn (BN, 9b/5)

ET. oğ(u)l (BN, 5b/11) ET. oğ(u)l (EDPT, 83)

ET. oğulluq (BN, 41a/12) ET. oğulluq (EDPT, 83)

ET. uşaq (BN, 71a/4) ET. uşaq (EDPT, 2)

Far. zāde (BN, 29a/2)

Oğulluk

Oğulluk anlamında kullanılan Far.+T. ferzendliq sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. +T. ferzendliq (BN, 200b/8)

Ok

Ok anlamında kullanılan ET. oq sözcüğü bugün dilimizde ('ok' biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ok anlamında kullanılan Far. nāy, Far. teḥş, Far. tīr ve Far. tīrgez sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. nāy (BN, 249a/1)

ET. oq (BN, 148a/13) ET. oq (EDPT, 76)

Far. teḥṣ (BN, 31a/9)

Far. tīr (BN, 90a/13)

Far. tīrgez (BN, 5b/2)

Okçu

Okçu anlamında kullanılan Far. destendāz, Far. terkeş ve Far. terkeş-bend sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. destendāz (BN, 268a/12)

Far. terkeş (BN, 352b/6)

Far. terkeş-bend (BN, 377a/4)

Okluk

Okluk anlamında kullanılan Far. tirkeş sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. tirkeş (BN, 297a/13)

Okuma

Okuma anlamında kullanılan Ar. qirā'at ve Ar. mütāla sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. qirā'at (BN, 206b/7)

Ar. mütāla (BN, 164a/3)

Okuyan

Okuyan anlamında kullanılan Ar. qarī sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. qarī (BN, 289a/3)

Okuyucu

Okuyucu anlamında kullanılan Far. gūyende sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. gūyende (BN, 343b/14)

Olanak

Olanak anlamında kullanılan Ar. imkān sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmektedir.

Olanak anlamında kullanılan Far. dest sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. dest (BN, 72a/4)

Ar. imkān (BN, 60a/3)

Olay

Olay anlamında kullanılan Ar. hādiṣe ve Ar. vaq‘a (‘vaka’ biçiminde) sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. hādiṣe (BN, 72a/4)

Ar. vaq‘a (BN, 9b/11)

Olgunlaşmış

Olgunlaşmış anlamında kullanılan Ar. mükemmel sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Olgunlaşmış anlamında kullanılan ET. bışığ sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. bışığ (BN, 56a/7) ET. bışığ (EDPT, 378)

Ar. mükemmel (BN, 66b/2)

Olmak

Olmak anlamında kullanılan ET. bol- (‘ol-‘ biçiminde) sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Olmak anlamında kullanılan ET. é- sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. é- (BN, 21a/4) ET. é (EDPT, 193)

ET. bol- (BN, 2a/14) ET. bol (EDPT, 331)

Oluk

Oluk anlamında kullanılan Far. murı ve Far. nāv sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. murı (BN, 36b/8)

Far. nāv (BN, 274a/4)

Omuz

Omuz anlamında kullanılan ET. égin ve Ar. ketf sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir

ET. égin (BN, 120a/8) ET. égin (EDPT, 109)

Ar. ketf (BN, 309b/7)

Onurlu

Onurlu anlamında kullanılan Ar. +T. haysiyyetlıq ve Far. ser-efrāz sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. +T. haysiyyetlıq (BN, 175a/14)

Far. ser-efrāz (BN, 309a/1)

Orada

Orada anlamında kullanılan ET. anda sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. anda (BN, 252b/2) ET. anda (EDPT, 176)

Ordu

Ordu anlamında kullanılan ET. ordu sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ordu anlamında kullanılan Far. leşker sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. leşker (BN, 368b/10)

ET. ordu (BN, 67b/12) ET.ordu (EPDT, 203)

Orta

Orta anlamında kullanılan Ar. avāsīt ve ET. orta sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Orta anlamında kullanılan Ar. vaşat sözcüğü bugün dilimizde ('vasat' biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. avāsīt (BN, 171a/13)

ET. orta (BN, 7b/6) ET. orta (EDPT, 203)

Ar. vaşat (BN, 325a/5)

Ortada

Ortada anlamında kullanılan Far. peydā sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ortada anlamında kullanılan Far. āşkārā ve Far. nümāyān sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Far. āşkārā (BN, 51b/5)

Far. nümāyān (BN, 373b/6)

Far. peydā (BN, 72b/9)

Ortaya Çıkan

Ortaya Çıkan anlamında kullanılan Ar. hāşıl sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ortaya Çıkan anlamında kullanılan Far. rûy ve Ar. şadır sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. hāşıl (BN, 171a/2)

Far. rûy (BN, 278a/11)

Ar. şadır (BN, 60a/14)

Otlak

Otlak anlamında kullanılan ET. qır ('kır' biçiminde) ve Ar. merāve sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

ET. qır (BN, 294a/6) ET.qır (EDPT, 643)

Ar. merā (BN, 278a/11)

Otluk

Otluk anlamında kullanılan Far. bīrzār ve Far. ḥavīd-zār sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. bīrzār (BN, 224b/11)

Far. ḥavīd-zār (BN, 224a/4)

Otuz

Otuz anlamında kullanılan ET. otuz sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Otuz anlamında kullanılan Ar. şelâşin sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. otuz (BN, 329a/1) ET. otuz (EDPT, 74)

Ar. şelâşin (BN, 342a/6)

Ova

Ova anlamında kullanılan Ar. dālā, Ar. şahrā ve ET. tüz sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. dālā (BN, 83b/10)

ET. tüz (BN, 40b/12) ET. tüz (EDPT, 571)

Ar. şahrā (BN, 230bT/16)

Oyun

Oyun anlamında kullanılan Ar. hīle ve ET. oyun sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Oyun anlamında kullanılan Far. rīv sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. hīle (BN, 110a/14)

ET. oyun (BN, 276b/14) ET. oyun (EDPT, 274)

Far. rīv (BN, 187b/8)

Ozan

Ozan anlamında kullanılan Ar. şāir sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. şāir (BN, 174b/12)

Öküz

Öküz anlamında kullanılan Far. gāv, Far. qotas, Ar. şevr ve ET. uy sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. gāv (BN, 146b/2)

Far. qotas (BN, 272b/9)

Ar. şevr (BN, 284a/12)

ET. uy (BN, 97b/3) ET. uy (EDPT, 34a)

Ölçmek

Ölçmek anlamında kullanılan Moğ. çine- sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Moğ. çine- (BN, 354a/10)

Ölçü

Ölçü anlamında kullanılan Ar. qıymet, ('kıymet' biçiminde) Ar. mertebe, Ar. miqdār ('miktar' biçiminde) ve Ar. vezn ('vezin' biçiminde) sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ölçü anlamında kullanılan Ar. evzān, Ar. ḥas ve Far. peymāyiş sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. evzān (BN, 171a/4)

Ar. qıymet (BN, 268b/07)

Ar. ḥas (BN, 252a/07)

Ar. mertebe (BN, 184b/10)

Ar. miqdār (BN, 264a/02)

Far. peymāyiş (BN, 351b/4)

Ar. vezn (BN, 171a/4)

Ölçüsüz

Ölçüsüz anlamında kullanılan Far.+Ar. bī-i'tidāl ve Far. +Ar. bī-qıyās sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. +Ar. bī-i'tidāl (BN, 291b/5)

Far. +Ar. bī-qıyās (BN, 255b/5)

Öldürme

Öldürme anlamında kullanılan Ar. qatl ve Ar. telef sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. qatl (BN, 269a/7)

Ar. telef (BN, 204a/2)

Ölüm

Ölüm anlamında kullanılan ET. ölüm sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmektedir.

Ölüm anlamında kullanılan Ar. fevt, Far. merk, Ar. rihlet ve Far. şunqār sözcükleri bugün

dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. fevt (BN, 96a/14)

Far. merk (BN, 26a/5)

Ar. rihlet (BN, 167b/6)

ET. ölüm (BN, 34b/2) ET. ölüm (EDPT, 146)

Far. şunqār (BN, 6b/3)

Ömür

Ömür anlamında kullanılan Ar. hayāt ve Ar. ömr ('ömür' biçiminde) sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. hayāt (BN, 314b/9)

Ar. ömr (BN, 171b/7)

Önce

Önce anlamında kullanılan ET. burun ve Ar. evvel sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Önce anlamında kullanılan Ar. ibtidā ve Far. pīšīn sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. burun (BN, 1b/4) ET. burun (EDPT, 366)

Ar. evvel (BN, 6b/9)

Ar. ibtidā (BN, 128a/10)

Far. pīšīn (BN, 60b/6)

Önceki

Önceki anlamında kullanılan Ar.+T. evvelki sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Önceki anlamında kullanılan Far. peşīn sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. +T. evvelki (BN, 87b/1)

Far. peşīn (BN, 119b/11)

Öncü

Öncü anlamında kullanılan Moğ. hirāvul sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Moğ. hirāvul (BN, 66b/3)

Önemsiz

Önemsiz anlamında kullanılan Far. +T. bī-bünyādīg, Far. bī-çīzī, Ar. haqr ve Ar. ḥasīs sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. +T. bī-bünyādīg (BN, 63a/5)

Far. bī-çīzī (BN, 192b/9)

Ar. haqr (BN, 140b/12)

Ar. ḥasīs (BN, 159a/7)

Ördek

Ördek anlamında kullanılan Moğ. ilbasun sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Moğ. ilbasun (BN, 19a/1)

Örtü

Örtü anlamında kullanılan Ar. hicāb, Far. pūşīş ve ET. yapuğ sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. hicāb (BN, 75a/11)

Far. pūşış (BN, 335a/14)

ET. yapuğ(BN, 20b/7) ET. yapuğ (EDPT, 873a)

Örtüsüz

Örtüsüz anlamında kullanılan Far. bī-postīn ve Far.+Ar. bī-setr sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. bī-postīn (BN, 129b/13)

Far. +Ar. bī-setr(BN, 342a/14)

Öte

Öte anlamında kullanılan ET. narı sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. narı (BN, 10a/14) ET. narı (EDPT, 190)

Övünme

Övünme anlamında kullanılan Ar. faḥr ve Ar. mübāhat sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. faḥr (BN, 271b/11)

Ar. mübāhat(BN, 328a/11)

Özel

Özel anlamında kullanılan Ar. ḥas ve Ar. mahşuş sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Özel anlamında kullanılan Ar. maḥṣūṣāne sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ḥas(BN, 294b/3)

Ar. mahşuṣ (BN, 138b/3)

Ar. maḥṣūṣāne(BN, 97b/8)

Özellik

Özellik anlamında kullanılan Ar. ḥuṣūṣiyyet sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Özellik anlamında kullanılan Ar. ḥāṣṣa sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ḥāṣṣa (BN, 262b/12)

Ar. ḥuṣūṣiyyet (BN, 47b/11)

Özellikle

Özellikle anlamında kullanılan Ar. ‘ale’l-ḥuṣūṣ, Far. +Ar. bā-vücūd ve Far. +Ar. bī-taḥṣiṣ sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ‘ale’l-ḥuṣūṣ (BN, 226b/16)

Far. +Ar. bā-vücūd (BN, 144b/3)

Far. +Ar. bī-taḥṣiṣ (BN, 177b/1)

Özen

Özen anlamında kullanılan Ar. ihtimām sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. ihtimām (BN, 261a/10)

Özet

Özet anlamında kullanılan Ar. fil-cümle, Ar. icmāl ve Ar. mücmel sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. fil-cümle (BN, 79b/4)

Ar. icmāl (BN, 9b/8)

Ar. mücmel (BN, 292a/3)

Özür

Özür anlamında kullanılan Ar. quşūr (‘kusur’ biçiminde), Ar. ma‘zeret ve Ar. ‘özr (‘özür’ biçiminde) sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. quşūr (BN, 302b/4)

Ar. ma‘zeret (BN, 199a/8)

Ar. ‘özr (BN, 188a/6)

Para

Para anlamında kullanılan Ar. sikke sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Para anlamında kullanılan Far. direm, Ar. meblağ ve ET. yarmag sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. direm (BN, 25b/7)

Ar. meblağ (BN, 171a/14)

Ar. sikke (BN, 174a/1)

ET. yarmag (BN, 226b/3) ET. yarmag (EDPT, 969)

Parça

Parça anlamında kullanılan Far. pāṛçe (‘parça’ biçiminde) sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Parça anlamında kullanılan Ar. cüzv, Far. pare ve Far. rīz sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. cüzv (BN, 178b/7)

Far. pāṛçe (BN, 221b/19)

Far. pare (BN, 190a/14)

Far. rīz (BN, 67a/12)

Parçalamak

Parçalamak anlamında Far.+T. pārelen ve ET. üleş- sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Far. +T. pārelen (BN, 239a/10)

ET. üleş- (BN, 32a/14) ET. üleş- (EDPT,154)

Parlaklık

Parlaklık anlamında kullanılan Ar. revnaq, Far. rüşen ve Far. zināt sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. revnaq (BN, 180a/12)

Far. rüşen (BN, 85a/11)

Far. zināt (BN, 188a/12)

Parmak

Parmak anlamında kullanılan ET. ilig sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. ilig (BN, 315b/3) ET. ilig (EDPT, 140)

Pay

Pay anlamında kullanılan Ar. hişşe sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Pay anlamında kullanılan Far. behre, Far.+T. behrelig ve Ar. naşīb sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. behre (BN, 40a/7)

Far. +T. behrelig (BN, 304b/1)

Ar. hişşe (BN, 108b/3)

Ar. naşīb (BN, 179a/13)

Pek Çok

Pek Çok anlamında kullanılan Far. besī, Far. +Ar. bī-hadd, Far. bī-şümār ve Far. ḥaylī sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. besī (BN, 234a/2)

Far. +Ar. bī-hadd (BN, 2b/1)

Far. bī-şümār (BN, 42a/1)

Far. ḥaylī (BN, 121b/7)

Pencere

Pencere anlamında kullanılan Far. deriçe ve Far. revze sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. deriçe (BN, 279b/3)

Far. revze (BN, 253b/5)

Perde

Perde anlamında kullanılan Far. perde sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Perde anlamında kullanılan Ar. hicāb sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. hicāb (BN, 75a/11)

Far. perde (BN, 135a/8)

Perişan

Perişan anlamında kullanılan Far. ber-bād, Far. hedūk, Far. perīşān ve Far. ser-gerdān sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. ber-bād (BN, 80b/1)

Far. hedūk (BN, 35a/13)

Far. perīşān (BN, 15b/9)

Far. ser-gerdān (BN, 60a/7)

Perişanlık

Perişanlık anlamında kullanılan Far.+T. perīşānlıq sözcüğü bugün dilimizde (‘perişanlık’ biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Perişanlık anlamında kullanılan Far.+T. zārıq sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. +T. perīşānlıq (BN, 121a/9)

Far. +T. zārıq (BN, 23a/1)

Perşembe

Perşembe anlamında kullanılan Hint. étvār, Far. penc-şenbe ve Hint. sumvār sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Hint. étvār (BN, 288b/10)

Far. penc-şenbe (BN, 216b/13)

Hint. sumvār (BN, 288b/10)

Pinti

Pinti anlamında kullanılan Ar. ḥasīs ve Far. nā-kes sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ḥasīs (BN, 159a/7)

Far. nā-kes (BN, 159a/7)

Pislik

Pislik anlamında kullanılan Ar. ḥabāşet, Ar. qazūrāt ve Ar. necāset sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ḥabāşet (BN, 146a/2)

Ar. qazūrāt (BN, 139a/8)

Ar. necāset (BN, 139a/8)

Pişmanlık

Pişmanlık anlamında kullanılan Ar. nedāmet ve Far. +T. peřīmānlıq sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. nedāmet (BN, 121b/3)

Far. +T. peřīmānlıq (BN, 121b/4)

Rahatlık

Rahatlık anlamında kullanılan Far.+T. āsūdelıg ve Ar. řafālıg sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. +T. āsūdelıg (BN, 312a/4)

Ar. řafālıg (BN, 249b/2)

Rahatsız

Rahatsız anlamında kullanılan Far.+Ar. bī-huzūr, Far.+Ar. bī-řefā ve Ar. řafāsız sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. +Ar. bī-huzūr (BN, 53a/3)

Far. +Ar. bī-řefā (BN, 299b/13)

Ar. řafāsız (BN, 250b/11)

Razı Olma

Razı Olma anlamında kullanılan Ar. qabūl sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Razı Olma anlamında kullanılan Ar. muvāfaqat sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. qabūl (BN, 376a/1)

Ar. muvāfaqat (BN, 360b/4)

Renkli

Renkli anlamında kullanılan Far. rengīn ve Far. +T. renglig sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Far. rengīn (BN, 192b/6)

Far. +T. renglig (BN, 219a/15)

Resim

Resim anlamında kullanılan Ar. naqş (‘nakış’ biçiminde) ve Ar. resm (‘resim’ biçiminde) sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. naqş (BN, 46b/2)

Ar. resm (BN, 99a/10)

Rica

Rica anlamında kullanılan Ar. reca sözcüğü bugün dilimizde (‘rica’ biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Rica anlamında kullanılan Ar. istida sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. istida (BN, 123a/10)

Ar. reca (BN, 136b/10)

Risale

Risale anlamında kullanılan Ar. risāle sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Risale anlamında kullanılan Ar. +Far. feth-nāme sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. +Far. feth-nāme (BN, 263a/7)

Ar. risāle (BN, 330b/14)

Ruh

Ruh anlamında kullanılan Far. cān, Ar. nefs ('nefes' biçiminde) ve Ar. rūh sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Far. cān (BN, 17a/5)

Ar. nefs (BN, 124b/10)

Ar. rūh (BN, 346a/10)

Rütbe

Rütbe anlamında kullanılan Far. pāye sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Rûtbe anlamında kullanılan Ar. berât, Ar. mesned, Moğ. möçe, Far. pâygâh ve ET. ülüş sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. berât (BN, 364b/12)

Ar. mesned (BN, 119b/1)

Moğ. möçe (BN, 18a/5)

Far. pāye (BN, 133b/3)

Far. pâygāh (BN, 271b/11)

ET. ülüş (BN, 31a/7) ET. ülüş (EDPT, 153)

Rüzgar

Rüzgar anlamında kullanılan Far. rüzgār ve ET. yél sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Far. rüzgār (BN, 195b/18)

ET. yél (BN, 4b/3) ET. yél (EDPT, 916)

Sabah

Sabah anlamında kullanılan Ar. şabāh sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Sabah anlamında kullanılan Far. bāmdād, ET. érte ve Ar. şubh sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. bāmdād (BN, 358a/9)

ET. érte (BN, 245b/9) ET. érte (EDPT, 202)

Ar. řabāh (BN, 73a/1)

Ar. şubh (BN, 331a/10)

Saçan

Saçan anlamında kullanılan Far. efřān ve Far. rīz sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. efřān (BN, 232a/18)

Far. rīz (BN, 204b/5)

Sade

Sade anlamında kullanılan Far. sāde sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Sade anlamında kullanılan Far. bī-çīn ve Ar. mahż sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. bī-çīn (BN, 7a/4)

Ar. mahż (BN, 270a/12)

Far. sāde (BN, 18b/10)

Saf

Saf anlamında kullanılan Ar. şas, Far. pāk, Far. pākīze ve Ar. řāf sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmektedir.

Saf anlamında kullanılan Ar. ḥālīše sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Sahil

Sahil anlamında kullanılan Far. kenār ve Ar. sāhil sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Far. kenār (BN, 200a/5)

Ar. sāhil (BN, 138b/3)

Sahip

Sahip anlamında kullanılan Ar. mālīk ve Ar. šāhib sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Sahip anlamında kullanılan Ar. ehl, ET. ige, Far. pūr ve Ar. veliyy sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ehl (BN, 138a/6)

ET. ige (BN, 124a/13) ET. ige (EDPT, 141)

Ar. mālīk (BN, 81b/14)

Far. pūr (BN, 136a/1)

Ar. veliyy (BN, 29a/1)

Ar. šāhib (BN, 76b/2)

Sakallı

Sakallı anlamında kullanılan Far. ser-mūy sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. ser-mūy (BN, 199a/4)

Sakınmadan

Sakınmadan anlamında kullanılan Far. bī-pervā ve Far. +Ar. bī-tehāşī sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. bī-pervā (BN, 21b/2)

Far. +Ar. bī-tehāşī (BN, 198a/14)

Saklanmak

Saklanmak anlamında kullanılan Moğ. tohta- ve ET. yaşūr- sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Moğ. tohta- (BN, 122b/14)

ET. yaşūr- (BN, 118a/11) ET. yaşūr- (EDPT, 979)

Saldırı

Saldırı anlamında kullanılan Ar. hamle, Ar. hücūm ve Ar. taarruż sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. hamle (BN, 232b/12)

Ar. hücūm (BN, 127b/12)

Ar. taarruż (BN, 180a/6)

Saldırma

Saldırma anlamında kullanılan Ar. hücum ve Ar. taarruż sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. hücum (BN, 200a/5)

Ar. taarruż (BN, 180a/6)

Salon

Salon anlamında kullanılan Far. dīvānhāne, Far. eyvān, Far. pīştāq, Far. tālār ve Far. tāq sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. dīvānhāne (BN, 360a/4)

Far. eyvān (BN, 341b/9)

Far. pīştāq (BN, 49a/9)

Far. tālār (BN, 249b/10)

Far. tāq (BN, 49a/12)

Sanat

Sanat anlamında kullanılan Ar. hirfe, Ar+Far. hirfeğar ve Far. pīşe sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. hirfe (BN, 291b/14)

Ar. +Far. hirfeğar (BN, 290b/1)

Far. pīše (BN, 253a/10)

Sarhoş

Sarhoş anlamında kullanılan Far. mest sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Far. mest (BN, 85b/5)

Sarhoşluk

Sarhoşluk anlamında kullanılan Far. mestlıq ve Far. +T. sarhoşluq sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Sarhoşluk anlamında kullanılan Far. mestī sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. mestlıq (BN, 247b/10)

Far. mestī (BN, 246a/4)

Far. +T. sarhoşluq (BN, 189a/13)

Sarı

Sarı anlamında kullanılan ET. sarıg sözcüğü bugün dilimizde (‘sarı’ biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Sarı anlamında kullanılan Far. zerd sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. sarıg (BN, 232a/16) ET. sarıg (EDPT, 848)

Far. zerd (BN, 134b/9)

Sarık

Sarık anlamında kullanılan Far. destār ve Far. fūta sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. destār (BN, 25a/14)

Far. fūta (BN, 172b/14)

Sarılmış

Sarılmış anlamında kullanılan Ar. meşmūl sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. meşmūl (BN, 211b/6)

Sarmak

Sarmak anlamında kullanılan ET. çırma- ve ET. évrüş sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. çırma- (BN, 7a/4) ET. çırma (EDPT, 430)

ET. évrüş (BN, 59a/5) ET. évrüş (EDPT, 15) ~ evriş-

Savaş

Savaş anlamında kullanılan Far. ceng (‘cenk’ biçiminde), Ar. harb, Far. ġavġā (‘kavga’ biçiminde) ve Ar. muhārebe sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Savaş anlamında kullanılan Ar. ġazāt, Ar. ġazvi, Ar. qıtāl, Ar. mareke, Ar. maşāf, Far. sitiz ve ET. uruş sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. ceng (BN, 187a/6)

Ar. harb (BN, 92b/8)

Far. ġavġā (BN, 30a/8)

Ar. ġazāt (BN, 26a/14)

Ar. ġazvi (BN, 168b/9)

Ar. qıtāl (BN, 295a/14)

Ar. mareke (BN, 164b/10)

Ar. maşāf (BN, 7b/13)

Ar. muhārebe (BN, 315a/2)

Far. sitiz (BN, 196a/8)

ET. uruş (BN, 124b/3) ET. uruş (EDPT, 239)

Savaşçı

Savaşçı anlamında kullanılan Far. harb sözcüğü bugün dilimizde (‘harp’ biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Savaşçı anlamında kullanılan Ar. ġāzī ve Far. harbsāz sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ġāzī (BN, 314b/14)

Ar. harb (BN, 295a/14)

Far. harbsāz (BN, 324b/14)

Savaşmak

Savaşmak anlamında kullanılan ET. uruş- sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. uruş (BN, 53b/10) ET. uruş (EDPT, 239)

Savaşsız

Savaşsız anlamında kullanılan Far. bī-ceng sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. bī-ceng (BN, 78b/10)

Saygı

Saygı anlamında kullanılan Ar. hürmet ve Ar. riāyet sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Saygı anlamında kullanılan Ar. ihtirām sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. hürmet (BN, 281b/5)

Ar. ihtirām (BN, 258b/9)

Ar. riāyet (BN, 139b/6)

Sayırsız

Sayırsız anlamında kullanılan Far. +Ar. bī-ḥadd, Far. bī-şümār ve ET. qalın sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. +Ar. bī-ḥadd (BN, 142a/10)

Far. bī-şümār (BN, 274b/10)

ET. qalın (BN, 11b/11) ET. qalın (EDPT, 622)

Sebep

Sebep anlamında kullanılan Ar. sebep sözcüğü bugün dilimizde ('sebep' biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Sebep anlamında kullanılan Ar. bā'ış, Ar. cihet, Ar. ğaraž, Ar. mūcib ve Ar. vech sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. bā'ış (BN, 29b/3)

Ar. cihet (BN, 36a/5)

Ar. ğaraž (BN, 38b/1)

Ar. mūcib (BN, 122a/11)

Ar. sebep (BN, 22a/6)

Seçkin

Seçkin anlamında kullanılan Ar. mūmtāž ve Far. ser-āmed sözcükleri bugün dilimizde

varlığını sürdürmemektedir.

Ar. mümtāz (BN, 309a/1)

Far. ser-āmed (BN, 171a/9)

Seçme

Seçme anlamında kullanılan Ar. ihtiyār ve Ar. intihāb sözcükleri bugün dilimizde varlığını

sürdürmemektedir.

Ar. ihtiyār (BN, 7b/11)

Ar. intihāb (BN, 248b/4)

Semerci

Semerci anlamında kullanılan Far. pālānduz ve Far. pālānī sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. pālānduz (BN, 180b/1)

Far. pālānī (BN, 180b/1)

Sepet

Sepet anlamında kullanılan Ar. sebed ve Far. çaç sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. çaç (BN, 143a/9)

Ar. sebed (BN, 380b/8)

Serçe

Serçe anlamında kullanılan Far. sārçe sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. sārçe (BN, 280b/12)

Serpmeç

Serpmeç anlamında kullanılan ET. saç- sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Serpmeç anlamında kullanılan ET. saç- sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. sép- (BN, 305b/14) ET. sép (EDPT, 784)

ET. saç- (BN, 100b/2) ET. saç- (EDPT, 794)

Sert

Sert anlamında kullanılan Ar. anīf, Far. serd ('sert' biçiminde) ve Far. tünd sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. 'anīf (BN, 252a/7)

Far. serd (BN, 325a/13)

Far. tünd (BN, 364b/2)

Sertlik

Sertlik anlamında kullanılan Ar. şiddet sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Sertlik anlamında kullanılan Far.+Ar. tündluq sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. şiddet (BN, 96a/4)

Far. +Ar. tündluq (BN, 129b/10)

Ses

Ses anlamında kullanılan Ar. şedā ve ET. ün sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ses anlamında kullanılan Far. āvāze, Ar. mün'akis, Ar. savt ve ET. tavuş sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. āvāze (BN, 370b/11)

Ar. mün'akis (BN, 3b/12)

Ar. savt (BN, 180a/1)

Ar. şedā (BN, 294a/3)

ET. tavuş (BN, 119a/3) ET. tavuş (EDPT, 446)

ET. ün (BN, 47b/4) ET. ün (EDPT, 167)

Sevgi

Sevgi anlamında kullanılan Ar. muhabbet sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. muhabbet (BN, 75b/4)

Sevgili

Sevgili anlamında kullanılan Far. yār sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Sevgili anlamında kullanılan Far. dil-bend ve Ar. mahbūbī sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. dil-bend (BN, 348a/11)

Ar. mahbūbī (BN, 176b/3)

Far. yār (BN, 150a/11)

Sevilen

Sevilen anlamında kullanılan Far. dost sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Sevilen anlamında kullanılan Ar. mahbūb ve Ar. merġūb sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. dost (BN, 192a/18)

Ar. mahbūb (BN, 75b/7)

Ar. merġūb (BN, 166a/7)

Sevinç

Sevinç anlamında kullanılan Ar. neş'e sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Sevinç anlamında kullanılan Ar. neşât ve ET. süyünç sözcükleri bugün dilimizde varlığını

sürdürmemektedir.

Ar. neşât (BN, 41b/10)

Ar. neş'e (BN, 189a/15)

ET. süyünç (BN, 348a/11) ET. süyünç (EDPT, 790)

Sevinçli

Sevinçli anlamında kullanılan Far. şād sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Sevinçli anlamında kullanılan Ar. mesrūr sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. mesrūr (BN, 267a/7)

Far. şād (BN, 348b/8)

Sevinmek

Sevinmek anlamında kullanılan ET. sevün- sözcüğü bugün dilimizde ('sevin-' biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Sevinmek anlamında kullanılan ET.quvan- sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET.quvan (BN, 315b/13) ET. quvan (EDPT, 690)

ET.sevün (BN, 100a/5) ET. quvan (EDPT, 90)

Seyis

Seyis anlamında kullanılan Ar. sâyis sözcüğü bugün dilimizde ('seyis' biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Seyis anlamında kullanılan Moğ. +T. yamçı sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. sâyis (BN, 351a/10)

Moğ. +T. yamçı (BN, 351a/10)

Sıcak

Sıcak anlamında kullanılan Far. germ, ET. ısıq ve Far. tefsân sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. germ (BN, 190a/12)

Far. tefsân (BN, 377b/10)

ET. ısıq (BN, 194b/3) ET. ısıq (EDPT, 245)

Sıcaklık

Sıcaklık anlamında kullanılan Ar. harâret sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Sıcaklık anlamında kullanılan ET. ısığ ve ET. ısıqlığ sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. harāret (BN, 346a/5)

ET. ısığ (BN, 325b/11) ET. ısığ (EDPT, 245)

ET. ısıqlıg (BN, 296a/2) ET. ısıqlıg (EDPT, 247)

Sığınak

Sığınak anlamında kullanılan Ar. memen ve Far. penāh sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. memen (BN, 128a/5)

Far. penāh (BN, 140a/5)

Sığınma

Sığınma anlamında kullanılan Ar. ilticā ve ET. sığın- sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Sığınma anlamında kullanılan Far. penāh ve Far. penāhī sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ilticā (BN, 333b/3)

Far. penāh (BN, 114a/10)

Far. penāhī (BN, 251a/5)

ET. sığın (BN, 99b/3) ET. sığın (EDPT, 813)

Sıkıntı

Sıkıntı anlamında kullanılan Ar. ıztırāb, Ar. meşaqqaṭ, Ar. mihnet, Ar. telāṣ, Ar. zahmet ve Ar. zarūret sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Sıkıntı anlamında kullanılan Far. āzār, Ar. beliiye, Ar. müzāyaqa, Far. renç, ve Ar. usret sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. āzār (BN, 248b/14)

Ar. beliiye (BN, 175a/7)

Ar. ıztırāb (BN, 75b/9)

Ar. meşaqqaṭ (BN, 81b/7)

Ar. mihnet (BN, 100a/4)

Ar. müzāyaqa (BN, 123a/13)

Far. renç (BN, 270a/10)

Ar. telāṣ (BN, 59b/9)

Ar. usret (BN, 120a/8)

Ar. zahmet (BN, 20a/12)

Ar. zarūret (BN, 184b/13)

Sıkıntılı

Sıkıntılı anlamında kullanılan Ar. meşaqqaṭlıq sözcüğü bugün dilimizde (‘meşakkatli’ biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Sıkıntılı anlamında kullanılan Far. be-teng ve Ar. muḏtarib sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. be-teng (BN, 187b/4)

Ar. meṣaqqatlıq (BN, 274a/5)

Ar. muḏtarib (BN, 200a/9)

Sıkıntısız

Sıkıntısız anlamında kullanılan Far.+Ar. bī-müzāyaqa, Far.+Ar. bī-tekellūf ve Far.+Ar. bī-zahmet sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. +Ar. bī-müzāyaqa (BN, 31b/8)

Far. +Ar. bī-tekellūf (BN, 7a/3)

Far. +Ar. bī-zahmet (BN, 23a/12)

Sınır

Sınır anlamında kullanılan Ar. ḥaṭ, Ar. hasr, Far. pāyān, Far. +Ar. serhadd ve Far. +Ar. serhaddī sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ḥaṭ (BN ,252a/7)

Ar. hasr (BN, 153a/13)

Far. pāyān (BN, 128a/13)

Far. +Ar. serhadd (BN, 32a/10)

Far. +Ar. serhaddī (BN, 133b/13)

Silah

Silah anlamında kullanılan Moğ. cébe, Ar. qabza ve Far. sâz sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Moğ. cébe (BN, 113a/3)

Ar. qabza (BN, 297a/3)

Far. sâz (BN, 22a/14)

Silahlanmak

Silahlanmak anlamında kullanılan Moğ. +T. cébelen- sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Moğ. +T. cébelen- (BN, 89a/7)

Siper

Siper anlamında kullanılan Ar. faşıl ve Far. senger sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. faşıl (BN, 335a/1)

Far. senger (BN, 147b/4)

Soğuk

Soğuk anlamında kullanılan ET. savuq ve Far. serdser sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. savuq (BN, 194b/10) ET. savuq (EDPT, 808)

Far. serdser (BN, 132a/3)

Son

Son anlamında kullanılan Ar. āḥır, ('ahir' biçiminde) ve Ar. nihāyet sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Son anlamında kullanılan Far. pāyān ve Far. ser-encām sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. āḥır (BN, 274b/9)

Far. pāyān (BN, 49b/9)

Far. ser-encām (BN, 205b/15)

Son Bulmak

Son Bulmak anlamında kullanılan Ar. münqatı' ve Ar. müntehi sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. münqatı' (BN, 285a/3)

Ar. müntehi (BN, 270b/1)

Sonbahar

Sonbahar anlamında kullanılan Far. ḥazān ve ET. küz ('güz' biçiminde) sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Far. ḥazān (BN, 246b/5)

ET. küz (BN, 2b/6) ET. küz (EDPT, 757)

Sonra

Sonra anlamında kullanılan ET. soñ sözcüğü bugün dilimizde (‘son’ biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Sonra anlamında kullanılan Ar. avāhır ve ET. basa sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. avāhır (BN, 171a/13)

ET. basa (BN, 348b/3)

ET. soñ (BN, 123a/14) ET. soñ (EDPT, 832)

Sonsuz

Sonsuz anlamında kullanılan Ar. bāqī ve Ar. ezel sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Sonsuz anlamında kullanılan Far. bī-endāze ve Far.+Ar. bī-nihāyet sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. bāqī (BN, 76b/1)

Far. bī-endāze (BN, 157a/6)

Ar. ezel (BN, 264b/3)

Far. +Ar. bī-nihāyet (BN, 325b/9)

Sonuç

Sonuç anlamında kullanılan Ar. mahşûl ve Ar. netice sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. mahşûl (BN, 273b/9)

Ar. netice (BN, 285a/4)

Soy

Soy anlamında kullanılan Ar. cins, Ar. evlād, Ar. 'ırq ('ırk' biçiminde) ve Ar. nesl ('nesil' biçiminde) sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Soy anlamında kullanılan Far. ḥānevāde ve Ar. nesebet sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. cins (BN, 82a/9)

Ar. evlād (BN, 8b/3)

Far. ḥānevāde (BN, 16a/5)

Ar. 'ırq (BN, 186a/10)

Ar. nesebet (BN, 163b/4)

Ar. nesl (BN, 12a/5)

Soyut

Soyut anlamında kullanılan Ar. mücerred ve Far.+Ar. nā-müşahḥaş sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. mücerred (BN, 209b/8)

Far. +Ar. nā-müşahḥaṣ (BN, 97b/3)

Söz

Söz anlamında kullanılan Ar. kelām, Ar. kelime, Far. lāf, Ar. luġat ve ET. söz sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Söz anlamında kullanılan Ar. qavl, Ar. kināyet, Ar. lafz ve Ar. naql sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. qavl (BN, 18b/12)

Ar. kelām (BN, 314b/14)

Ar. kelime (BN, 134a/14)

Ar. kināyet (BN, 37a/12)

Far. lāf (BN, 113b/10)

Ar. lafz (BN, 131b/4)

Ar. luġat (BN, 40a/1)

Ar. naql (BN, 134a/4)

ET. söz (BN, 120a/14) ET. söz (EDPT, 860)

Sözler

Sözler anlamında kullanılan Ar. aqvāl sözcüğü sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. aqvāl (BN, 94b/3)

Sözleşmek

Sözleşmek anlamında kullanılan ET. sözleş- sözleş- sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

ET. sözleş- (BN, 338b/2) ET. sözleş- (EDPT, 864)

Su Çukuru

Su Çukuru anlamında kullanılan Far. ābdān ve Far. ābkend sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. ābdān (BN, 262b/7)

Far. ābkend (BN, 274a/14)

Su Kaynağı

Su Kaynağı anlamında kullanılan Far. çeşme sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Far. çeşme (BN, 99a/4)

Suç

Suç anlamında kullanılan Ar. qabāhat ('kabahat' biçiminde) ve Far. günāh sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Suç anlamında kullanılan Ar. cerīme ve Ar. cürm sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. cerīme (BN, 30b/12)

Ar. cūrm (BN, 253a/7)

Ar. qabāhat (BN, 65a/4)

Far. günāh (BN, 60b/2)

Suçsuz

Suçsuz anlamında kullanılan Far. bī-günāh ve Ar. lā-cūrm sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. bī-günāh (BN, 23a/11)

Ar. lā-cūrm (BN, 201a/7)

Sulu

Sulu anlamında kullanılan Far.+T. ābraq ve ET. suluq sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. +T. ābraq (BN, 49b/9)

ET. suluq (BN, 310a/1) ET. suluq (EDPT, 788)

Susuz

Susuz anlamında kullanılan ET. quruğ sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. quruğ (BN, 93b/10) ET. quruğ (EDPT, 645)

Süngü

Süngü anlamında kullanılan Far. nīze ve Ar. sinān sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. nīze (BN, 267a/5)

Ar. sinān (BN, 232b/11)

Sürgün Etmek

Sürgün Etmek anlamında kullanılan Far. hüner sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. hüner (BN, 171a/8)

Sürmek

Sürmek anlamında kullanılan ET. sür- sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Sürmek anlamında kullanılan Far. rānde sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. rānde (BN, 54a/13)

ET. sür- (BN, 154b/5) ET. sür- (EDPT, 844)

Sürü

Sürü anlamında kullanılan Moğ. kele, Far. +T. remelik ve Far. remān sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Moğ. kele (BN, 203b/14)

Far. +T. remelik (BN, 97a/4)

Far. remān (BN, 147b/14)

Süs

Süs anlamında kullanılan Far. arāyiş, Ar. tecemmül ve Far. zīb sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. arāyiş (BN, 261a/8)

Ar. tecemmül (BN, 123b/3)

Far. zīb (BN, 188a/12)

Süslü

Süslü anlamında kullanılan Far. ārāste, Far. +T. ārāylıq, Far. pürzīb ve Far. zibā sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. ārāste (BN, 187a/10)

Far. +T. ārāylıq (BN, 187b/7)

Far. pürzīb (BN, 41b/13)

Far. zibā (BN, 68b/10)

Şahitlik

Şahitlik anlamında kullanılan Ar. şehādet sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Şahitlik anlamında kullanılan Far.+T. güvāhlıq sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. +T. güvāhlıq (BN, 378b/5)

Ar. şehādet (BN, 149b/6)

Şaka

Şaka anlamında kullanılan Ar. hezl ve Ar. zerāfet sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. hezl (BN, 240b/16)

Ar. zerāfet (BN, 360b/10)

Şakalaşma

Şakalaşma anlamında kullanılan Ar. hezl ve Ar. mutāyibe sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. hezl (BN, 247a/2)

Ar. mutāyibe (BN, 249b/9)

Şan

Şan anlamında kullanılan Far. nām sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Şan anlamında kullanılan Far. dāb, ve Far. neng sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. dāb (BN, 110b/4)

Far. nām (BN, 254a/3)

Far. neng (BN, 218a/9)

Şarap

Şarap anlamında kullanılan Ar. şarāb sözcüğü bugün dilimizde (‘şarap’ biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Şarap anlamında kullanılan ET. çağır ve Far. mey sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. çağır (BN, 133b/8) ET. çağır (EDPT, 409)

Far. mey (BN, 360b/5)

Ar. şarāb (BN, 173b/3)

Şaşkın

Şaşkın anlamında kullanılan Ar. hayrān sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Şaşkın anlamında kullanılan Far. bī-hūş, Ar. mebhūt ve Far. sergerdān sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. bī-hūş (BN, 262b/2)

Ar. hayrān (BN, 60a/6)

Ar. mebhūt (BN, 258b/14)

Far. sergerdān (BN, 60a/7)

Şayet

Şayet anlamında kullanılan Far. şāyed sözcüğü bugün dilimizde (‘şayet’ biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Şayet anlamında kullanılan Far. +T. belkim sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. +T. belkim (BN, 75b/2)

Far. şāyed (BN, 16b/11)

Şeker

Şeker anlamında kullanılan Far. şeker sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Şeker anlamında kullanılan Ar. qand sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. qand (BN, 129a/10)

Far. şeker (BN, 129a/10)

Şeref

Şeref anlamında kullanılan Ar. haysiyyet ve Ar. i‘tibār sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Şeref anlamında kullanılan Ar. cenāb sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. cenāb (BN, 36b/12)

Ar. haysiyyet (BN, 182b/11)

Ar. i‘tibār (BN, 205a/9)

Şerefli

Şerefli anlamında kullanılan Ar. müşerref ve Ar. şerīf sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. müşerref (BN, 358b/6)

Ar. şerīf (BN, 23a/13)

Şikayet

Şikayet anlamında kullanılan Far. davā ve Ar. şikāyet sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Şikayet anlamında kullanılan Ar. şekve sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. davā (BN, 124b/6)

Ar. şekve (BN, 361a/9)

Ar. şikāyet (BN, 76b/10)

Şiş

Şiş anlamında kullanılan Ar. mīl sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Şiş anlamında kullanılan Far. sīh sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. mīl (BN, 29b/2)

Far. sīh (BN, 214a/10)

Şişman

Şişman anlamında kullanılan ET. semiz sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Şişman anlamında kullanılan ET. qoba sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. qoba (BN, 6b/14) ET. qoba (EDPT, 580b)

ET. semiz (BN, 2b/1) ET. semiz (EDPT, 830b)

Şüphe

Şüphe anlamında kullanılan Ar. šekk, Ar. šübhe (‘şüphe’ biçiminde) ve Ar. vehm sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Şüphe anlamında kullanılan Far. dirīğ sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. dirīğ (BN, 253a/2)

Ar. šekk (BN, 54a/5)

Ar. šübhe (BN, 106b/1)

Ar. vehm (BN, 17a/3)

Şüphesiz

Şüphesiz anlamında kullanılan Ar. lācerem ve Ar. muqarrer sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. lācerem (BN, 166a/3)

Ar. muqarrer (BN, 186a/9)

Tahmin

Tahmin anlamında kullanılan Ar. taḥmīn sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Tahmin anlamında kullanılan Ar. taqrīb sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. taqrīb (BN, 150a/10)

Ar. taḥmīn (BN, 267a/11)

Taht

Taht anlamında kullanılan Far. taḥt sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Taht anlamında kullanılan Ar. ket sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ket (BN, 376b/7)

Far. taḥt (BN, 10a/14)

Talih

Talih anlamında kullanılan Far. baht sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Talih anlamında kullanılan Ar. tāli‘ sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. baht (BN, 220a/10)

Ar. tāli‘ (BN, 220a/10)

Talihsiz

Talihsiz anlamında kullanılan Far.+Ar. bed-baht sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Talihsiz anlamında kullanılan Far. bedl sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. bedl (BN, 305a/14)

Far. +Ar. bed-baht (BN, 255b/5)

Tanık

Tanık anlamında kullanılan Ar. delīl ve Ar. şāhīd sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. delīl (BN, 346a/13)

Ar. şāhīd (BN, 68a/10)

Tanrı

Tanrı anlamında kullanılan ET. Ténri sözcüğü bugün dilimizde (‘tanrı’ biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. haqq (BN, 201b/10)

Far. hüdāy (BN, 238a/4)

ET. uğan (BN, 220a/34) ET. uğan (EDPT, 87)

ET. Ténri (BN, 199a/4) ET. Ténri (EDPT, 523)

Taraf

Taraf anlamında kullanılan Ar. semt, Ar. taraf ve ET. yan sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Taraf anlamında kullanılan Ar. cānib, Ar. cihet, ET. qol, Ar. saqf, ET. sarı ve ET. tüş sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. cānib (BN, 1b/8)

Ar. cihet (BN, 64b/5)

ET. qol (BN, 24a/7) ET. qol (EDPT, 614)

Ar. saqf (BN, 46b/3)

ET. sarı (BN, 2a/2) ET. sarı (EDPT, 844)

Ar. semt (BN, 46b/4)

Ar. taraf (BN, 38a/8)

ET. tüş (BN, 63a/12) ET. tüş (EDPT, 558)

ET. yan (BN, 2a/12) ET. yan (EDPT, 940)

Tarz

Tarz anlamında kullanılan Ar. tavr sözcüğü bugün dilimizde (‘tavır’ biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Tarz anlamında kullanılan Ar. nesaq sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. nesaq (BN, 176b/9)

Ar. tavr (BN, 135a/12)

Tasa

Tasa anlamında kullanılan Far. endişe ve Ar. ğam sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Tasa anlamında kullanılan Ar. hemm, Ar. küdüret ve Ar. terāhlıq sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. endişe (BN, 118b/1)

Ar. ğam (BN, 118b/7)

Ar. hemm (BN, 164b/12)

Ar. küdüret (BN, 31b/12)

Ar. terāhlıq (BN, 300a/7)

Taşımak

Taşımak anlamında kullanılan Ar. naql sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Taşımak anlamında kullanılan Ar. haml sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. haml (BN, 359b/9)

Ar. naql (BN, 271a/1)

Taşkınlık

Taşkınlık anlamında kullanılan Far.+Ar.+T. bī-itidallıq ve Ar. ğulüvv sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. +Ar. +T. bī-itidallıq (BN, 166b/8)

Ar. ğulüvv (BN, 186a/6)

Taşlama

Taşlama anlamında kullanılan Ar. hicv ve Ar. ta‘arīz sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. hicv (BN, 253a/3)

Ar. ta‘arīz (BN, 247a/2)

Taşlı

Taşlı anlamında kullanılan Far. +T. seṣrīzelig sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Tatlı

Tatlı anlamında kullanılan Far. hoş, Ar. lezīz, Far. şeker ve Far. şīrīn sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Tatlı anlamında kullanılan Far.+T. mezeliq sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. hoş (BN, 328a/9)

Ar. lezīz (BN, 160b/5)

Far. +T. mezeliq (BN, 182a/13)

Far. şeker (BN, 129a/10)

Far. şīrīn (BN, 360a/3)

Tavuk

Tavuk anlamında kullanılan ET. tavuq sözcüğü bugün dilimizde ('tavuk' biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Far. mākiyān (BN, 29a/5)

ET. tavuq (BN, 135a/3) ET. tavuq (EDPT, 468)

Taze

Taze anlamında kullanılan Far. tāze sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Taze anlamında kullanılan Ar. sīrāb ve Far. ter sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. sīrāb (BN, 287a/8)

Far. ter (BN, 288a/2)

Far. tāze (BN, 157a/6)

Tecrübeli

Tecrübeli anlamında kullanılan Ar. +T. tecrübeliq sözcüğü bugün dilimizde (‘tecrübeli’ biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Tecrübeli anlamında kullanılan Far. kār-dān ve Far. kār-dīde sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. kār-dān (BN, 33a/4)

Far. kār-dīde (BN, 41b/8)

Ar. +T. tecrübeliq (BN, 88a/6)

Tedavi

Tedavi anlamında kullanılan Ar. tedāvī sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Tedavi anlamında kullanılan Ar. mu‘ālece sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. mu‘ālece (BN, 364a/11)

Ar. tedāvī (BN, 49a/1)

Tehlikeli

Tehlikeli anlamında kullanılan Ar. muḥātara sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. muḥātara (BN, 81b/6)

Tek

Tek anlamında kullanılan Ar. tekil sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Tek anlamında kullanılan Far. yek ve Far. yeke sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. tekil (BN, 288a/4)

Far. yek (BN, 176b7)

Far. yeke (BN, 352b/9)

Tekerlek

Tekerlek anlamında kullanılan Far. çarḥ sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. arĥ (BN, 354a/3)

Tekke

Tekke anlamında kullanılan Far. ĥānqāh ve Ar. tekye sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. ĥānqāh (BN, 191b/10)

Ar. tekye (BN, 106b/8)

Tekrar

Tekrar anlamında kullanılan Ar. tekrār sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Tekrar anlamında kullanılan Far. bāz, Far. dīger ve Ar. mükerreren sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. bāz (BN, 86a/3)

Far. dīger (BN, 306a/2)

Ar. mükerreren (BN, 11b/13)

Ar. tekrār (BN, 328a/11)

Tel

Tel anlamında kullanılan Far. rište ve Far. tār sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. rište (BN, 173b/7)

Far. tār (BN, 234a/16)

Tembel

Tembel anlamında kullanılan Far. levend sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. leved (BN, 123b/6)

Far. levend (BN, 62a/8)

Tembellik

Tembellik anlamında kullanılan Ar. +T. girāncānıq, Ar. +T. kāhillıg ve Far. +T. levendlıq sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. +T. girāncānıq (BN, 348b/9)

Ar. +T. kāhillıg (BN, 349b/6)

Far. +T. levendlıq (BN, 128a/14)

Temel

Temel anlamında kullanılan Far. bünyād ve Ar. kürsī sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. bünyād (BN, 23b/7)

Ar. kürsī (BN, 365a/12)

Temiz

Temiz anlamında kullanılan Far. pāk ve Ar. šāf sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Temiz anlamında kullanılan Ar. taḥīr sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. pāk (BN, 44b/13)

Ar. šāf (BN, 159a/13)

Ar. taḥīr (BN, 258b/6)

Temizlemek

Temizlemek anlamında kullanılan ET. arıt- sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Temizlemek anlamında kullanılan ET. yu- ve ET. yum- sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. arıt- (BN, 230a/3) ET. arıt- (EDPT, 207)

ET. yu- (BN, 364a/13) ET. yu- (EDPT, 870)

ET. yum- (BN, 290a/1) ET. yum- (EDPT, 870)

Tenha

Tenha anlamında kullanılan Far. cerīde, Far. goṣāne ve Ar. ḥālī sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. cerīde (BN, 267b/7)

Far. goşāne (BN, 128/14)

Ar. ḥālī (BN, 139b/1)

Terbiye

Terbiye anlamında kullanılan Ar. edeb (‘edep’ biçiminde) ve Ar. terbiyet (‘terbiye’ biçiminde) sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. edeb (BN, 290b/3)

Ar. terbiyet (BN, 151b/4)

Testi

Testi anlamında kullanılan ET. burna ve Far. kūze sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. burna (BN, 220a/24) ET. burna (EDPT, 367)

Far. kūze (BN, 34b/3)

Toplamak

Toplamak anlamında kullanılan ET. tér- sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. tér- (BN, 186b/11) ET. tér- (EDPT, 529)

Toplanma

Toplanma anlamında kullanılan Moğ. molcar ve ET. ükül- sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Moğ. molcar (BN, 240b/5)

ET. ükül- (BN, 215b/6) ET. ükül- (EDPT, 106)

Topluluk

Topluluk anlamında kullanılan Ar. cem‘, Ar. cemāat, cem‘iyyet, Ar. hey’et ve Ar. qavm (‘kavim’ biçiminde) sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Topluluk anlamında kullanılan Ar. ām, Moğ. cerge, Far. gürüh, Ar. reht ve Ar. hayl sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ām (BN, 148a/9)

Ar. cem‘ (BN, 55a/2)

Ar. cemāat (BN, 184a/11)

Ar. cem‘iyyet (BN, 186a/5)

Moğ. cerge (BN, 179b/2)

Far. gürüh (BN, 167a/1)

Ar. hey’et (BN, 288a/03)

Ar. qavm (BN, 131b/10)

Ar. reht (BN, 157b/14)

Ar. hayl (BN, 218a/13)

Toprak

Toprak anlamında kullanılan Far. gerd, Far. hāk ve Far. huşkī sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. gerd (BN, 157b/6)

Far. hāk (BN, 291b/2)

Far. huşkī (BN, 129a/4)

Topuk

Topuk anlamında kullanılan Far. pāšne sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. pāšne (BN, 199a/17)

Toz

Toz anlamında kullanılan Ar. ġubār sözcüğü bugün dilimizde (‘gübür’ biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Toz anlamında kullanılan Far. gerd sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. gerd (BN, 291b/2)

Ar. ġubār (BN, 364b/2)

Tören

Tören anlamında kullanılan Far. āyīnve Ar. resm sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. āyīn (BN, 183a/5)

Ar. resm (BN, 20b/7)

Tövbe

Tövbe anlamında kullanılan Ar. istiğfār ve Ar. tevbe sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. istiğfār (BN, 253a/9)

Ar. tövbe (BN, 235b/11)

Tuhaf

Tuhaf anlamında kullanılan Ar. ġarīb sözcüğü bugün dilimizde (‘garip’ biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Tuhaf anlamında kullanılan Ar. ġarābet sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ġarābet (BN, 135a/7)

Ar. ġarīb (BN, 250a/11)

Tulum

Tulum anlamında kullanılan ET. tulum sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Tulum anlamında kullanılan Far. ḥīk sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. ħīk (BN, 134b/13)

ET. tulum (BN, 218b/18) ET. tulum (EDPT, 500)

Turunç

Turunç anlamında kullanılan Far. turunc ve Far. nārençīzār sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. turunc (BN, 129b/4)

Far. nārençīzār (BN, 250a/4)

Tutkun

Tutkun anlamında kullanılan Ar. meftūn sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Tutkun anlamında kullanılan Ar. meşğūf ve Ar. meşūf sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. meftūn (BN, 179a/11)

Ar. meşğūf (BN, 35b/12)

Ar. meşūf (BN, 173a/5)

Tutmak

Tutmak anlamında kullanılan ET. tut- ve ET. yaqala- sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Tutmak anlamında kullanılan ET. éligle- ve Ar. habs sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. éligle- (BN, 156a/1) ET. éligle- (EDPT, 144)

Ar. habs (BN, 11a/2)

ET. tut- (BN, 77a/4) ET. tut- (EDPT, 451)

ET. yaqala- (BN, 361b/13) ET. yaqala- (EDPT, 903)

Tutulma

Tutulma anlamında kullanılan Ar. ibtilā ve Ar. māyil sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ibtilā (BN, 96a/6)

Ar. māyil (BN, 272b/14)

Tutulmuş

Tutulmuş anlamında kullanılan Ar. mübtelā sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Tutulmuş anlamında kullanılan Far. giriftār, Far. goşāne, Far. gūşe ve Far. künc sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. giriftār (BN, 306b/9)

Far. goşāne (BN, 128a/14)

Far. gūşe (BN, 84b/14)

Far. künc (BN, 188b/19)

Ar. mübtelā (BN, 247a/1)

Tuzak

Tuzak anlamında kullanılan Far. calya ve Far. dūzaḥ sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. calya (BN, 138b/2)

Far. dūzaḥ (BN, 268b/3)

Tüccar

Tüccar anlamında kullanılan Far. sevdā-ger sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. sevdā-ger (BN, 129a/10)

Türkler

Türkler anlamında kullanılan Ar. etrāk ve T+Far. Türkān sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. etrāk (BN, 97a/4)

T. +Far. Türkān (BN, 20b/7)

Tüy

Tüy anlamında kullanılan Far. per sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. per (BN, 153a/12)

Uç

Uç anlamında kullanılan ET. uc sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Uç anlamında kullanılan Ar. hasr ve Moğ. qota sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. hasr (BN, 153a/13)

Moğ. qota (BN, 100a/12)

ET. uc (BN, 100b/8) ET. uc (EDPT, 17)

Uçurum

Uçurum anlamında kullanılan Far. cer sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. cer (BN, 230a/14)

Uğur

Uğur anlamında kullanılan Ar. yümn sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. yümn (BN, 361a/1)

Uğurlu

Uğurlu anlamında kullanılan Far. ferhunde, Ar. fîrūzceng ve Ar. müteberrik sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. ferhunde (BN, 348b/1)

Ar. fīrūzceng (BN, 167a/2)

Ar. müteberrik (BN, 41b/9)

Uğursuz

Uğursuz anlamında kullanılan Ar. la‘net, Far. şüm ve Far. +Ar. şüm-nefs sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. la‘net (BN, 29a/3)

Far. şüm (BN, 26a/2)

Far. +Ar. şüm-nefs (BN, 311a/13)

Ulaşmak

Ulaşturma anlamında kullanılan ET. tégil- ve ET. yétil- sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. tégil- (BN, 311b/6) ET. tégil- (EDPT, 476)

ET. yétil- (BN, 59a/10) ET. yétil- (EDPT, 890)

Ulaşma

Ulaşma anlamında kullanılan Far. peyvest sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. peyvest (BN, 228a/16)

Ulaştırmak

Ulaştırmak anlamında kullanılan ET. élt- sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. élt- (BN, 23b/14) ET. élt- (EDPT, 130)

Umutsuz

Umutsuz anlamında kullanılan Ar. me' yūs sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Umutsuz anlamında kullanılan Far. nevmīd sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. me'yūs (BN, 362a/5)

Far. nevmīd (BN, 44a/8)

Usta

Usta anlamında kullanılan Ar. ehl ve Far. üstād sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Usta anlamında kullanılan Far. ustākār sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ehl (BN, 138a/6)

Far. ustākār (BN, 43b/11)

Far. üstād (BN, 53a/12)

Ustalık

Ustalık anlamında kullanılan Far. hüner sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ustalık anlamında kullanılan Far. üstâdkâr sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. hüner (BN, 26a/4)

Far. üstâdkâr (BN, 354a/1)

Utangaç

Utangaç anlamında kullanılan Ar. hacil ve Far. şermende sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. hacil (BN, 366a/4)

Far. şermende (BN, 203a/3)

Utanma

Utanma anlamında kullanılan Ar. âr, Ar. edeb, Ar. hayâ ve Ar. hicâb sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. âr (BN, 178b/8)

Ar. edeb (BN, 290b/3)

Ar. hayâ (BN, 75a/11)

Ar. hicâb (BN, 60b/2)

Uyanık

Uyanık anlamında kullanılan Ar. mütenebbih ve Far. zîrek sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. mütenebbih (BN, 235b/10)

Far. zîrek (BN, 275a/1)

Uygun

Uygun anlamında kullanılan Ar. lâyıq, Ar. münāsib ve Far. reva sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Uygun anlamında kullanılan Far. becā, Far. ber-cāy, Far. çespān, Far. çüst, Ar. evlā, Far. ferāḥūr, Ar. muvāfıq, Ar. müvecceh, Far. sezā ve Far. şāyeste sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. becā (BN, 17b/14)

Far. ber-cāy (BN, 34b/6)

Far. çespān (BN, 13b/12)

Far. çüst (BN, 73a/4)

Ar. evlā (BN, 299a/14)

Far. ferāḥūr (BN, 264a/03)

Ar. lâyıq (BN, 179a/1)

Ar. muvāfıq (BN, 146a/7)

Ar. münāsib (BN, 61a/9)

Ar. müvecceh (BN, 311a/14)

Far. reva (BN, 108b/3)

Far. sezā (BN, 182b/4)

Far. şāyeste (BN, 28b/6)

Uygun Olmayan

Uygun Olmayan anlamında kullanılan Far. +Ar. nā-münāsib ve Far. nā-şāyest sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. +Ar. nā-münāsib (BN, 16b/3)

Far. nā-şāyest (BN, 206a/10)

Uygunluk

Uygunluk anlamında kullanılan Ar. münāsebet, Ar. +T. münāsiblıq ve Far. āheng sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Uygunluk anlamında kullanılan Far. +T. erzānlıq, Far. +T. hem-vārlıq, Ar. muvāfaqat ve Far. +T. rāstlıq, sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. +T. erzānlıq (BN, 95b/12)

Far. +T. hem-vārlıq (BN, 181a/6)

Ar. muvāfaqat (BN, 360b/4)

Ar. münāsebet (BN, 76b/14)

Ar. +T. münāsiblıq (BN, 229a/18)

Far. +T. rāstlīg (BN, 118a/13)

Far. āheng (BN, 182a/11)

Uyumak

Uyumak anlamında kullanılan Far. huften sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. huften (BN, 222b/11)

Uyumlu

Uyumlu anlamında kullanılan Far. ferāḥ-verī ve Ar. mevzūn sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. ferāḥ-verī (BN, 352a/12)

Ar. mevzūn (BN, 2b/10)

Uzak

Uzak anlamında kullanılan ET. uzaq sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Uzak anlamında kullanılan Ar. ‘ārī, Far. +Ar. bī-taqrīb ve Far. dūr sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ‘ārī (BN, 303b/9)

Far. +Ar. bī-taqrīb (BN, 89a/6)

Far. dūr (BN, 173a/11)

ET. uzaq (BN, 94b/7) ET. uzaq (EDPT, 283)

Uzak Durma

Uzak Durma anlamında kullanılan Far. perhīz sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Uzak Durma anlamında kullanılan Ar. ictināb, Ar. ihtirāz ve Ar. imsāk sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ictināb (BN, 178a/11)

Ar. ihtirāz (BN, 115b/1)

Ar. imsāk (BN, 173a/6)

Far. perhīz (BN, 25a/13)

Uzaklık

Uzaklık anlamında kullanılan Ar. behr sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. behr (BN, 201b/2)

Uzanmak

Uzanmak anlamında kullanılan ET. uzal- sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. uzal- (BN, 116b/10) ET. uzal- (EDPT, 287)

Uzatmak

Uzatmak anlamında kullanılan ET. çek- ve ET. uzat- sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

ET. çek- (BN, 91b/4) ET. çek- (EDPT, 413)

ET. uzat- (BN, 345b/10) ET. uzat- (EDPT, 282)

Uzun

Uzun anlamında kullanılan ET. uzun sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Uzun anlamında kullanılan Far. bāl, Ar. tavīle ve Far. tūlānī sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. bāl (BN, 282b/9)

Ar. tavīle (BN, 350b/14)

Far. tūlānī (BN, 128a/7)

ET. uzun (BN, 100a/11) ET. uzun (EDPT, 288)

Uzunluk

Uzunluk anlamında kullanılan Far. tūlī sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Far. tūlī (BN, 128a/7)

Üçüncü

Üçüncü anlamında kullanılan ET. üçünçi sözcüğü bugün dilimizde (‘üçüncü’ biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Üçüncü anlamında kullanılan Ar. şāliş sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. şāliş (BN, 63a/4)

ET. üçünçi (BN, 85b/1) ET. üçünçi (EDPT, 29)

Ülke

Ülke anlamında kullanılan Ar. iqlīm ve Ar. memleket sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ülke anlamında kullanılan Ar. +Far. qalemrev sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. iqlīm (BN, 1b/2)

Ar. +Far. qalemrev (BN, 325b/1)

Ar. memleket (BN, 270a/11)

Ümit

Ümit anlamında kullanılan Far. ümīd sözcüğü bugün dilimizde (‘ümit’ biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Far. ümīd (BN, 121a/13)

Ümitsiz

Ümitsiz anlamında kullanılan Ar. meyūs sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ümitsiz anlamında kullanılan Far. nevmīd sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. meyūs (BN, 44a/7)

Far. nevmīd (BN, 94b/9)

Ünlü

Ünlü anlamında kullanılan Ar. meşhūr sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ünlü anlamında kullanılan Far. benām ve Far. nām-dār sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. benām (BN, 254a/4)

Ar. meşhūr (BN, 298a/2)

Far. nām-dār (BN, 335a/4)

Ürün

Ürün anlamında kullanılan Ar. hāşıl ve Ar. mahşül sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. hāşıl (BN, 214a/17)

Ar. mahşül (BN, 138b/3)

Üslup

Üslup anlamında kullanılan Ar. nesaq ve Ar. sebq sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. nesaq (BN, 23b/7)

Ar. sebq (BN, 206b/4)

Üstünlük

Üstünlük anlamında kullanılan Far. ber-serī, Far. dest-burdī, Ar. fażl ve Ar. ğalebe sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. ber-serī (BN, 311a/7)

Far. dest-burdī (BN, 372a/11)

Ar. fażl (BN, 70b/3)

Ar. ğalebe (BN, 41a/5)

Vakit

Vakit anlamında kullanılan Ar. eṣnā, Ar. müddet, Ar. vaqt ve ET. çağ (‘çağ’ biçiminde) sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Vakit anlamında kullanılan Ar. avān sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. avān (BN, 75b/12)

Ar. eṣnā (BN, 121a/8)

Ar. müddet (BN, 164a/9)

Ar. vaqt (BN, 128b/2)

ET. çağ (BN, 60b/4) ET. çağ (EDPT, 403)

Vali

Vali anlamında kullanılan Moğ. dārūge ve Far. şiqdār sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Moğ. dārūge (BN, 39a/11)

Far. şiqdār (BN, 368b/8)

Varlık

Varlık anlamında kullanılan Ar. māl sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Varlık anlamında kullanılan Far. būd ve Ar. yesār sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. būd (BN, 344a/5)

Ar. māl (BN, 196b/6)

Ar. yesār (BN, 209b/6)

Vazgeçme

Vazgeçme anlamında kullanılan Ar. ferāğat ve Ar. terk sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. ferāgat (BN, 24a/5)

Ar. terk (BN, 25a/14)

Vazife

Vazife anlamında kullanılan Ar. rātibe ve Ar. ’uhde sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. rātibe (BN, 76b/3)

Ar. ’uhde (BN, 156a/10)

Vergi

Vergi anlamında kullanılan Ar. ĥarc sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Vergi anlamında kullanılan Ar. meks sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ĥarc (BN, 271b/13)

Ar. meks (BN, 192a/11)

Verimsiz

Verimsiz anlamında kullanılan Far. lalmi sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. lalmi (BN, 274b/9)

Vezin

Vezin anlamında kullanılan Ar. bahr ve Ar. vezn sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. bahr (BN, 179b/10)

Ar. vezn (BN, 171a/4)

Vilayet

Vilayet anlamında kullanılan ET. il ve Ar. vilāyet sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Vilayet anlamında kullanılan Far. kişver sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. il (BN, 85a/10) ET. il (EDPT, 140) elig > il

Far. kişver (BN, 329b/14)

Ar. vilayet(BN, 61a/11)

Vurma

Vurma anlamında kullanılan Ar. darb sözcüğü bugün dilimizde (‘darp’ biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Vurma anlamında kullanılan Far. şībe sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. darb (BN, 7b/7)

Far. şībe (BN, 25a/10)

Yabancı

Yabancı anlamında kullanılan Far. bīgāne ve ET. yat sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. bīgāne (BN, 201a/8)

ET. yat (BN, 85a/8) ET. yat (EDPT, 882)

Yabancılık

Yabancılık anlamında kullanılan Ar. +T. ġarīblıq ('gariplik' biçiminde) ve Ar. ġurbet sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. +T. ġarīblıq (BN, 169a/8)

Ar. ġurbet (BN, 55a/9)

Yağma

Yağma anlamında kullanılan Far. tālān sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Yağma anlamında kullanılan Ar. ġāret, Far. part ve Far. tārāc sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ġāret (BN, 85a/9)

Far. part (BN, 112a/1)

Far. tālān (BN, 195b/18)

Far. tārāc (BN, 85a/9)

Yağmur

Yağmur anlamında kullanılan ET. yamğur sözcüğü bugün dilimizde (‘yağmur’ biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Yağmur anlamında kullanılan Hint. peşkāl sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Hint. peşkāl (BN, 329b/1)

ET. yamğur (BN, 308a/11) ET. yamğur (EDPT, 936)

Yakıcı

Yakıcı anlamında kullanılan Ar. muhriq sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. muhriq (BN, 18a/7)

Yakın

Yakın anlamında kullanılan ET. yaqın sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Yakın anlamında kullanılan Ar. qarīb, Ar. muqarreb, ET. yavuğ ve ET. yavuş- sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. qarīb (BN, 314b/14)

Ar. muqarreb (BN, 36a/10)

ET. yaqın (BN, 245b/7) ET. yaqın (EDPT, 904)

ET. yavuğ (BN, 198b/6) ET. yavuğ (EDPT, 90)

ET. yavuş- (BN, 128b/4) ET. yavuş- (EDPT, 908)

Yakınlık

Yakınlık anlamında kullanılan Ar. münāsebet sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Yakınlık anlamında kullanılan Ar. husūsiyye, Ar. qarine ve Ar. qarābet sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. husūsiyye (BN, 170b/6)

Ar. münāsebet (BN, 6b/11)

Ar. qarine (BN, 300b/14)

Ar. qarābet (BN, 339a/5)

Yakmak

Yakmak anlamında kullanılan ET. yaq- sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

ET. yaq- (BN, 214b/14) ET. yaq- (EDPT, 89)

Yalan

Yalan anlamında kullanılan ET. yalğan sözcüğü bugün dilimizde (‘yalan’ biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Yalan anlamında kullanılan Ar. hılāf ve Ar. tezvîr sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ĥilāf (BN, 186b/13)

Ar. tezvīr (BN, 138b/1)

ET. yalġan (BN, 176a/9) ET. yalġan (EDPT, 92)

Yalnız

Yalnız anlamında kullanılan Ar. ferd ve ET. yalġuz (‘yalnız’ biçiminde) sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Yalnız anlamında kullanılan Far. cerīde sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. cerīde (BN, 267b/7)

Ar. ferd (BN, 171a/12)

ET. yalġuz (BN, 247b/11) ET. yalġuz (EDPT, 930)

Yanak

Yanak anlamında kullanılan ET. ének ve Ar. ĥadd sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. ének (BN, 18a/14) ET. ének (EDPT, 183)

Ar. ĥadd (BN, 330b/13)

Yanlış

Yanlış anlamında kullanılan Ar. ĥatā sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Yanlış anlamında kullanılan Ar. ğalat sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ğalat (BN, 53a/8)

Ar. ħatā (BN, 280a/13)

Yanlışlık

Yanlışlık anlamında kullanılan Far. +Ar. bī-řavāb ve Ar. ħilāf sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. +Ar. bī-řavāb (BN, 106a/12)

Ar. ħilāf (BN, 110b/14)

Yapmak

Yapmak anlamında kullanılan Ar. edā, Ar. inřā, ET. qıl- ve ET. yap- sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Yapmak anlamında kullanılan Ar. binā ve ET. yasa- sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. binā (BN, 44b/9)

Ar. edā (BN, 135b/12)

Ar. inřā (BN, 175a/4)

ET. qıl- (BN, 60a/9) ET.qıl- (EDPT, 616)

ET. yap- (BN, 65a/5) ET.yap- (EDPT, 870)

ET. yasa- (BN, 31a/14) ET.yasa- (EDPT, 974)

Yaprak

Yaprak anlamında kullanılan Far. berg sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. berg (BN, 248a/8)

Yara

Yara anlamında kullanılan Ar. cerāhat, Far. dağ ve Far. zaḥm sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. cerāhat (BN, 364a/12)

Far. dağ (BN, 155a/10)

Far. zaḥm (BN, 204a/7)

Yaralı

Yaralı anlamında kullanılan Far. ḥaste sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Far. ḥaste (BN, 193b/6)

Yaratılış

Yaratılış anlamında kullanılan Ar. fıtrat, Ar. mizāc ve Ar. tabī‘at sözcükleri bugün dilimizde varlığın sürdürmeye devam etmektedir.

Yaratılış anlamında kullanılan Ar. tab' sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. fıtrat (BN, 191b/13)

Ar. mizāc (BN, 170b/10)

Ar. tab' (BN, 18b/10)

Ar. tabī'at (BN, 19a/9)

Yardım

Yardım anlamında kullanılan Ar. meded ve Far. çāre sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Yardım anlamında kullanılan Ar. ināyet, Ar. mu'āvenet ve Ar. nuşret sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. çāre (BN, 42a/5)

Ar. ināyet (BN, 127b/5)

Ar. meded (BN, 51a/9)

Ar. mu'āvenet (BN, 8b/12)

Ar. nuşret (BN, 118b/10)

Yardım İsteme

Yardım İsteme anlamında kullanılan Ar. mürāca'at sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Yardım İsteme anlamında kullanılan Ar. istimdād sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. istimdād (BN, 86b/9)

Ar. mürāca‘at (BN, 187b/5)

Yardımcı

Yardımcı anlamında kullanılan Far. dest-gīr, Far. destniger ve T. +Ar. kömekī sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. dest-gīr (BN, 196b/8)

Far. destniger (BN, 376a/1)

T. +Ar. kömekī (BN, 43a/5)

Yarık

Yarık ET. yaruq sözcüğü bugün dilimizde (‘yarık’ biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Yarık anlamında kullanılan Ar. fūrce, Far. raḥneve Ar. şaqqıñ sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. fūrce (BN, 213a/12)

Far. raḥne (BN, 199a/15)

ET. yaruq (BN, 125a/11) ET. yaruq (EDPT, 962)

Ar. şaqqıñ (BN, 258b/13)

Yarım

Yarım anlamında kullanılan ET. yarım sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Yarım anlamında kullanılan Far. +T. nīmçe sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. +T. nīmçe (BN, 357b/10)

ET. yarım (BN, 328a/8) ET. yarım (EDPT, 968)

Yasak

Yasak anlamında kullanılan Ar. memnū' sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. memnū' (BN, 213b/11)

Yaşayış

Yaşayış anlamında kullanılan Ar. hayāt ve Ar. 'ömr ('ömür' biçiminde) sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Yaşayış anlamında kullanılan Ar. ma'āş sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. hayāt (BN, 19b/11)

Ar. ma'āş (BN, 24b/3)

Ar. 'ömr (BN, 193b/3)

Yaşlı

Yaşlı anlamında kullanılan Far. pīr, Ar. şeyh ve ET. yaşlıq (‘yaşlı’ biçiminde) sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Far. pīr (BN, 53a/12)

Ar. şeyh (BN, 172b/12)

ET. yaşlıq (BN, 85a/13) ET. yaşlıq (EDPT, 978a)

Yatmak

Yatmak anlamında kullanılan ET. yat- sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Yatmak anlamında kullanılan Far. huften sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. huften (BN, 222b/11)

ET. yat- (BN, 106b/6) ET. yat- (EDPT, 884)

Yaya

Yaya anlamında kullanılan ET. yayaq sözcüğü bugün dilimizde (‘yaya’ biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Yaya anlamında kullanılan Far. piyāde sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. piyāde (BN, 198b/15)

ET. yayaq (BN, 32b/8) ET. yayaq (EDPT, 887)

Yayma

Yayma anlamında kullanılan Ar. ferş ve Ar. medd sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ferş (BN, 47a/9)

Ar. medd (BN, 47b/6)

Yazma

Yazma anlamında kullanılan Ar. kitābet ve Ar. tahrīr sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. kitābet (BN, 305a/12)

Ar. tahrir (BN, 176b/4)

Yeğen

Yeğen anlamında kullanılan Far. birāder-zāde ve Far. ḥāher-zāde sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. birāder-zāde (BN, 20a/10)

Far. ḥāher-zāde (BN, 126a/14)

Yelek

Yelek anlamında kullanılan Far. per sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. per (BN, 277a/13)

Yem

Yem anlamında kullanılan Far. dāne sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. dāne (BN, 283a/8)

Yemin

Yemin anlamında kullanılan Ar. ahd, ET. ant, Ar. yemīn ve Ar. şart sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. ahd (BN, 144a/9)

ET. ant (BN, 53b/8) ET. ant (EDPT, 176)

Ar. şart (BN, 60b/12)

Ar. yemīn (BN, 209b/6)

Yeni

Yeni anlamında kullanılan Far. tāze ve ET. yaṇī ('yeni' biçiminde) sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Yeni anlamında kullanılan Far. nev sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. nev (BN, 253a/9)

Far. tāze (BN, 284a/13)

ET. yaṇī (BN, 271b/10) ET. yaṇī (EDPT, 943)

Yenilgi

Yenilgi anlamında kullanılan Ar. maǧlūbiyyet sözcüğü bugün dilimizde (‘maǧlubiyet’ biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Yenilgi anlamında kullanılan Far. ūikest sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. maǧlūbiyyet (BN, 104a/14)

Far. ūikest (BN, 296b/6)

Yenilme

Yenilme anlamında kullanılan Far. ūikest ve Ar. tenāvül sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. ūikest (BN, 334a/3)

Ar. tenāvül (BN, 241b/3)

Yenilmiş

Yenilmiŝ anlamında kullanılan Ar. maǧlūb sözcüğü bugün dilimizde (‘maǧlup’ biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Yenilmiŝ anlamında kullanılan Ar. maqhūr sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. maqhūr (BN, 269a/11)

Ar. maǧlūb (BN, 8a/3)

Yer

Yer anlamında kullanılan Ar. mahall, Ar. mevzi‘ ve ET. yér sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Yer anlamında kullanılan Ar. buq’a, Far. cā, Far. cāy ve ET. orn sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. buq’a (BN, 312b/3)

Far. cā (BN, 23b/9)

Far. cāy (BN, 161b/2)

Ar. mahall (BN, 5b/10)

Ar. mevzi‘ (BN, 8a/2)

ET. orn (BN, 4b/13) ET. orn (EDPT, 233)

ET. yér (BN, 18a/5) ET. yér (EDPT, 954)

Yerinde

Yerinde anlamında kullanılan Far. becā, Far. ber-cāy, Far.merzān ve Ar. muvāfıq sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. becā (BN, 152b/6)

Far. ber-cāy (BN, 134b/6)

Far. erzān (BN, 50a/2)

Ar. muvāfıq (BN, 146a/7)

Yeşil

Yeşil anlamında kullanılan ET. yeşil sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Yeşil anlamında kullanılan Far. sebz sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. sebz (BN, 132a/11)

ET. yeşil (BN, 103a/9) ET. yeşil (EDPT, 978)

Yeşillik

Yeşillik anlamında kullanılan Far. sebz ve Far. +T. sebzīkārīq sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. sebz (BN, 132a/11)

Far. +T. sebzīkārīq (BN, 342b/2)

Yetenekli

Yetenekli anlamında kullanılan Ar. +T. qābiliyyetlīq sözcüğü bugün dilimizde (‘kabiliyetli’ biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Yetenekli anlamında kullanılan Ar. müsta‘idd sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. +T. qābiliyyetlīq (BN, 175a/14)

Ar. müsta‘idd (BN, 311b/7)

Yığın

Yığın anlamında kullanılan ET. top ve Far. tūde sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. top (BN, 345a/9) ET. top (EDPT, 492)

Far. tūde (BN, 352a/6)

Yıkık

Yıkık anlamında kullanılan Ar. ḥarāb sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Yıkık anlamında kullanılan ET. sınığ sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ḥarāb (BN, 222a/16)

ET. sınığ (BN, 158a/1) ET. sınığ (EDPT, 837)

Yıkılmak

Yıkılmak anlamında kullanılan ET. yıqıl- sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

ET. yıqıl- (BN, 38b/8) ET. yıqıl (EDPT, 902)

Yıkmak

Yıkmak anlamında kullanılan Ar. ḥarābla- ve ET. uşat- ve sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ḥarābla- (BN, 261a/13)

ET. uşat- (BN, 147b/5) ET. uşat- (EDPT, 258a)

Yıl

Yıl anlamında kullanılan Ar. sene ve ET. yıl sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. sene (BN, 32b/14)

ET. yıl (BN, 7b/2) ET. yıl (EDPT, 917)

Yiğit

Yiğit anlamında kullanılan Moğ. bahādır, Far. merd ve ET. yigit sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Yiğit anlamında kullanılan Ar. celd, Far. dilr, Far. şah-bāz, Far. şecā‘at-şi‘ār ve Ar. şicā’ sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Moğ. bahādır (BN, 31a/6)

Ar. celd (BN, 309b/11)

Far. dilr (BN, 336b/12)

Far. merd (BN, 308a/8)

ET. yigit (BN, 260a/04) ET. yigit (EDPT, 911)

Far. şah-bāz (BN, 109a/12)

Ar. şecā‘at-şi‘ār (BN, 18b/12)

Ar. şicā’ (BN, 164b/9)

Yirmi

Yirmi anlamında kullanılan ET. yégirme sözcüğü bugün dilimizde (‘yirmi’ biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Yirmi anlamında kullanılan Far. bist sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. bist (BN, 378b/1)

ET. yégirmi (BN, 124a/13) ET. yégirmi (EDPT, 915b)

Yiyecek

Yiyecek anlamında kullanılan ET. aş ve ET. azuq (‘azık’ biçiminde) sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Yiyecek anlamında kullanılan Ar. ta‘am sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. aş (BN, 17b/14) ET. aş (EDPT, 253)

ET. azuq (BN, 194b/13) ET. azuq (EDPT, 283a)

Ar. ta‘am (BN, 17b/14)

Yokluk

Yokluk anlamında kullanılan Ar. ihtiyāc sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Yokluk anlamında kullanılan Ar. müzāyaqa sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ihtiyāc (BN, 65a/8)

Ar. müzāyaqa (BN, 123a/13)

Yoksun

Yoksun anlamında kullanılan Ar. mahrūm sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Yokluk anlamında kullanılan Ar. meflūk sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. mahrūm (BN, 81a/8)

Ar. meflūk (BN, 124b/3)

Yol

Yol anlamında kullanılan ET. yol sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Yol anlamında kullanılan Far. güzer, ET. qol, Far. membr, Ar. nesaq, Far. rāh, Ar. tarīq, Ar. tariqa ve Ar. şī'ār sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. güzer (BN, 124a/5)

ET. qol (BN, 148b/10) ET. qol (EDPT, 614)

Far. membr (BN, 76b/4)

Ar. nesaq (BN, 23b/7)

Far. rāh (BN, 132a/6)

Ar. tarīq (BN, 11a/13)

Ar. tarīqa (BN, 60b/4)

ET. yol (BN, 32a/6) ET. yol (EDPT, 917)

Ar. ūār (BN, 35a/5)

Yolcu

Yolcu anlamında kullanılan Ar. müsāfir sözcüğü bugün dilimizde (‘misafir’ biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Yolcu anlamında kullanılan Far. revende sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. müsāfir (BN, 3a/7)

Far. revende (BN, 50a/3)

Yolculuk

Yolculuk anlamında kullanılan Ar. sefer ve Ar. seyāhat sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. sefer (BN, 242a/9)

Ar. seyāhat (BN, 134a/4)

Yoldan Çıkma

Yoldan Çıkma anlamında kullanılan Ar. fısq, Far.+T. gümrahlıq ve Ar. inhirāf sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. fısq (BN, 41b/7)

Far. +T. gümrahlıq (BN, 166b/12)

Ar. inhirāf (BN, 179a/3)

Yoldaş

Yoldaş anlamında kullanılan Far. hem-rāh, Moğ. nöker ve Moğ. nüküz sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. hem-rāh (BN, 198b/12)

Moğ. nöker (BN, 121b/6)

Moğ. nüküz (BN, 171b/6)

Yolsuz

Yolsuz anlamında kullanılan Far. bī-reh sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. bī-reh (BN, 195a/14)

Yorgunluk

Yorgunluk anlamında kullanılan Ar. kelālet ve Ar. küft sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. kelālet (BN, 53a/10)

Ar. küft (BN, 362a/2)

Yumuşak

Yumuşak anlamında kullanılan Ar. latîf ve Ar. mülâyim sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Yumuşak anlamında kullanılan Far. nerm sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. latîf (BN, 262a/1)

Ar. mülâyim (BN, 115b/6)

Far. nerm (BN, 24b/1)

Yurt

Yurt anlamında kullanılan Ar.vatan ve ET. yurt sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ar. vatan (BN, 264b/4)

ET. yurt (BN, 188b/9) ET. yurt (EDPT, 958)

Yurtsuz

Yurtsuz anlamında kullanılan Far. bî-cāy ve Far.+Ar. bî-vatan sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. bî-cāy (BN, 308a/7)

Far. +Ar. bî-vatan (BN, 352b/12)

Yuvarlak

Yuvarlak anlamında kullanılan Far. gird ve ET. tégirme sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. gird (BN, 97a/13)

ET. yégirme (BN, 6b/14) ET. yégirme (EDPT, 915)

Yüce

Yüce anlamında kullanılan Ar. a‘lā, Ar. ‘ālī, Ar. azīz, Far. bülend ve Ar. kerim sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Yüce anlamında kullanılan Ar.+T. ālīraq sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. a‘lā (BN, 200b/8)

Ar. ‘ālī (BN, 36b/12)

Ar. azīz (BN, 137a/4)

Far. bülend (BN, 4a/6)

Ar. kerim (BN, 294b/14)

Ar. +T. ālīraq (BN, 177b/5)

Yüklemek

Yüklemek anlamında kullanılan ET. yükle- sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

ET. yükle- (BN, 124b/10) ET. yükle- (EDPT, 912b)

Yüksek

Yüksek anlamında kullanılan Ar. a‘lā ve Far. bülend sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Yüksek anlamında kullanılan Far. berīn ve Ar. mürtefi’ sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. a‘lā (BN, 200b/8)

Far. berīn (BN, 58a/13)

Far. bülend (BN, 4a/6)

Ar. mürtefi’ (BN, 128b/10)

Yükselen

Yükselen anlamında kullanılan Ar. mürtefi‘ ve Ar. müşrif sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. mürtefi‘ (BN, 2b/13)

Ar. müşrif (BN, 137a/6)

Yürek

Yürek anlamında kullanılan ET. yürek sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Yürek anlamında kullanılan Ar. şādr sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. şādr (BN, 206a/11)

ET. yürek (BN, 283a/3) ET. yürek (DLT I 41)

Yürümek

Yürümek anlamında kullanılan ET. yürü- sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

ET. yürü- (BN, 130b/14) ET. yürü (EDPT, 957a)

Yüz

Yüz anlamında kullanılan Far. çehre ve Ar. şūret sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Yüz anlamında kullanılan Far. dīm ve Far. rūy sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. çehre (BN, 246a/4)

Far. dīm (BN, 100a/9)

Far. rūy (BN, 121a/1)

Ar. şūret (BN, 340b/13)

Zahmet

Zahmet anlamında kullanılan Ar. mihnet sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Zahmet anlamında kullanılan Ar. müzāhim ve Ar. renc sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. mihnet (BN, 55a/9)

Ar. müzāhim (BN, 151b/14)

Ar. renc (BN, 329b/14)

Zaman

Zaman anlamında kullanılan Ar. dev, Ar. müddet, Ar. vaqt (‘vakit’ biçiminde) ve Ar. zamān sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Zaman anlamında kullanılan Ar. avān, Ar. evān ve Ar. hīn sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. avān (BN, 75b/12)

Ar. devr (BN, 87b/7)

Ar. evān (BN, 308a/13)

Ar. hīn (BN, 119a/4)

Ar. müddet (BN, 67b/12)

Ar. vaqt (BN, 73a/4)

Ar. zamān (BN, 67a/13)

Zarar

Zarar anlamında kullanılan Ar. ḥalel, Ar. zarar ve Ar. zāyi' sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Zarar anlamında kullanılan Far. asīb ve Ar. muḥātara sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. asīb (BN, 37b/1)

Ar. muḥātara (BN, 126a/10)

Ar. ḥalel (BN, 330a/8)

Ar. zarar (BN, 57b/12)

Ar. zāyi' (BN, 218a/13)

Zararlı

Zararlı anlamında kullanılan Ar. muḥ(ı)r sözcüğü bugün dilimizde ('muzur' biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Zararlı anlamında kullanılan Far. āsībī sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. āsībī (BN, 70b/10)

Ar. muḥ(ı)r (BN, 276a/6)

Zavallı

Zavallı anlamında kullanılan Far. +Ar. bī-çāre, Ar. faqīr ve Ar. miskīn sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Zavallı anlamında kullanılan Far.+Ar. bī-devlet ve Far. zebūn sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. +Ar. bī-çāre (BN, 39b/5)

Far. +Ar. bī-devlet (BN, 305b/13)

Ar. faqīr (BN, 13b/5)

Ar. miskīn (BN, 23b/8)

Far. zebūn (BN, 277b/8)

Zayıflık

Zayıflık anlamında kullanılan Ar. neqāhet, Far. +T. sustluq ve Far. +T. zarlıq sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. neqāhet (BN, 53a/3)

Far. +T. sustluq (BN, 356a/2)

Far. +T. zarlıq (BN, 155a/11)

Zehirli

Zehirli anlamında kullanılan Ar. mesmūm ve Far. +T. zehrlıq sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. mesmūm (BN, 286b/6)

Far. +T. zehrlıq (BN, 306a/3)

Zeki

Zeki anlamında kullanılan Ar. harrāf ve Far. huşyār sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. harrāf (BN, 164b/3)

Far. huşyār (BN, 236b/12)

Zenginlik

Zenginlik anlamında kullanılan Far. dest-ğāh, Ar. ġīna, Far. sāmān, Far. +T. sāmānlıq ve Ar. yesār sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. dest-ğāh (BN, 75a/1)

Ar. ġīna (BN, 298a/1)

Far. sāmān (BN, 192a/4)

Far. +T. sāmānlıq (BN, 192a/6)

Ar. yesār (BN, 209b/6)

Zırh

Zırh anlamında kullanılan Moğ. cébe ve Ar. cevşen sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Moğ. cébe (BN, 113a/3)

Ar. cevşen (BN, 125a/3)

Zihin

Zihin anlamında kullanılan Ar. ḥatır ve Ar. zihn ('zihin' biçiminde) sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Zihin anlamında kullanılan Ar. ḥātır-I fātır sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ḥatır (BN, 177b/6)

Ar. ḥātır-ı fātır (BN, 252b/14)

Ar. zihn (BN, 102b/1)

Zincir

Zincir anlamında kullanılan Far. zencīr sözcüğü bugün dilimizde ('zincir' biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Zincir anlamında kullanılan Far. bend ve Ar. qayd sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Far. bend (BN, 257a/11)

Ar. qayd (BN, 349a/12)

Far. zencīr (BN, 264a/4)

Ziyafet

Ziyafet anlamında kullanılan Ar. ziyāfet sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Ziyafet anlamında kullanılan ET. toy sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. toy (BN, 24a/12) ET. toy (EDPT, 567)

Ar. ziyāfet (BN, 331a/6)

Zorbalık

Zorbalık anlamında kullanılan Ar. tahakküm sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Zorbalık anlamında kullanılan Ar. ğadr ve Ar.+T. mütağallıblıq sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

Ar. ğadr (BN, 374b/11)

Ar. +T. mütağallıblıq (BN, 225a/3)

Ar. tahakküm (BN, 51b/14)

3.2. Her Ögesi Türkçe Olan Sözcükler

Abla

Abla anlamında kullanılan ET. abla sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Abla anlamında kullanılan ET. égeçi sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. abla (BN, 27b/12) ET. abla (EDPT, 5)

ET. égeçi (BN, 205b/7) ET. égeçi (EDPT, 100)

Alt

Alt anlamında kullanılan ET. ast sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Alt anlamında kullanılan ET. tüp sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. ast (BN, 30b/7) ET. ast (EDPT, 242)

ET. tüp (BN, 54b/6) ET. tüp (EDPT, 434)

Çıplak

Çıplak anlamında kullanılan ET. yalañ sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. yalañ (BN, 42a/8) ET. yalañ (EDPT, 929)

Döndürmek

Döndürmek anlamında kullanılan ET. égir-, ET. évrül-, ET. évür-, ET.üz- ve ET. yandur- sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. égir- (BN, 342a/2) ET. égir- (EDPT, 114)

ET. évrül- (BN, 274a/4) ET. évrül (EDPT, 14)

ET. évür- (BN, 162a/3) ET. évür (EDPT, 14)

ET. üz- (BN, 237a/22) ET. üz (EDPT, 279)

ET. yandur- (BN, 105a/7) ET. yandur (EDPT, 947)

Göndermek

Göndermek anlamında kullanılan ET. uzat- sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Göndermek anlamında kullanılan ET. élt-, ET. ilter ve ET. yiber- sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. élt- (BN, 138a/1) ET. élt (EDPT, 130)

ET. ilter- (BN, 256a/12) ET. ilter- (EDPT, 148)

ET. uzat- (BN, 83b/10) ET. uzat- (EDPT, 282)

ET. yiber- (BN, 75a/14) ET. yiber (EDPT, 37)

Ön

Ön anlamında kullanılan ET. qaş sözcüğü bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. qaş (BN, 246a/8) ET. qaş (EDPT, 669)

Öyle

Öyle anlamında kullanılan ET. ança ve ET. andaq sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. ança (BN, 160b/5) ET. ança (EDPT, 172)

ET. andaq (BN, 122a/13) ET. andaq (EDPT, 177)

Vurmak

Vurmak anlamında kullanılan ET. tég-, ET. tép- ve ET. ur- (‘vur-‘ biçiminde) sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Vurmak anlamında kullanılan ET. çap ve ET. sanç sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. çap- (BN, 65b/7) ET. çap (EDPT, 394)

ET. sanç- (BN, 113a/7) ET. sanç (EDPT, 835)

ET. tég- (BN, 19a/1) ET. tég (EDPT, 476)

ET. tép- (BN, 193b/8) ET. tép (EDPT, 435)

ET. ur- (BN, 14a/8) ET. ur (EDPT, 194)

Vurulmak

Vurulmak anlamında kullanılan ET. urul- sözcüğü bugün dilimizde (‘vurul-’ biçiminde) varlığını sürdürmeye devam etmektedir.

Vurulmak anlamında kullanılan ET. çapıl-, ET. sançıl ve ET. urun sözcükleri bugün dilimizde varlığını sürdürmemektedir.

ET. çapıl- (BN, 145a/4) ET. çapıl- (EDPT, 397)

ET. sançıl- (BN, 210b/12) ET. sançıl (EDPT, 836)

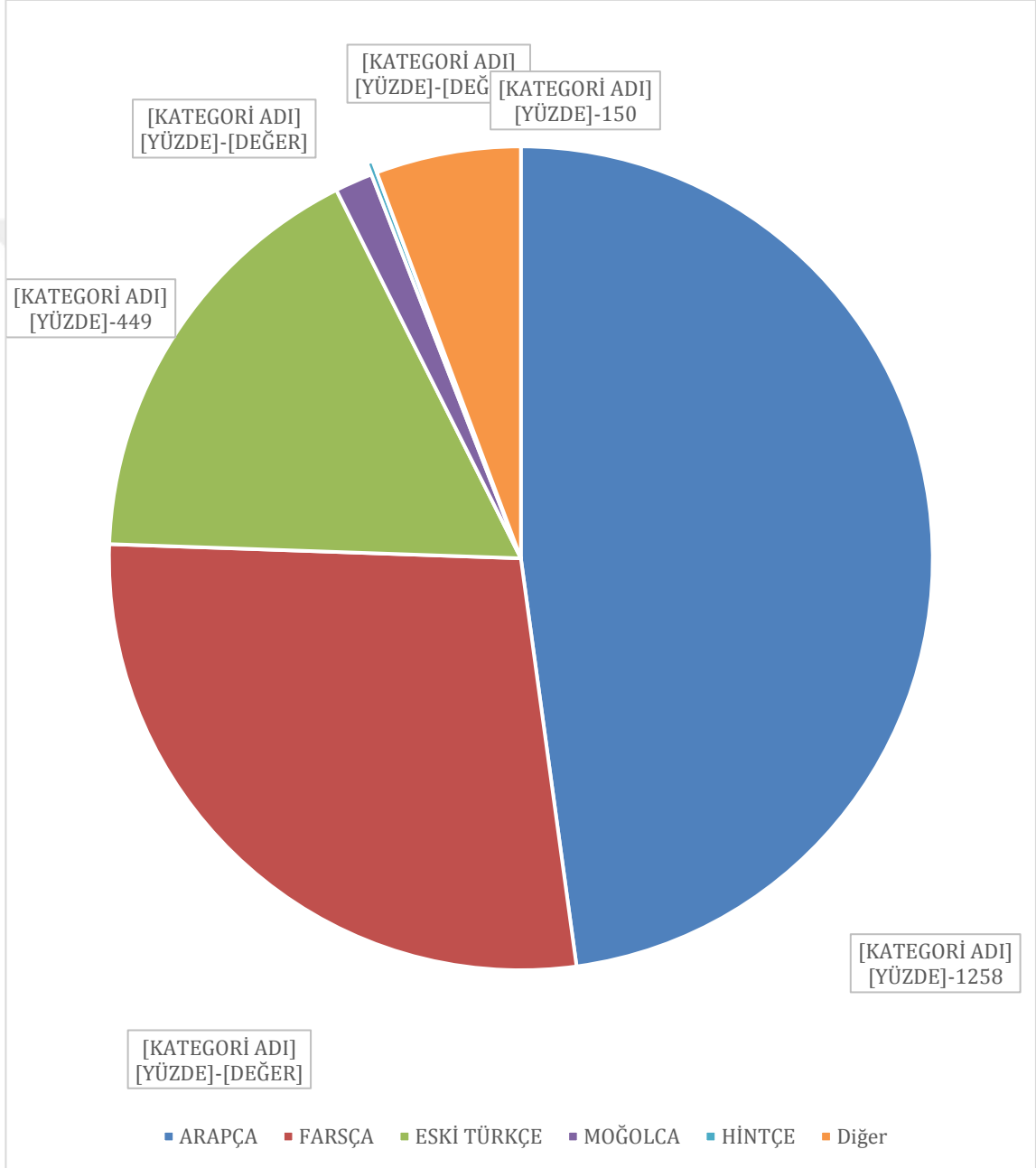
ET. urul- (BN, 222b/7) ET. urul (EDPT, 229)

ET. urun- (BN, 157b/8) ET. urun- (EDPT, 235)

SONUÇ

Eşanlamlılık, eserin dilsel zenginliğini ve yazarın ifade gücünü ortaya koyan önemli bir unsurdur. Babur'un eserleri Türkçe kelimelerin yanı sıra Arapça, Farsça, Moğolca ve Hintçe gibi çeşitli dillerden kelimeler kullanmasıyla da dikkat çekmektedir. Bu dilsel eklektizm, metin içinde zengin bir eşanlamlılık ilişkileri ağının ortaya çıkmasına neden olmuştur. Babur-nâme'deki eşanlamlı kelimelerin tespitine dayanan bu çalışmada, bu tür 2633 kelime tespit edilmiştir. Bu kelimelerin kökenlerinin dağılımı, Arapça kelimelerin çoğunlukta olduğunu, bunu Farsça, Türkçe, diğer diller, Moğolca ve Hintçenin izlediğini göstermektedir. Bu çalışmada yapılan kapsamlı analiz, Babur-nâme'nin oldukça geniş bir kelime hazinesine sahip olduğu ve Babur' un özgün ve yalın anlatım tarzının, eserin günümüzde bile ileri derecede erişilebilir ve anlaşılabilir olmasını sağladığı sonucuna varılmıştır.

Babur-nâme’de Geçen Eşanlamlı Kelimelerin Kökenleri Grafiği

KAYNAKÇA

- AĞAKAY, M. A. (1956). *Türkçede Yakın Anlamlı Kelimeler Sözlüğü*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- AKÇATAŞ, A., & ARI, E. (2018). Anlambiliminin Eş Anlamlılık Sorunu. *Avrasya Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 60-84.
- AKSAN, D. (1974). Eşanlamlılık Sorunu ve Türk Yazı Dilinin Eskiliğinin Saptanmasında Eşanamlardan Yararlanma. *Türkoloji Dergisi*, 1-14.
- AKSAN, D. (1978). *Anlambilimi ve Türk Anlambilimi (Ana Çizgileriyle)*. Ankara: Ankara Üniversitesi DTCF Yayınları.
- AKSAN, D. (1994). Anlambilim, İlgili Alanlar ve Türkçe. *Ankara Üniversitesi TÖMER Dil Dergisi*, 16.
- AKSAN, D. (2009). *Anlambilim Konuları ve Türkçenin Anlambilimi*. Ankara: Engin Yayınevi.
- AKSU, N. (1996). *Eş ve Zıt Anlamlı Kelimeler Sözlüğü*. İstanbul: Damla Yayınevi.
- AKÜN, Ö., & KONUKÇU, E. (1991). TDVGA c.4. s. 395-400.
- ARGUNŞAH, M. (2013). *Tarihi Türk Lehçeleri – Çağatay Türkçesi*. İstanbul: Kesit Yayın.
- ATAM, A. (2021). *Babur-nâme'nin [120a-183a] Varakları Arasındaki Bölümün Tematik Sözlüğü (İsimler)*. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı .
- AYAZ, E. S. (2011). Eş Anlamlılığın Bilimsel Temelleri ve Türkiye Türkçesi ile Azerbaycan Türkçesindeki Eş Anlamlıların Karşılaştırılması. *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı Yeni Türk dili Bilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*.
- AYDOĞAN, R. (2012). *Eş, Yakın ve Zıt Anlamlı Kelimeler Sözlüğü*. İstanbul: Evrensel İletişim Yayınları.
- BABUR , Gâzî Zâhîrî'd-dîn Muhammed (1987). *Babur'un Hâtıratı (Çev.Reşit Rahmeti Arat)*. Ankara: TTK.

- BAYDEMİR, H. (2010). “Babürname’de Folklorik ve Etnografik Unsurlar.”. *Gazi Türkiyat S.7*.
- BERBERCAN, M. (2008). *Babur’un Hatıratında Geçen Hayvan Adları ve Bunların Türk Dili Açısından Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*. İstanbul.
- BİLKAN, A. (2001). “*Babür’ün Risale-i Validiyye Tercümesi*.”. İstanbul: Kitabevi Yayınları.
- BİLKAN, A. (2002). “*Divan ve Babürname Işığında Babür’ün Hayatı*.”. İstanbul: Bilig.
- CEYLAN, N. (2009). Gazi Zahirüddin Muhammed Bâbur Mirza’nın Eserlerindeki İkillemeler. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- CLAUSON, S. (1972). *An Etymological Dictionary of Pre Thirteenth-Century Turkish*. Oxford.
- ÇEVİK, G. (2014). *Baburnâme’nin [184a-244b] Arasındaki Bölümü (Metin, Gramatikal Dizin ve Sözlük)*. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü .
- ÇORBACI, E. (2012). Babür-nâme’de Sıfatlar. Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Aydın.
- DEVELLİOĞLU, F. (2005). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*. ANKARA: Aydın Kitabevi Yayınları.
- DİNÇ, A. (2018). BÂBÜRNÂME’DEKİ AKRABALIK TERİMLERİ İLE İLGİLİ SÖZVARLIĞI. *TURAN-SAM Uluslararası Bilimsel Hakemli Dergisi*, 59-72.
- ECKMANN, J. (1996). *Harezmi, Kıpçak ve Çağatay Türkçesi Üzerine Araştırmalar (hızl. Osman Fikri SERTKAYA)*. Ankara, Türk Dil Kurumu Yayınları.
- ECKMANN, J. (2003). *Çağatayca El Kitabı (çev. Günay Karaağaç)*. ANKARA: Akçağ Yayınları.
- ERDAL, M. (1991). *Old Turkic Word Formation : a functional approach to the lexicon*. Wiesbaden: Harrassowitz.
- ERDAL, M. (2004). *A Grammar Of Old Turkic*. Boston: Koninklijke Brill NV.

- ERDEM, M. (2016). "Türkçede Fiiller ve Sınıflandırma Sorunları.". *Turkish Studies, Volume 11/20*, s. 185-200.
- GÜLBEDEN. (1987). *Hümayunnâme*. (A. Yelgar, Çev.) ANKARA: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- GÜLENSOY, T. (2011). *Köken Bilgisi Sözlüğü A-N, O-Z*. ANKARA: TDK Yayınları.
- GÜNERİ, M. (1994). *Babur-nâme'nin Temel Konuları. Yüksek Lisans Tezi Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü*. ANKARA.
- GÜNERİ, M. (1994). Babur-nâme'nin Temel Konuları Yüksek Lisans Tezi Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. ANKARA.
- KANAR, M. (2009). *Arapça-Türkçe Sözlük*. İstanbul: Say Yayınları.
- KANAR, M. (2010). *Farsça-Türkçe Sözlük*. İstanbul: Say Yayınları.
- KARA, H. K. (2022). *Bābur-nāme'nin [245a-382b] Varakları Arasındaki Bölümde Yer Alan Eski Türkçe Ve Moğolca Kökenli Kelimelerin Açıklamalı Sözlüğü*. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı .
- KARAAĞAÇ, G. (2015). *Dil Bilgisi ve Anlam Bilgisi Çözümlemeleri*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- KARABEYOĞLU, A. (2012). "Babürnamedeki Bazı Cümle Yapıları üzerine.". *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 7/4*, s. 427-442.
- KAVALLI, S. (2016). *Baburnâme'nin [304a-382a] Arasındaki Bölümü (Metin, Gramatikal Dizin ve Sözlük)*. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü .
- KOÇ, K. Y., BAYNİYAZOV, A. D., & BAŞKAPAN, V. (2003). *Kazak Türkçesi - Türkiye Türkçesi Sözlüğü*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- KUMSAR, A. (2021). *Babur-nâme'nin [1b-120a] varakları arasındaki bölümde yer alan eski Türkçe ve Moğolca kökenli kelimelerin açıklamalı sözlüğü*. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı .

- KURUKAYA, O. (2019). *Eski Türkçeden Çağatay Türkçesine Anlam Olayları, Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.*
- LESSİNG, F. (2003). *Moğolca-Türkçe Sözlük.* (G. KARAAĞAÇ, Çev.) Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- MORAN, Y. (1992). *Eşanlamlı Sözcükler ve Karşıt Anlamları Sözlüğü.* İstanbul: Spatyom Yayınları.
- ORAL SEYHAN, T. (tarih yok). Babür'ün Aruz Risalesi'nde Yer Alan Bazı Dil Bilgisi ve Yazım Kuralları. *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi c.31*, s. 217-241.
- ÖNDER, M. (2009). *Kazan-Tatar Türkçesi Sözlüğü.* Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- ÖZDEN, H. İ. (2014). Türkiye Türkçesinde Eş Anlamlılık ve Örtmece (Tabu) Kelimelerin Eş Anlamlılık Dindeki Yeri . *Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 160-165.
- PARLATIR, İ. (2001). *Babür şah ve Babür Devleti'nin Kuruluşu. Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.* Kayseri.
- PARLATIR, İ. (2006). *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü.* ANKARA: Yargı Yayınları.
- PİRİM, K. (1994). *Yıldızlı Geceler Babur.* (A. BATUR, Çev.) İstanbul: Ötüken.
- RAHİMİ, F. (2016). *Fetahi Kaçar'ın Çağatay Türkçesi Sözlüğü Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.* Ankara.
- SARI, M. (2011). Türkiye Türkçesinde Eş Anlamlılık ile İlgili Bazı Sorunlar. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 6/1*, 533-538.
- SARI, M. (2011). Türkiye Türkçesinde Eşanlamlılık ile İlgili Bazı Sorunlar. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 6/1*, 533-538.
- SARI, M. (2012). Türk Dilinde Eş Anlamlılık ve 'Sayru-Sökel' Sözleri. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 7/3*, 2219-2229.

- SELMAN, V. C. (2016). *Türkiye Türkçesinde Anlam Bilimi (Semantik)*. Bağdat: Journal of the College of Languages (JCL). 12 21, 2024 tarihinde alındı
- ŞEN, M. (1993). Gazi Zahirüddin Muhammed Babur Giriş-metin (Kabil ve Hindistan Bölümleri) Açıklamalı Dizin Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- ŞEN, M. (1997, 8). “Babur'un Mektupları.”. *Türklük Araştırmaları Dergisi*, s. 397-462.
- ŞEN, M. (2006). “*Babur-nâme'de Meyveler, Meyve Kitabı*.”. Kitabevi.
- Şeyh Süleymân Efendi. (1298). *Lugat-i Çagatay ve Türkî-i ‘Oşmânî*. İstanbul.
- TEKCAN, M. (2007). *Bayram Han'ın Türkçe Divanı*. İstanbul: Beşir Kitabevi.
- TEKCAN, M., ve YAZICI ŞAHİN, S. (2024, 4). Babur-nâme'nin Söz Varlığı Üzerine. *Hamkor Konferansiyalar*, s. 121-127.
- TEKİN, T., ÖLMEZ, M., CEYLAN, E., ÖLMEZ, Z., & EKER, S. (1995). *Türkmençe-Türkçe Sözlük*. Ankara: Simurg Kitapçılık ve Yayıncılık Limited Şirketi.
- ÜNLÜ, S. (2013). *Çagatay Türkçesi Sözlüğü*. KONYA: Eğitim Kitabevi.
- ÜSTÜNEL, Ö. Y. (tarih yok). Kutadgu Bilig'deki Bazı Yakın-Eşanlamlı Sözcükler ve Eşdizimlileri. *19 Mayıs Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü*.
- VARDAR, B. (2001). *Dilbilim Temel Kavram ve İlkeleri*. İstanbul: Multilingual Yayınları.
- YAMAN, H. (2024). *Anadolu Ağızlarında Eş Anlamlılık*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- YILMAZ, N. (2021). *Babur-Nâme'nin [120a-244b] Varakları Arasındaki Bölümde Yer Alan Eski Türkçe ve Moğolca Kökenli Kelimelerin Açıklamalı Sözlüğü*. Kocaeli.
- YÜCEL, B. (1995). *Babür Divan*. ANKARA: Atatürk Kültür Merkezi Yayını.

ÖZGEÇMİŞ

İlk ve ortaöğrenimini İstanbul'da tamamladı. (2017)

2017 yılında Kocaeli Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk dili ve edebiyatı bölümünde lisans eğitime başladı. 2021 yılında lisans eğitimi tamamladı ve 2022 yılında Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk dili ve edebiyatı bölümünde yüksek lisans eğitime başladı. Yüksek lisans tezinde *Babur-nâme'de Eşanlamlılık* çalıştı.